

Jalé' e cajmée` dsea` i óo` ta` quíá'- Fidiéé`

Mi` cacuø` Dsea` Jmáang` júu` quiá'r` e ni'ing` dsea` Jmiguí` quiá'- Fidiéé`

¹ Jnea` Lucas nicajmée` e la'uii` coo` jì e catíng` 'nù, Teófilo, lí` fé` jalé' e cajmée` Jesús jogui jalé' e ca'er` lati` mi` canaaiñ` jmóor` ta` quiá'r` <sup>2</sup> cartí` mi` caguié` jmí` e cangáañ` fí` ñifí`. Dsu` lajee` ná` gui e nidséñ` do, caseáañ` jaléng` i dsea` quiá'r` i caguíñ` i cangí` cóo`r` do, jo la'eéang` cóo`r` Jmiguí` quiá'- Fidiéé` casí`-reiñ` jalé' e 'né` nijméñ` do fí` quini` jaléng` dsea`. <sup>3</sup> Jo dsu` lana nijmée` e e jì la quiá'- mi` cangí`ba' e cajúng` Dsea` Jmáang` jogui cajíb`tur calé` catú` jo cajmijnéng` 'ña'r` jee` jaléng` i dsea` apóo` i óo` ta` quiá'- Fidiéé` do e laco` niliñí` dsea` do e lajam`-ba' e nicajíb`tur. Jo mi` cangí` jo, cateéang` guir jíí` tuló` jmí` fí` jmigüí` la, jo lajee` jo ééng` 'ña'r` jee` jaléng` i dsea` do e dseéng`- nicajíb`tur, jogui lajee` jo ca'e'r` jaléng` i dsea` í` jial iing` Fidiéé` cár` nifí` quiá'- dsea` jmigüí`.

⁴ Jo lajee` e táam`bi Jesús cóo`r` jaléng` i dsea` quiá'r` do, jo casí`r` jaléng` í` e ja` mí` uoiñ` do lajminá` fí` Jerusalén, jogui casí` guir dsea` do cajo jo cajíñ`-:

—Nijøøm`-ba' fí` Jerusalén la cartí` niliti` lajíí` e júu` e nicacuø` Tiquié`e 'nú` lami` jééng`gui, lí` laco`gui jíí` e nicafí` i 'nú` jééng`gui cajo. <sup>5</sup> Dsu` e já`-ba' e i Juan do caseáañ` dsea` jmí` cóo`r`

jmíi, dsu' lajee˘ lajminá˘ jnea˘ nicuóøø 'nú' e niñíng˘na' Jmiguí˘ quiá'˘ Fidiée˘.

Mi˘ cangáng'˘ Jesús fí˘ ñifí˘

⁶ Jo mi˘ cangá˘ jo, i dsea˘ quiá'˘ Jesús i teáng˘ cóo'r˘ do fí˘ mó' Olivos ie˘ jo cajmingí'r˘ dsea˘ do lala:

—Fíi'i!, ¿su lana nicatí˘ í' e nijmée˘tu' e ni'neeng˘naa' dseata˘ qui˘naa' yee˘naa' fí˘ góo˘naa'?

⁷ Joba' cañíi' Jesús quiá'˘ i dsea˘ do jo cajíi'˘:

—Ja˘ 'né˘ ñí˘na' e˘ jmíi˘ o'gui e˘ jii˘ nijmé˘ Tiquié˘ e Fidiée˘ jalé' e nijmér˘, co' jii'˘ 'ñia'bre ñir' jogui sea˘ fí˘ quiá'r˘ e nijmér˘ e jo. ⁸ Dsu' mi˘ niñíng˘na' Jmiguí˘ quiá'˘ Fidiée˘ lajaang˘ lajaang˘na', job nilisea˘ bí˘ quií˘na' e laco' nigüiguiá˘na' júu˘ quié˘ e fí˘ la'úng˘ jee˘ fi˘ Jerusalén cóo'gui latøøng˘ lí˘ se' Judea, jogui lajobi cajo fí˘ lí˘ se' Samaria, jogui fí˘ la'úng˘ fí˘ jmigüí˘.

⁹ Jo mi˘ lí˘ casí'r˘ lajo, lajee˘ teáng˘ i dsea˘ quiá'r˘ do jóøm˘breiñ', canaang˘ Jesús soor˘ fí˘ yú˘^ jmigüí˘ cartí˘ caquiñ'˘ jee˘ cabøø˘ jníi', jo jo cangáng˘guir dsea˘ do.

¹⁰ Jo lajee˘ teáng˘ i dsea˘ do jóør˘ fí˘ lí˘ cangáng'˘ Jesús, cóo˘ cajném˘ gáng˘ dseañu˘ i qui' 'mí' té˘ fí˘ lí˘ teáng˘ i dsea˘ do ¹¹ jo cajíi'˘ casí˘reiñ':

—Dsea˘ Israel i seeng˘ fí˘ Galilea, ¿jialí' teáng˘na' jóø˘na' fí˘ yú˘^? Co' Fidiée˘ nicatø'r˘ fí˘ ñifí˘ i Jesús i cangí˘ cóo'˘ 'nú' do, jo laco' cañíi˘na' jial cajgóor˘ fí˘ yú˘^ do, lajob nijáa˘tur fí˘ jmigüí˘ la calé' catú˘ mi˘ nití˘ í' lajo.

Mi' caguñ' Matí' e ni' r' cuaiñ' quía' Judas Iscariote

12 Jo mi' cangí jo, caquim' i dsea` cangi' cóo' Jesús e fi' mó' Olivos do, jo cangolím tur fi' Jerusalén, có' quiáb' nées e fi' jo, jogui jí' jo cuóong` ngí dsea` Israel mi' jmí e jmi'íñ'. 13 Jo mi' caguilíñ' fi' jo, cangotáaiñ' fi' cóo` dsí' siná e tú` fíng-, có' fi' job lí` nineáaiñ'. Jo i dsea` i caseáng' fi' jo siir` Tú` Simón jogui Jacóo` jogui Juan jogui Dí` jogui Lii` jogui Mó` jogui Bartolomé jogui Mateo jogui jaang`gui i sii` Jacóo` jóo` Alfeo, cóo` gui jaang`gui i sii` Simón i líng` dsea` celote, jo cóo` jaang`gui cajo i sii` Judas rúng` Jacóo`. 14 Jo jalém' i dsea` na seáíñ' contóong` e feíñ' Fidié` colíng` cóo` jaléng` rúng` Jesús cóo` gui Yá, niquíá' dsea` do, cóo` gui jaléng` dseamí caguiaang` gui.

15 Jo jaléng` dsea` i caseáng' fi' jo tíbre ciento veinte. Jo nineáaiñ' lajim`bre mi' caráang` i Tú` Simón do jo café'r` júu` quía'r` jo casí'r` dsea` do:

16 —Dsea` rú'uu', ne`baa' e calitib` jalé' e cajíng` Jmiguí` quía' Fidié` la'eáang` cóo` i dsea` áang` quí`ii` i sii` Daví' i caliséng` malí` eáang`, jo catéer` fi' ni` jí` quía' Fidié` lí` fé' uii` quía' i Judas Iscariote do i cacá` nifí` quía' i dsea` i 'ní' cangáng` Jesús mi' casaiñ' dsea` do. 17 Jo i Judas Iscariote do líiñ' jaang` dsea` i lamí` quíng` jee` jnea', dsea` lí'í' dsea` quía' Jesús, jo seab` guíeé` quía'r` cóo` jalé' ta` e jmoo`naa'. 18 Dsá' mi' cangí e ca'níiñ` dsea` do, jo cóo` e cuu` e calí'r` quía' lají' e 'lí' e cajméer` do, calár` cóo` uó-, jo fi' job ca'íng' 'ñia'r` jo cajngang' 'ñia'r', jo e fi' ni` uó- dob catóíñ' jo cajná' moguir` jogui tu'r` ca'guíib` jo cajúm`bre.

19 Jo mi~ caliñí jaléng` dsea` seeng` fí Jerusalén e calí lado, joba' catéer` e nilisií Acéldama e uó` do e guóng` cóo` jmií` quíá'r- Uó` lí Catuu` Jmi'øøng`.

20 Jo cajíng` guí i Tú^ Simón do uii~ quíá'- Judas Iscariote:

—Jo tóo` coo` fí ni~ jì quíá'- Fidiée` e sii` salmos lala:

'Né- e jøb~ nijé- ée^ quíá'r-;

jo jíi~ jaang` ja` ii` nigüea`.

Joguí tóo` guí cajo:

'Né- e jaang` guí i nijmé- ta~ cuaiñ~ quíá'r-.

Jo lajob` too` fí ni~ jì quíá'- Fidiée`.

21-22 'Joba' 'né- niguíng` naa' jaang` guí i ningí- cóo` jneaa` aa' i ni'íing` cuaiñ~ quíá'- i Judas Iscariote do, joguí røøb` niguiá` naa' júu^ jial mi~ cají` tu Jesús mi~ cangí e cajúñ-. Dsu' 'né- e líiñ` jaang` i cangí cóo` jneaa` aa' lata~ catí mi~ casée Juan jmií` quíá'- Jesús joguí cartí mi~ cangáñ- fí ñíí-.

Jo lanab cajíng` Tú^ Simón casí'r- jaléng` i dsea` do ie~ jo.

23 Joba' caguíng` jaléng` i dsea` do gáng- dseañu': jaang` i sii` Sé^ Barsabás joguí sii` bir Justo cajo, cóo` jaang` guí i sii` Matí~.

24-25 Jo mi~ cangí jo, jaléng` i dsea` do camí'r Fidiée` lala jo cajíñ'-:

—Fí`naa', 'nub` dsea` nicuúí` dsíí` dsea` lajaang` lajaañ-. Míi~naa' 'nu` e nííí^ jnea^ i~ lajee` lajì huáang- i dsea` la nicaguíin` e ningí-r` cóo` jnea^, dsea` guíjáng`naa', dsea` ca`uíng`naa' dsea` quíí-, e ni'íiñ` cuaiñ~ quíá'- i Judas Iscariote do, dsea` nicangáñ- fí lí~ catíiñ- uíi~ e dsee- e ca'éer` do.

26 Jo mi~ cangí jo, cacóor` e quíá'- ii` nilí` lajee` lajì huáañ- do; joba' Matí` bing` calí-, jo íb`

ca'ing- cuaiñ~ quía'- i Judas do, jo colim~ canaañ
ngir' cóo~ i dsea` apóo^ guijáng` do ladsifí lado.

2

*Mi~ ca'ing` dsea` quía'- Dsea` Jmáang- Jmiguí
quía'- Fidié~*

¹ Jo mi~ cangf jo, jo cagüea- coo` jmi~ quía'- dsea`
Israel e siñ Pentecostés quía'- mi~ catf cincuenta
jmi~ e canaang` roo` jalé' e jnir'. Jo ie~ jo, dob
nisiseáng' jaléng' dsea` quía'- Dsea` Jmáang- e fí lí
táiñ` e seáiñ' do.

² Jo lajee~ teáiñ' e fí dsíí sinúu^ jo, coo`
canúu- bre e ii- fí yá^ jmigüí laco'gui ii- mi' í' guí
e teá' eáng', jo coob` mi~ canaang` ii- fí la'úng- e fí
dsíí sinúu^ lí' neáiñ' do, ³ jo cajnéng- coo` e lí'jiu
la lí' mi~ sǒng' jì fí yá^ guí lajaang` lajaang` i dsea`
do. Jo cajé' coo` e jo quía'- lajaang` lajaaiñ' do.

⁴ Jo lajob ca'íñ' Jmiguí quía'- Fidié~, jo lajaang`
lajaam` bre canaañ` fé'r` jmíí' e jié' e ja` mí' cuír`
jéeng' gui lí'^ laco'gui ta~ jmóo` e Jmiguí do jee~ ír`.

⁵ Jo ie~ jo teáng'~ fíng' dsea` Israel fí Jerusalén i
jalíng- fí la'úng- fí jmigüí e laco' nijmitir~ lajii~
e tǎng` dsea` do fí jo e jmiféiñ' Fidié~. ⁶ Jo mi~
canúur- e ii- do lafa' e í' guí, jo casitǎng` rúíñ'
jogui caseáng' rúíñ' ladsifí lado fí jo, fí lí' neáng'
dsea` quía'- Dsea` Jmáang-. Jo mi~ caseáiñ' lajiiñ'
do e fí jo, ja` ñir' jialí' núur` e nifé' i dsea` do jmíí'
quía'r- lajaang` lajaaiñ`.

⁷ Jo dsíng'- cangogá` dsíí jaléng' i dsea` i caseáng'
do ie~ jo, co' ja' í' dsíir' e ninír' jalé' e jo, jo canaañ`
sáiñ' lajee~ yaaiñ~ lala:

—¡Dsea` góo`naa' dsea` Israel i seeng` fí Galileabi lajning` i fé' na! <sup>8</sup> Jo ¿jiali' nua`naa' e fé'r` jmí' qui`naa'? ⁹ Jo jmaquíim`bi li` see`naa' lajaang` lajaang`naa', co' lab néeng`naa' lana dsea` góo`naa' dsea` Israel i seeng` fí Partia, jogui i seeng` fí Media, jogui dsea` Elam, cóo`gui dsea` Mesopotamia, jogui cóo`~ dsea` i seeng` fí Judea, jogui i seeng` fí Capodocia, cóo`~gui dsea` seeng` fí Ponto, cóo`~gui dsea` seeng` fí Frigia cóo`~gui fí Panfilia li` se' Asia, ¹⁰ jogui cajo dsea` seeng` fí Egipto, cóo`~gui dsea` seeng` fí li` se' Libia quiá'~ laco' Cirene jogui quiém`bi dsea` cajo i jalíng` fí Roma <sup>11</sup> i líng` dsea` Israel latí mi` cangáang`~, jogui i líng`~gui jobi nica'uíñ` laco'gui jneaa`aa', dsea` Israel. Jogui quiim`bi dsea` i jalíng` fí li` se' Creta cajo cóo`~gui fí li` se' Arabia. Jo lajaang` lajaam`baa' nua`naa' e fé'r` jmí' qui`ii' e quiá'~ jial laniing` 'gøng' Fidiée` cóo`~ jalé' e jmóor` do jee` dsea`.

¹² Jo dsíng`~ dsigá` dsír` lajiiñ`, co' ja` ñir` jiali' calí` la do, jo síiñ` lajee` yaaiñ`:

—¿E` uiing` e calí` jalé' e lala, faa`aa'?

¹³ Dsu' i líng`~gui i dsea` i caseáng' do jmineam`^breiñ' do jo fé'r`:

—¡Méeb' nica'íiñ`~ na! ¡E ni'ím`biñ' na! Joba' fé'r` lajo.

Jalé' e casí'~ Tú` Simón dsea` i teáang`~ do ie` jo

¹⁴ Jo mi` canúu` Tú` Simón e fé' i dsea` do lado, joba' caráaiñ` café'r` uii` quiá'~ lajiiñ` la'ó' calíiñ` dsea` ngí` cóo`~ Jesús, jo lalab casí'~ reiñ' do cóo`~ júu` teá`:

—Dsea` rú'uu' dsea` Israel cóo`~gui jaléng` dsea` jíéng` i nineáng` fí Jerusalén la, nua`na' júu` e

nifá' a la jogui quie`na' cuente røø. <sup>15</sup> Co' jnea' ja` íng'naa' laco'gui la í óó'na', co' ee'bi, nábi nití' la ii' ñá' la'ee'. ¹⁶ Jo ja` lí' laco' la í óó'na', co' lanagui niliti~ laco'gui cajíng' Joel i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée' malii'gui mi~ cajíñ'- lala:

¹⁷ Lalab nidsijée' mi~ nijaquiéeng' e ni'íing- jmigüi, co' lalab cajíng'- Fidiée' malii'gui:

Nicuøø^ø Jmiguí quié- e laca'íing'~ dsea` jmigüi;
jogui jaléng' jóo'na' dseañu' dseamî niguiár- júu^ e fé'r` cuaiñ~ quié-e,

jogui jaléng' siming' ninír` laco'gui mi~ quir' jalé' e nijmee~e,

jogui jaléng' dsea` yáu~ niquír- jalé' e nidsijée' cøøng`gui.

¹⁸ Jogui nicuøø^ø jaléng' dseañu' dseamî i jmóo' lajii' e iing~ jnea~ Jmiguí quié-e,

jo lajob niguiár- júu^ cuaiñ~ quié- e mi~ nití' í' lajo.

¹⁹ Jogui fi' yá'^ jmigüi nijmee~e jalé' e quí'~i jmí~ e dsigá' dsí' dsea`,

jogui fi' guóo'~ uø- la niní' dsea` jmi'øøng- cóo'~gui ji' e coo' jogui niróo- jmiñi' e 'ñuu'.

²⁰ Jo jo` nijnea`gui ji' iee`,

jogui si' yúum~ bre nijnéiñ` laco'gui la lí' jmi'øøng-.

Jo nidsijée' jalé' e jo nú'-gui e jmí~ laniing- 'gøng' do

mi~ nijáa'tu Dsea` Jmáang- fi' jmigüi la e niq- uidsir' í' quiá'- dsea` jmigüi.

²¹ Jo jaléng' dsea` i mi' jnea~ e nijmicóo'~ore,

dsea' íb' i nileáng' e ja` ni'íñ' iihu'í' mi~ nití' í' lajo.

Jo lanab lí' júu^ quiá'- Fidiée' e ca'íng' Joel mali'gui eáang'.

22 Jo lalab cajíng'⁻ gui Tú^ Simón casí'r⁻ dsea`góor` dsea` Israel ie~ jo:

—Náuu⁻ gui' jalé' e júu^ e nifíi^i 'nú' la. Lajíi⁻ baa' nínē~naa' guiú⁻ jalé' e quíi~ Jesús i seeng` fí Nazaret jmíi~ jmóor', jo dsigá` dsíi' dsea` cóo'~ jalé' lí e quíi'r~ jmíi~ jmóor` la'eáang' cóo'~ Fidiéé'. Joba' caline~naa' e dsea` íb` casíiñ` dsea` do fí la. 23 Jogui cajáng' dsea` Jesús fí jaguóona' lí^ laco' nisi'í^ quiá'⁻ Fidiéé' lamí~ jéeng'gui, co' lajob nisi'íiñ^ quiá'⁻ dsea` do. Jogui 'nú' caséng'na're cartí cajngang'na're e cateáang'na'r fí dse' crúu^ la'eáang' cóo'~ jaléng' dsea` soo` dsíi' rúng'na'. 24 Dsu' Fidiéé' cajméer` e cajíi'b'tu dsea` do, jogui caleáam`bre dsea` do ní~ 'mó⁻, dsuco' ja` cuóøng` e Jesús nijé⁻ guir e 'líiñ~. 25 Dsuco' lalab cajíng'⁻ dseata~ qui'ii' Daví^ malí~gui eáang' e fé'r` cuaiñ~ quiá'⁻ Jesús mí cajíiñ' lala:

Contøøm⁻ ñii⁻ e Fíi` Fidiéé' quier' nifí quié⁻ e la-caang` fí lí~ ngíi⁻,

jogui íbi i to' fíing` jnea~ jíe' fí lí~ seen⁻,
joba' dseáng' ja` e fí'í^ quié⁻ e jíi'~ cóo'.

26 Jo dseáng'⁻ eáam' íáang` dsii⁻ cartí øø⁻ quiá'⁻ e íáang` dsii⁻ do,

jo contøøm⁻ seen⁻ e ta~ dsii⁻ e jéem` Fíi` jnea~.

27 Co' ja` nicuó⁻ Fidiéé' fí e nija` jnea~ fí dsíi' tó` éé⁻,
o'gui nicuór⁻ fí fa' lí^ nijgié' lajo ngúu' táan`n, dsea` güeán'^n i jmóo` lajii'~ ta~ e iing` ír'.

28 Co' dsea` íb` dsea` ca'e' jnea~ jial laco' niliseen⁻ fí jmíguü' cóo'r~,

jo lajoba' eáam' nilí'íáang` dsii⁻, co' colíim~ niliseen⁻ cóo'r~.

Jō lanab jīí' lí' júú^ quiá'- dseata~ quí-ii' Daví'^ e café'r' cuaiñ~ quiá'- Jesús.

²⁹ Jō fīi-guáí 'nú', dsea` rú'naa', cuøø'tea' jnea~ fí' e nifón'^n 'nú' car` ngocáng` dsii~ e i quí-ii' dseata~ Daví'^ do ja` fé'r` uii~ quiá'r- 'ñia'r', cō' e já'-ba' cajúm-bre jogui ca'am-bre cajo, jō e ée` quiá'r- do sijí'b'í latí' lana jee~ jneaa~aa'. ³⁰ Dsú' i Daví'^ do calíñ- jaang` dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée~ mali~gui eáang', jogui ñi'bre guiá- e Fidiée~ cacuør' dseáng'- júú^ já'- quiá'r- e nicuøiñ- jaang` lajee~ i dsea` sijur~ do i nilíing- dseata~ dsea` féng' quí-ii', dsea` lí'í' dsea` Israel. <sup>31</sup> Jō e lafa' nijøøb- i dseata~ Daví'^ do jō café'r' uii~ quiá'- Dsea` Jmáang-, i dsea` i casíng- Fidiée~ fí' jmígüí' la e quiá'- nijíb'tu dsea` do mi~ ningí' e nijúuiñ- ie~ mí' cajíñ'- e ja` nijé- i dsea` na fí' dsíí' tó' ée` quiá'r-, o'gui nijgié' jalé' ngúú' táaiñ' fí' dsíí' e too' ée` do. ³² Jō lajob lí', cō' Fidiée~ cajméer- e cají'tu Jesús mi~ cangí' e cajúñ-, jō lajaléb' e calí- do neb~ jneaa~aa' lajñ- naa'. ³³ Jogui mi~ cangí' e cají'tur do, cangáiñ'- fí' lí' guíing~ Fidiée~ fí' ñifí- e ngogüear' lí'- lí' dsée' laco' guíing~ dsea` do. Jō fí' job ca'íng' dsea` do e Jmígüí' e cacuø' Tiquiá'r^ Fidiée~ e laco' nicuør'r- jaléng' dsea` quiá'r- lí'^ laco'gui júú^ e nicacuør' lamí' jéeng'gui. Jō e lab lajīí~ e nicañíí- 'nú' jogui e nicanúu- na' lajee~ lana. ³⁴ Dsucō' o' i 'líi~ dseata~ Daví'^ i cangáng'- fí' ñifí- la quie' ngúú' táaiñ' do laco'gui cangáng'- Jesús, dsucō' 'ñiab' i Daví'^ do cajíñ'- lala ie~ jō:

'Ñia' Fidiée~ casí'r- Fíi'naa' jō cajíñ'-:

“Fí' lab niní'^ lí'- lí' dsée' laco' guíin~ n la

35 cartí nijmee~ jnea~ e nilinúu~ jaléng' dsea` júu^ quí'-, jaléng' i 'ní' níng- 'nu'."

36 'Jo güiline~baa' guiá- jaléng' jneaa~aa', dsea` líí' dsea` Israel, e i Jesús i cateáang' 'nú' fí' dse` crúu^ do, í'bing' cacuøøng` Fidiéé~ e lííñ' Fii' quía'- jaléng' dsea` jmigüí, jogui caleáaiñ` jneaa~aa' jee~ dsee- quí'-ii' cajo.

37 Jo mi~ canúu- jaléng' i dsea` i siseáng' do e júu^ quía'- i Tú^ Simón do, dsíng'- calíñ- fí'í'. Joba' cajmingí'r- i Tú^ Simón do cóo'~gui i dsea` apóo` caguaang-gui do jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Dsea` rú'uu', ¿e~ m'í' sea` uii~ quía'- jalé` dsee- e nica'ee~naa'?

38 Jo cañí' Tú^ Simón quía'- jaléng' i dsea` do jo cajíñ'-:

—'Né- quí'- jíng'~ yaang~na' fí' quini~ Fidiéé~, jogui nisáng~na' jmíi' lajaang` lajaang~na' laco' cuø' lí~ e nilíng~na' dsea` quía'- Dsea` Jmáang~, jo lajoba' ni'íng- Fidiéé~ jalé` dsee- quí'na', jogui nicuø'r- 'nú' Jmiguí' quía'r- cajo. 39 Jo e Jmiguí' e niñíng~na' do quía'r- catím~ba' cóo'~gui jaléng' jóo'na' cajo cóo'~gui lajüing` jaléng' dsea` lí'^ doñí' jíé' fí' seeíñ~, lí'^ lajaléng' i nisi'íng^ quía'- Fidiéé~ i ni'uíng- dsea` quía'r-.

40 Jo cóo'~ e júu^ lab jogui cóo'~ e jíé'gui cajo e caliúng' Tú^ Simón jaléng' i dsea` i caseáiñ' fí' Jerusalén ie~ jo, jo lalab casí'-reiñ':

—Jáang~ yaang~na' fí' jaguò` Fidiéé~ e laco' ja nigüíling~na' fí' lí' 'lí' lí'^ laco'gui dsilíng` jaléng' dsea` dsee- dsea` quí'!

41 Jo lajob júí'~ líí' júu^ quía'- Tú^ Simón e casí'r- i dsea` do. Jo lajob líí', jaléng' i dsea` i já'- calíng- lajúí' júu^ quía'- i Tú^ Simón do, cajgáam~bre jmíi'

e laco' cuø' li~ e ca'uíng~ dsea` do dsea` quiá'-
 Dsea` Jmáang~. Jo ie~ jo 'ní' milgui dsea` i ca'uíng~
 dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, jo caquim~ bre cóo~
 jaléng' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ caguaang~ gui
 do ie~ jmii~ jo. ⁴² Jogui lajii~ i dsea` do dseáng'
 ja` jmitúng~ dsíir' lajii~ e júu^ e guia' jaléng' i dsea`
 apóo^ do, jogui røøb` jmóor` jmá'-jiu cóo~ jalé' e
 sea` quiá'r~. Jogui lajobi cajo e feiñ' Fidié~ jogui
 seáng' rúiiñ' lajiiñ' do e gø'r' ir~ coliiing~ e laco'
 jmiguiéng' dsíir' Dsea` Jmáang~.

*Jalé' e guiá' e ca'éé' la'uii' dsea` i já' calíng~ júu^
 quiá'- Dsea` Jmáang~*

⁴³ Jo ie~ jo lajalém' dsea` dsigá' dsíir' jalé' e li~
 e quii~ jmii~ e jmóo` jaléng' i dsea` apóo^ do. ⁴⁴ Jo
 lajaléng' i dsea` i nijá' calíng~ júu^ quiá'- Dsea`
 Jmáang~, eám' guiá' conrøø seeiñ, jogui jmóor`
 jmá'-jiu lajii~ e sea` quiá'r~ lajaang` lajaañ; ⁴⁵ co'
 'ni~ bre jalé' e sea` quiá'r~, jo e cuu~ e li'r' do jmóor`
 jmá'-jiu li~ jialco' li~ 'né' quiá'r~ lajaang` lajaañ.
⁴⁶ Jo laco~ jmii~ seáng' rúiiñ' fi' sinuu^ guá'-, jo fi'
 quiá'- la'ó' rúiiñ' eám' iáang` dsíir' gø'r' ir~ coliiing~
 e ja` jmiyløng'^ yaañ, ⁴⁷ jogui jmifeiñ' Fidié~. Jo
 jaléng' dsea` eám' guiá' fé'r' uii~ quiáiñ', jogui
 laco~ jmii~ laco~ jmii~ jmóo` Fidié~ e fiiing' gui
 dsea` ca'uiiñ~ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~.

3

Mi~ ca'láang~ jaang` dsea` jlúung~

¹ Jo cóo~ jmii~ i Tú^ Simón do cóo~ gui Juan can-
 goliñ~ fi' guá'- fé' quiá'- dsea` góor` dsea` Israel e
 si' fi' Jerusalén la ii~ 'ni' e ca'lóo~, co' e oor~ jo tíng`
 dsea` Israel e dsifeeiñ~ Fidié~. ² Jo e fi' guá'- jo

dsigüea` jaang` dsea` i jlúung` latí` mi` cangáang`. Jo fí` job dsijéeng` dsea` i dseañu` jlúung` do laco` jmi` , jo dsigüeeiñ` fí` coo` o'nú` quiá` e guá` do e sii` Li` Niguo` e laco` mi`r` jaléng` dsea` i dsitáng` fí` jo jalé` e 'nér`.

³ Dsu` mi` cangáng` i dsea` jlúung` do Tú` Simón cóo`gui Juan e tí` lí` nidsitáaiñ` fí` dsíi` e sinúu` guá` do, joba` cajíng` i dsea` jlúung` do casí`r` i dsea` gáng` do:

—Já` cuó` jnea` lajii` e iáang` o`?

⁴ Jo lico` cajóom` Tú` Simón cóo`gui Juan i dsea` jlúung` do, jo cajíng` Tú` Simón casí`reiñ`:

—Jøng` jnea`.

⁵ Joba` tiib` cajeiñ` do lí` eáam` cango`gó` dsír`, co` líiñ` e liing` ee` nicuób` i dsea` do ír`.

⁶ Joba` casí` Tú` Simón i dsea` jlúung` do jo cajíñ`:

—Ja` oo` cutee` o`gui cunée` fa` e nicuóøø` 'nu`, dsu` lajii` e cuóøng` cuøø` nicuø`baa: la'eáang` cóo` 'ñia` júu` quiá` Dsea` Jmáang`, dsea` seeiñ` fí` Nazaret, ráan` jo ngi`.

⁷ Jo mi` calí` fé` Tú` Simón lajo, catíiñ` guoo` dsée` quiá` i dsea` jlúung` do jo caseang`neiñ`; jo dsifí` lajob catíing` bí` tí` i dsea` jlúung` do cóo`gui lutíir`. ⁸ Jo lico` calíim` i dsea` jlúung` do, jo dsifí` lajob casíñ`, jo canaaiñ` ngí`bre jóng. Jo mi` cangí` jo, calí`bre cóo` i dsea` gáng` do fí` dsíi` sinúu` guá` e ningir`, jo cangáiñ` íiñ` fí` dsíi` jo e jmiféiñ` Fidiée`.

⁹ Jo mi` cangá` jaléng` i dsea` do e cangib` i dsea` jlúung` do jogui e jmiféiñ` Fidiée`, <sup>10</sup> joba` eáam` cango`gó` dsíi` i dsea` do, jogui cafóm`bir cajo mi`

cangár- e ca'láam- i dsea` jlúung'~ do, co' niñib' i dsea` do e i dsea` jlúung'~ dob i lamí~ gua` e fí' o'nú` guá'- lí~ sii` Lí~ Niguo'^ do e mir' jalé' e 'nér-.

Mí~ café' Tú^ Simón júu^ güi~ quiá'r-

¹¹ Jo mí~ cangá' jo, i dsea` jlúung'~ i ca'láang- do dseáng'- jo` tiuum-bre Tú^ Simón cóo'~gui Juan. Jogui lajüim` i dsea` teáang- fí' do ie~ jo eám' cango'gó dsír', jogui canaañ` e dsiliñ` e fí' siguí' quiá'- guá'- fé' do fí' lí~ sii` Ni'núú' quiá'- dseata~ Salomón, co' fí' job taang~ i dsea` gaang` do. <sup>12</sup> Jo mí~ cangá- Tú^ Simón e guilíng- jaléng' i dsea` do fí' do, joba' casí'- reiñ' jo cajíñ'-:

—¿Jialí' dsi'gó' óo' 'nú', dsea` rú'naa' dsea` Israel, uíi~ e ca'láang- i dseañu' la? ¿Jialí' jøøng~na' jnea' gó-naa'? Co' o' jnea'^ dsea` cajmilleáng^naa' i dseañu' la fa' cóo'~ la'eáang' e 'gøng'naa' o'gui la'eáang' e dsíng'- jmiféng'naa' Fidiéé'. <sup>13</sup> Dsu' Fidiéé' i cajmiféng' 'lí~ yúu'~ quí'-ii' i sii` Abraham jogui Isáa' jogui Jacóo^ cóo'~ jaléng'gui dsea` áang' quí'-naa', íb` Fidiéé' i caguiéng- yú'gui i Fíi'naa' Jesús i jmóo' lajii'~ e iing~ dsea` do. Dsu' 'nú' cajáang'~na'r fí' quini~ jaléng' dseata~, jogui cagui-jeaang~na'r fí' quini~ dseata~ dsea` féng' i sii` Pilato. Jo i dseata~ í lamí~ iiñ` e nileám-bre Jesús, dsu' 'nú' ja` cacuó'na' fí' lajo fa' e caleaaiñ` dsea` do. <sup>14</sup> Jogui lafa' e nilaang-na're dsea` líiñ' jaang` dsea` güeang'^ jogui éer` røø, dsu' lí'- riquib' cajmee-na'. Co' 'nú' camí'na' e caláang- jaang` dsea` i 'lée' i nicajngang' dsea` rúng' lafa' e nilaang-na' ír, ¹⁵ jogui lajobi camí' 'nú' e cajnga' dsea` quiá'- i dsea` i cuø' jneaa~aa' e see-naa' cøøng` cóo'~ Fidiéé' lata~. Dsu' Fidiéé' cajméer` e cají'tu dsea`

do calé' catú- jee~ jaléng' 'lii~, jo ne~baa' guiá-
 lajii~naa', dsea` líí'í' dsea` apóo^, jalé' e jo. ¹⁶ Dsuco'
 e la'eáang' e jáb'- calíng- i dsea` jlúung'~ i jøøng~
 máang'na' la e quíib'~ Jesús jmii~ e cajmi'leáaiñ-
 dsea` do, joba' nicalibíim-tur jogui nica'láam-bre
 lana lí^ laco'gui nicañíi~na' na.

¹⁷ 'Jo niñi'baa guiá-, dsea` rú'nnaa' dsea` Israel,
 e ja` ñíb^ 'nú' o'gui dsea` i quie' nifí quí-ii' ñir'
 jalé' e cajmee~na' mi~ cajngang'na' Jesús. ¹⁸ Dsu'
 mi~ cajngang'na're, job dseáng'- cajmiti~ Fidiée~
 lajii'~ júu^ e cacuør' lamí~ jééng'gui e caguia' jaléng'
 dsea` i café' cuaiñ~ quíá'r- mi~ cajíñ'- lala, e
 dseáng'- nisi'l'ba' e nijnga'- dsea` quíá'- i dsea` i
 sijeéng'naa' fí' jmigüi' la i nisíng- Fidiée~ i nileáng-
 jneaa~aa' jee~ dsee- quí-ii'.

¹⁹ 'Joba' fíi- i 'nú' e quí'- jíing'~ yaang~na' fí'
 quini~ Fidiée~ jogui jáang'~ yaang~na' fí' jaguór', jo
 lajoba' ni'íiñ- dsee- quí-na'. Jo jangám- Fíi'naa'
 Dsea` Jmáang- nijmér- e nili'íáang` óo'na' jogui e
 niliseéng'na' juguiá- júu^ røø` cóo'r~. ²⁰ Jo Fidiée~
 nisíng-tur Jesús fí' jmigüi' la, jo dsea` íb' cajo i
 caguíng' dsea` do latí' mi~ uíing~ e laco' nilíiñ-
 dsea` quie' nifí quí-ii', dsea` líí'í' dsea` Israel, lí^
 laco'gui nicajíñ'- lamí~ jééng'gui. ²¹ Dsu' lajee~ lana,
 fí' ñifí' bi' 'né- seeiñ` cartí' mi~ niguiá-tu Fidiée~
 guiá- lajalé' e sea' fí' jmigüi' laco'gui toq~ fí' ni~ jì
 quíá'r- jogui laco'gui casí'r- dsea` quíá'r- i café'
 cuaiñ~ quíá'r- malii~gui eáang', ²² lí^ laco' cajíng'-
 Moi~ ie~ jo ie~ mi~ casí'r- jaléng' 'lii~ dsea` cøøng'-
 quí-naa' lala: "Fíi'naa' Fidiéeb~ niguíng' jaang~
 dsea` lajee~ dsea` góo'naa' i nifé' cuaiñ~ quíá'r- lí^
 laco'gui caguíñ' jneaa~ e fá'a cuaiñ~ quíá'r-. Jogui

'né~ jmee~na' núu~ba' jalé' júu^ quiá'r~. ²³ Ds̄uco' jaléng' dsea` i ja' nilijí'~ jalé' júu^ quiá'~ dsea` do, ni'ím~bre jō ni'nám~bre congua' jee~ jneaa~aa', dsea` líí'í' dsea` quiá'~ Fidié'~."

Jō lanab cajíng'~ Moi~ ie~ jō.

²⁴ 'Jō lajím` dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidié'~ malií~gui eáang', canaang' latí' cóo'~ Samuel cartí' lana, røøb' júu^ caguiar' quiá'~ jalé' e dsijé' lajee~ lana. ²⁵ Jogui 'nú'bi cajo catíng~na' lajii'~ júu^ e cacuo' Fidié'~ lami~ jéeng'gui la'eáang' cóo'~ dsea` i cagua' júu^ quiá'r~. Jogui nicatím' bi 'nú' cajo júu^ e nisilí' quiá'~ Fidié'~ cóo'~ jaléng' 'líi~ dsea` cóong'~ quí'ii'. Ds̄uco' Fidié' casí'r~ Abraham ie~ malií~ do mi~ cajín'~ lala: "Ni'ee~e guiá~ cóo'~ lajiiing' dsea` seeng' fí' la'úng~ fí' jmigú' la'eáang' cóo'~ jaang' dsea` sijú'~ i nijáa' mi~ nití' í' lajō." Jō lajōb cajíng'~ Fidié'~ casí'r~ Abraham ie~ jō. ²⁶ Jō mi~ cangí' e cajmijí'~tu Fidié'~ i jóor' Dsea` Jmáang~ do, la'uii~ casíñ' dsea` do jee~ jneaa~aa', dsea` líí'í' dsea` Israel, e laco' niñíng'naa' e ni'náng'naa' jee~ jalé' e 'lí' e jmoo~naa' lajaang' lajaang'naa'.

Jō lanab líí' jalé' júu^ e cagua' Tú' Simón ie~ jō.

4

Mi~ caguiéng'~ Tú' Simón cóo'~gui Juan fí' quini~ dseata~

¹ Jō lagui'ná'~bi fé' Tú' Simón cóo'~gui Juan júu^ quiá'r~ fí' quini~ jaléng' dsea` e fí' guá'~ fé' quiá'~ dsea` góor' dsea` Israel do, mi~ caguilíng~ jmid-sea` cóo'~gui i fii~ quiá'~ dsea` jmóo' í' guá'~ do jogui cóo'~bir dsea` Israel i líng' dsea` saduceo cajo. <sup>2</sup> Jō jaléng' i dsea` í' eáam' liguiíñ~ ds̄u' e

Tú[^] Simón cóo^o~gui Juan ngir' ta~ e' dsea` e quiá'- jí<sup>^</sup>tu jaléng<sup>^</sup> dsea` mi~ ningf e júuiñ[^] lí[^] laco^ogui calí[^] cóo^o Jesús. ³ Jo casam[^]-bre i dsea` gáng[^] do dsifí[^] lado uí[^] e jo, jo catáng[^]neiñ[^] 'nũñí[^] e laco^o niquidsir' í[^] quiáíñ[^] do mi~ nijneá, co^o nica^olóob[^] mi~ casang[^]-neiñ[^] do. ⁴ Dsu[^] fí[^]m jaléng[^] dsea` i nicanúu<sup>^</sup> e júu<sup>^</sup> e guía<sup>^</sup> dsea` do nicajám[^] yaaiñ[^] fí[^] jaguó[^] Jesús, jo lají[^]~ dseañu[^]bi cadsíñ[^] jia~ ja` ñiá<sup>^</sup> mil la'ó<sup>^</sup> ca'uuiñ<sup>^</sup> dsea` quiá'- Dsea` Jmáang[^] ie~ jo.

⁵ Jo mi~ cajneá[^] e jmiñ[^] jo, caseáng[^] jaléng[^] dsea` quie<sup>^</sup> nifí<sup>^</sup> quiá'- dsea` Israel fí[^] do fí[^] Jerusalén cóo^o~gui jaléng[^] dsea` cóøng<sup>^</sup> quiá'r<sup>^</sup> jogui jaléng<sup>^</sup> tifa<sup>^</sup> quiá'- júu<sup>^</sup> quiu<sup>^</sup> ta~ quiá'- dsea` Israel. ⁶ Jo jee~ job[^] quiéeng[^] Anás i líng[^] dsea` mogui~ quiá'- jaléng<sup>^</sup> fi~ jmidsea` quiá'- dsea` Israel, jogui jmidsea` Caifás, jogui Juan, jogui Jaang[^], lí[^] lajaléng[^] dsea` sinúu<sup>^</sup> caguaang<sup>^</sup>-gui quiá'- i dsea` mogui~ quiá'- jaléng[^] fi~ jmidsea` do. <sup>7</sup> Jo jaléng<sup>^</sup> i dsea` í[^] caquiñ[^]r' ta~ e nitóø[^] Tú[^] Simón cóo^o~gui Juan fí[^] jee~ lí~ teáaiñ[^], jo fí[^] jee~ job[^] casíñ[^]- dsea` do, jo lalab cajming<sup>^</sup>r<sup>^</sup> dsea` do ie~ jo, jo cajíñ[^]-:

—¿i[^] nicacuø[^] 'nú[^] fí[^] e cajmi[^]leáng[^]na' i dsea` na?, osi ¿i[^] júu[^] quiá'- é?

⁸ Jo co^o Tú[^] Simón eáng[^] jmico^o~ Jmiguí[^] quiá'- Fidié[^] quiá'r[^], joba[^] cañír[^] quiá'- i dsea` góor[^] do jo cajíñ[^]- casí[^]-reiñ[^]:

—E laba[^] fí[^]-i 'nú[^]', jaléng[^] dsea` teáng<sup>^</sup>-na' nifí<sup>^</sup> qui<sup>^</sup>-ii', cóo<sup>o</sup>~gui jaléng<sup>^</sup> 'nú<sup>^</sup>', dsea` cóøng[^] qui[^]-ii', ⁹ co^o 'nú[^]' jmingñ[^]-na' quiá'- jalé[^] e guiá[^] e nicajmó[^]naa' cóo^o~ i dsea` lamí~ jlúung[^] na e laco^o niliñí[^]na' jial calí[^] e ca'láaiñ[^]. ¹⁰ Joba[^] nijmób[^] jnea[^] júu[^] fí[^] quini[^] 'nú[^]' e laco^o niline[^]naa' cóo^o~gui

dsea` Israel caguaiang-gui e i dseañu` i sing' quini`naa' lajih`naa' la'ó` tée`naa' la ca'láaiñ` la'eáang' cóo`~ Dsea` Jmáang` i seeng' fí Nazaret, i dsea` i cateáang' 'nú' fí dse` crúu` do, jogui i cajmijí`tu Fidiée` calé` catú`. <sup>11</sup> Jo 'nú' í ó'na' e i Jesús do líiñ` lafa' coo` cuu` e ja` ta` íng` quiá`-tíi` fií, dsu' o' já`- e lajo, dsuco' dsea` do lanagui nilíiñ` lafa' e cuu` e niing`-gui lajee` lajalé`. ¹² Jo jíi` i Jesús dob dsea` cuøøng` nileáiñ`-jneaa`aa' jee` jalé` dsee`-quí`naa', co' jo` i seeng` i jíeng`gui fí la'úng`-fí jmiçüü` fa' e nicacuøøng` Fidiée` i nileáng`-jneaa`aa' jee` dsee`-quí`ii'.

¹³ Dsu' mi` cangá`-jaléng` dsea` i teáang`-nifi` quiá`- dsea` Israel do e eáang' ja` 'gó' Tú` Simón cóo`-gui Juan e fé'r` jalé` júu` quiá`- Dsea` Jmáang`, joba' eámam` cangogá` dsíi` i dsea` do mi` canúur`-jal` tíing` Tú` Simón fé'r`, co' niñi`bre e ja` 'ga' lí` mí` jmitíng` dsea` do, joba' calilí'r` e dsea` cangí` cóo`- Jesús líiñ` do laji` huáaiñ`. ¹⁴ Jo jíi` ja` e bí` sea` quiá`- i dsea` do fa' e nijmér`-dsee`-quiáiñ`- do, co' jee` dob sing' i dsea` i nica'láang`- do. ¹⁵ Joba' caquiua' i dsea` quie` nifi` do ta` e ca'uøøm` Tú` Simón cóo`-gui Juan fí caluu` lajee` cateá' fí quini` i dsea` fíing' i siseáng' do. Jo mi` cangí` jo, jo canaang` i dsea` i siseáng' do síiñ` lajee` yaaiñ` jo sí` rúíñ`:

¹⁶ —¿E` nijmó`oo' cóo`- i dseañu` gáng`-na? Co' lajihm` dsea` seeng' fí Jerusalén`ñir` e nicajméeiñ` lí` lajii`~ e cangíiñ` e tíiñ`, jo ja` cuøøng` fé`naa' e o' já`- e jo. ¹⁷ Jo e laco' jo` nini`-gui lajii` júu` e guiar` do jee` jaléng` dsea`, joba' nité`baa' fø' quiá'r`- e laco' jo` ningí`-guir` guiar` júu` cuaiñ` quiá`- i Jesús do.

18 Jo lajob cajméer'; catób¹-tureiñ' do e fi' lí siseáng' i dsea fíng' do, jo caqui^ur' ta' quiáiñ¹-do e jo' ee' nifé'guiñ' o'gui ni'é-guiñ' do jíi'~ coo' júu^ cuaiñ~ quiá'- Jesús. 19 Dsu' i Tú^ Simón do cóo'~gui Juan cañir' quiá'- i dseata~ quiá'r- do jo casí¹-reiñ':

—Íi' óo' 'nú' yaang~na' jial e guiá-gui, ¿su guiá-gui e nijmití^{naa}' lajíi'~ ta~ quiá' 'nú' laco'gui e nijmití^{naa}' la'uii~ ta~ quiu' Fidiée~? 20 Co' ja' cuøng' e nitú^ jnea'^ e nifé^{naa}' lajíi'~ e nicané^{naa}' jogui lajíi'~ e nicanú^{naa}' quiá'- Jesús.

21 Jo mi~ canúu- jaléng' i dsea' i quie' nifí do jalé' e júu^ jo, caleáb^{tu} casí¹-reiñ' do e liing~ ee' nijmeáng^{neiñ}'; dsu' ja' cateá- dsír' fa' cajméer' lajo, jo catiúu^m-breiñ' do, co' ja' cadsér' jial uiing~ e nijmér- lajo, co' lajim` dsea' i teáng- do ie~ jo jmiféiñ' Fidiée~ quiá'- lajíi'~ e calí- do ie~ jmí~ jo. 22 Jo i dseañu' i ca'láang- la'eáng' cóo'~ güea' quiá'- Fidiée~ do ningóor' lí'gui tuló' jii'.

Mi~ camí' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- Fidiée~ e nijmicóo'~ í quiá'r-

23 Jo mi~ ca'uøng' Tú^ Simón cóo'~gui Juan e fi' lí~ siseáng' dsea' do co' nisilaam-bre, joba' caseáng^{tu} rúíñ' cóo'~ jaléng' i apóo^ rúíñ' caguaang-gui do, jo cajmea'reiñ' júu^ jalé' e cajíng¹- jaléng' fií~ jmidsea' quiá'- dsea' góor' dsea' Israel cóo'~gui jaléng' dsea' cóøng'~ quiá'r-. 24 Jo mi~ cató' jma' rúíñ' e júu^ do, jo caféiñ' Fidiée~ congua' lajimíñ' do jo cajíñ'-:

—Fí'ii', 'nub` dsea' cajmee¹- yú'^ jmigüi cóo'~gui guóo'~ uó^ jogui jalé' jmí~ lí'^ lajalé' e sea' quiá'- laca'íng'~ laca'íng'~. 25 Jo lalab casí¹- 'nu' i dseata~

Daví[^] i cajmée[^] lajii[~] e iing[~] 'nu[^] do, jo la'eáang[^] cóo[~] Jmiguí[^] quíi⁻ cajme'r[^] lala:

Ja[^] dseeng[^] e niligúing⁻ jaléng[^] dsea[^] jmigüi[^] quiá⁻ Fidiée[~].

Ja[^] e ta[~] íng[^] e nijmé⁻ dsea[^] Israel e ni'í⁻ dsíir[^] jalé[^] e ja[^] ta[~] íng[^].

26 Co[^] lajaléng[^] dseata[~] dsea[^] féng[^] i quiu[^] ta[~] fi[^] jmigüi[^] la jmicóøng[~] yaaiñ[~] fi[^] quini[~] Fidiée[~], jo colim[~] cóo[~] i dsea[^] quie[^] nifi[^] quí⁻ii[^] 'ní[^] níiñ⁻ 'nu[^], Fí'naa[^],

coling[~]gui cóo[~] Dsea[^] Jmáang⁻ i nicaguín[^] 'nu[^] do.

Jo lanab cajme[^] i dseata[~] Daví[^] do.

27 Jo síi⁻naa[^] 'nu[^], Fí'naa[^], e lajob calí⁻ mi[^] dseata[~] Herodes cóo[~]gui dseata[~] Poncio Pilato caseáng[^] rúiiñ[^] fi[^] la fi[^] Jerusalén cóo[~] jaléng[^] dsea[^] i ja[^] líng[^] dsea[^] Israel cóo[~]gui jaléng[^] dsea[^] góo[^]naa[^] dsea[^] Israel, e cajméer[^] 'ní[^] níiñ⁻ Jóo[^] Jesús i güeang[^] i jmóo[^] lajii[~] e iing[~] 'nu[^] do i caguín[^] do.

28 Jo jaléng[^] i dsea[^] do nicajméer[^] jalé[^] e na, jo nicalitib[~] lana. si'í[^] quíi⁻ 'nu[^] e nidsijée[^] jalé[^] e na, jo nicalitib[~] lana.

29 Jogui lana, Fí'ii[^], 'nu[^]bi dsea[^] ninuu[^] jalé[^] e ga[^] e fé[^] i dsea[^] do uii[~] quí⁻ii[^], joba[^] mii[~]naa[^] 'nu[^] e nicuó[^]ba[^] bí jaléng[^] jnea[^], dsea[^] jmoo⁻naa[^] lajii[~] e iin[^], e niguiá[^]guí[^] júu[^] quíi⁻ e ja[^] 'gó[^]naa[^]. 30 Jogui jmicóo[^] jnea[^] cóo[~] güea[^] quíi⁻ cajo e quíi[^]naa[^] jmii[~] nijmi[^]leáang[^]naa[^] jaléng[^] dsea[^] dsée⁻ jogui e nijmó[^]naa[^] jalé[^] e li[~] jogui jalé[^] e quíi[^]naa[^] jmii[~] la'eáang[^] cóo[~] Jóo[^] Jesús i güeang[^] do.

Jo jii[~] lanab líi[^] júu[^] quiá⁻ i dsea[^] apóo[^] do e caféiñ[^] Fidiée[~] ie[~] jo.

31 Jo mi[~] cató[^] féng[^] i dsea[^] apóo[^] do Fidiée[~], dsifi[^] ladob cajlé⁻ fi[^] lí[~] siseáng[^] lajiiñ[^] do. Jo Jmiguí[^]

quíá' Fidiéé eáam' jmicóo' quiá'r- lajiiñ e laco' guiar' júu^ quiá' Fidiéé fí' ni~ fiñ e ja 'gó'r' jii' capí'.

Jalé' e sea' quiá' dsea' quiá' Dsea' Jmáang- lí' e røøb' quiá'r- lajiiñ'

³² Jo eáam' fíng' jaléng' dsea' quiá' Dsea' Jmáang-, jogui røøb' dseáng' siiiñ jogui røøb' éer' lajaléiñ' do. Jo jii' jaaiñ' do ja' jmóor' e lajii' e sea' quiá'r- lí' quiá'r- yaaiñ~, co' jalé' e jo røøb' quiá'r- lajiiñ'. ³³ Jogui i dsea' apóo^ do eáang' gui nisea' bí quiá'r- e guiar' júu^ quiá' jial mi~ cajii'tu Fíinaa' Dsea' Jmáang- mi~ cangí e cajúiiñ-; jogui Fidiéé eáam' jmicóo'r~ lajiiñg' i dsea' do cóo' güea'^ quiá'r-. ³⁴ Jo lajiiim' i dsea' do sea'ba' e 'né-, co' jaléng' i óo' uó- osi 'nar~ é, joba' 'nii'bre e jo, jo e cuu- e lí'r' do fí' jaguó' i dsea' apóo^ dob ngíiñ'. ³⁵ Jo íguib nijmé- jmá'-jiu lajee' lajiiñ' do lí' jialco' lí' lí' quiá'r- lajaang' lajaam'bre. ³⁶ Jo lajob cajó cajmée' jaang' dsea' Israel i líng' dsea' levita i sii' Sé^ i niseeng' fí' coo' lí' sii' Chipre. Jo i dsea' í calisír' quiá' i dsea' apóo^ do Bernabé, e guóng' dsea' i jmicóo' jaléng' dsea' rúng'; ³⁷ jo i dseañu' la ni'óo'bre coo' uó-, jo ca'nii'bre' do, jo e cuu- e calí'r- quiá' e uó- e ca'nii'r' do, fí' jaguó' i dsea' apóo^ dob caguiar' laji'.

5

Dsee- e ca'éé' Ananías cóo' Safira

¹ Jo mi~ cangígui lajo, ca'nii'b' jaang' dseañu' i sii' Ananías coliiñg~ cóo' dseamí quiá'r- i sii' Safira coo' uó-. ² Jo røøb' casíng- i dseañu' do cóo' dseamí quiá'r- e caje'bre cóo' condseá' e cuu- e

calí'r- do, jo dsu' jii'~ condseá'-ba' cacuø'r' i dsea` apóo^ do. ³ Joba' lalab casi'- Tú^ Simón i Ananías do jo cajíñ'-:

—Ananías, ¿jiali' cacuø' fí' uø' e calí- fii~ i 'ling' i siì Satanás fí' o' e cajmee'- adseaan' quiá'- Jmiguí' quiá'- Fidiéé', jogui cajé'^ cóo'~ condseá'- e cuu- e calí'- quiá'- uø- e ca'nii'~ do? ⁴ ¿Su o' quíi'- e uø- do? Jogui mi~ cangî e ca'nii'~, ¿su o' quíi'- e cuu- e calí'- do? ¿Jiali' ca'í' o' e cajmee'- lajō? Jo o' jii'~ cóo'~ jnea'^, dsea` apóo^, nicajmee'- adseaan', co' cóo'~ Fidiéeb' dsea` nicajmee'- lajō.

⁵⁻⁶ Jo mi~ calí- núu- Ananías e júu^ jo, dsifí' lajōb caquíñ'- jo cajúm-bre. Jo mi~ cangî jo, caguilíng- tú- 'ní' máng'~ siming', jo caquíñ' 'mi' i 'lii~ Ananías do jo cangojéeng'neiñ' fí' lí~ ca'áam-breiñ' do. Jo jaléng' dsea` i caliñí' lajii'~ e calí- do ie~ jo dsíng'- caføiñ'.

⁷ Jo mi~ cangî 'ní' oor~ lajō, caguiéng'- dseamî quiá'- Ananías fí' jo, jo jii'~ ja` ñir' jalé' e nicalí- do. ⁸ Jo cajmingí'- Tú^ Simón i dseamî quiá'- 'lii~ Ananías do jo cajíñ'-:

—Jméé'~ jnea~ júu^, ¿su ca'nii'~ba' e uø- do cóo'~ jii'~ 'móo'~ e nicaféé'~na' do?

Jo cañíi' i dseamî do:

—E já'-, lajōb calí-, co' ca'nii'~baa' cóo'~ jii'~ e 'móo'~ jo.

⁹ Joba' casi'- Tú^ Simón i dseamî do:

—¿Jiali' casiing~na' røø` cóo'~ dseañu' quíi'- e cajmee'-na' adseaang~na' quiá'- Jmiguí' quiá'- Fidiéé'? Lana dob nijalíng' i siming' i cango'áang' dseañu' quíi'- do, jogui 'nu'gui nijéiñ- e nidsi'áaiñ' lana.

10 Jo dsifí lajob caquing' i Safira do uii~ tii~ Tú[^] Simón e ni'liim~bre. Jo mi~ caguiling' i siming' do, ni'liim~ i dseamf do. Jo cangojéem breiñ' do fi' li~ ca'áaiñ' jo cataiñ' cáang` e li~ ca'áng` i 'li~ dseañu' quiá'r do. 11 Jo lajiiing` dsea` quiá' Dsea` Jmáang` i teáng` do ie~ jo cóo' gui jaléng` dsea` i caliñi' jalé` e calí` do, eáam' cafóñ'.

Jalé` e li` e quii` dsea` apóo` jmii` e cajméer`

12 Jo mi~ cangf jo, jmiguiab' jalé` li` e quii~ jmii~ cajmée` i dsea` apóo` do jee~ jaléng` dsea`. Jo lajiiim` i dsea` quiá' Dsea` Jmáang` do seaiñ' fi' guá' fé' quiá' dsea` Israel li~ sii` Ni'núu' quiá' dseata~ Salomón. 13 Dsu' jii~ jaang` dsea` jiéng` ja` teá` dsíir` e nidsitáaiñ` cóo' i dsea` do doñi' fa' eáam' jmi'gó'reiñ' do. 14 Jo lajee` jo ngóo' lifiim' jaléng` dsea` i jáng` yaang~ fi' jaguó` Dsea` Jmáang`, do dseañu' jogui dseamf. 15 Jo jaléng` dsea` uóoiñ` jaléng` dsea` dsée' quiá'r` e dsíiñ` ni` 'ma', jo dsijéeiñ` fi' jee~ 'núu' e laco' mi~ ningíng` Tú[^] Simón fi' jo, fa' jii~ capí' i'^ quiá' bre nití` li~ teng' jaang` gáng` i dsea` dsée' do, jo lajob ni'leáaiñ' do. 16 Jogui fiim' dsea` i seeng` fi' jalé` fi~ e tée' quiá' Jerusalén dsilíiñ` fi' jo e jéeiñ` jaléng` dsea` dsée' quiá'r` cóo' gui jaléng` dsea` i jée' i 'ling' quiá'. Jo lajaléng` i dsea` do 'láam`bre.

Mi~ cangotáang` tu i dsea` apóo` do fi' dsíi' 'nuñi`

17 Jo i dsea` mogui~ quiá' jaléng` fi~ jmid-sea` quiá' dsea` Israel cóo' gui jaléng` dsea` Israel i líng` saduceo eáang' calí` dsihuúiiñ' quiá' i dsea` apóo` do cóo' jalé` e jmóoiñ' do. 18 Joba' casam`bre i dsea` apóo` do, jo catáng'neiñ' fi' dsíi' 'nuñi` quiá' fi. 19 Dsu' lajee` teáaiñ~ e dsíi'

'nʉníˆ dob, casíng` Fidiée˘ jaang` ángel quiá'rˉ, jò íb` ì caneáá' jníˆ quiá'ˉ e 'nʉníˆ do lajee˘ uóø, jò ca'uóøm`bre ì dsea` apóoˆ do, jò mífíng` casí'ˉ reiñ' do lala:

20 —Güilíngˉtu' fí' dsí' guá'ˉ fé' do quiíˉna', jò güisí'ˉtu' jaléng' dsea` fí' jò jial laco' niliseeíñ` cøøng` cóo'ˉ Fidiée˘ lata˘.

21 Joba' mi˘ cajneáˉ e jmí˘ coo`gui do, ee`gui cangolíngˆ ì dsea` apóoˆ do fí' lí' sí' e guá'ˉ fé' do quiá'rˉ, jò cangotáaiñ'ˉ dsí', jò canaaiñ' e'r' jaléng' ì dsea` ì caseáng' fí' jò líˆ laco'gui ta˘ caquiú' ì ángel do.

Jò lajee˘ jò, ì dsea` mogui˘ quiá'ˉ jaléng' fi˘ jmid-sea` do cóo'ˉgui jaléng' dsea` quiá'rˉ ì teáangˉgui do, cató'rˉ jaléng' dseata˘ ì quie' nifí' quiá'ˉ dsea` Israel. Jò mi˘ nisiseáiñ' lajaléiñ' do, cahuí' ta˘ e nidsitée` ì néé' ni˘ guá'ˉ do ì apóoˆ ì teáang'ˉ dsí' 'nʉníˆ do, jò nidsijgeáangˉneiñ' e fí' lí' siseáng' dsea` do. 22 Dsú' mi˘ caguilíngˉ ì dsea` néé' ni˘ guá'ˉ ì sí'íˆ ngotée` ì dsea` apóoˆ ì teáang'ˉ fí' dsí' 'nʉníˆ do, jò mi˘ caguilíñ' fí' jò, jò ìi` cadséiñ' jíi'ˉ jaang`. Jò caquiú'ˉbre e quieer` e júuˆ do fí' quini˘ ì dsea` siseáng' do jò lalab casí'ˉ reiñ':

23 —Mi˘ caguiéˉnaa', dseáng'ˉ jní' guiábˉ jní' quiá'ˉ e 'nʉníˆ do, jøgui ì 'léeˉ ì jmóoˆ íˆ do, dob teáaiñˉ fí' quini˘ jníˆ; dsú' mi˘ caneáˆnaa', jíi'ˉ jaang` jò ìi` seeng` fí' dsí' jò.

24 Jò mi˘ canúuˉ ì fi˘ jmidsea` do cóo'ˉgui dsea` mogui˘ ì fi˘ ì néé' ni˘ guá'ˉ fé' do e júuˆ jò, joba' canaaiñ` síiñ' e˘ nidsijée' quiá'rˉ cóo'ˉ ì dsea` góor` do. 25 Jò lajee˘ jò, coo` caguiébˉ jaang` dsea` ì quie' júuˆ e fí' lí' siseáng' dsea` do, jò lalab casí'rˉ dsea` íˆ:

—I dsea` i cateáng' 'nú` 'nuñí` do, dob niteáaiñ` fí dsíí sináú` guá` fé` quí` na' lana e e'tur.

26 Jōba' cangolíng` i fií` néé` ni` guá` do cóo` gui jaléng` dsea` quiá'r` e cango'néem` breiñ` do. Jō mi` cadséng` neiñ` do, ja` ee` cajmeáiñ` jíi` cóo`, cóo' 'gó` bre fíng casi'ló` i dsea` i teáng` do cuu` ír. 27 Jō catō` breiñ` do fí lí` siseáng' i dseata` i quie' nifi' quiá` dsea` Israel. Jō mi` caguiliñ` fí jō, lalab casi` jaléng` i dsea` mogui` quiá` jaléng' fií` jmidsea` do ír:

28 —Jnea` nicaté` baa' fō' quí` na' jéeng` gui e jō` ni'é` na' jaléng` dsea` cuaiñ` quiá` i dsea` góo` naa' i sií` Jesús do, jō jōø` na' lana e fí latøøm` fií` Jerusalén nicaguiá` na' e júu` jō, jogui la quie` gui jnea` iing` na' cuó` na' dsee` cuaiñ` quiá` e cā` jnga' dsea` quiá` i Jesús do.

29 Jōba' cañí` Tú` Simón cóo` i apóo` caguiaang` gui do, jō cajíñ` casi'r` i dsea` góor` i siseáng' do:

—Laniing` gui eáang` 'né` e jmití` naa' jalé` ta` quiu' Fidiéé` laco` gui e nijmití` naa' ta` quiu' jaléng` dsea` jmigüí. 30 Co' i Fidiéé` i jmiféng' 'lii` dsea` cōøng` quí` naa' do, dsea` íbing' cajmée` e cají` tu` Jesús, i dsea` góo` naa' i cajngang` na' fí dse` crúu` do. 31 Jogui Fidiéé` nicaseáng` neiñ` do, jogui nicaguiéiñ` lí` lí` dsée` laco' guiiñ` ñia'r', jogui nicacuø` reiñ` do ta` e nicār` nifi' quiá` dsea` jmigüí, jogui e leáiñ` dsea` jee` jalé` dsee` quiáiñ`. Jogui cajmée` Fidiéé` lajō e laco' niquí` jíing` yee` naa' fí quinir`, jneaa` aa' dsea` lí` ñi dsea` Israel, jō lajōba' ni'íiñ` dsee` quí` ii'. 32 Jō neb` jnea` guiá` la'uiing` e júu` jō lí` laco` gui la ní`

Jmiguí quíá' Fidiéé cajo, jo e Jmiguí jo e nicacuø' Fidiéé jaléng' dsea i núu' júu quíá'r'.

³³ Jo mi~ canúu~ i dsea` Israel i siseáng' do lajii' júu^ quíá'~ i dsea` góor` Tú^ Simón do, dsifi ladob caliguiñ~ jo cartí' mi~ iñ~ nijngám' breiñ' do. <sup>34</sup> Dsu' jee~ i dseata~ i siseáng' do niquiéng` jaang` dsea` Israel i líng' dsea` fariseo i sii` Gamaliel, jo líiñ' jaang` tifa' quíá'~ júu^ quíu' ta~ quíá'~ dsea` góor`, jo eám' jmi'gó` jaléng' dsea` i tifa' do. Jo i tifa' do caróor~ li~ guiiñ~ jo caquiur' ta~ e ca'uøøng`tea i dsea` apoo^ do e li~ siseáiñ' do. <sup>35</sup> Jo mi~ cangí jo, i tifa' fariseo do casí'r~ jaléng' i dsea` i siseáng' do ie~ jo, jo cajíñ'~:

—Dsea` góo`naa' dsea` Israel, ñiing~ óo`na' cóo'~ jalé' e í óo`na' nijmee~na' cóo'~ i dsea` góo`naa' na. <sup>36</sup> Téé' óo`na' ie~ ningóo`jiu do caseáng` i dseañu' i sii` Teudas do teá' `ñia'r' e jíñ'~ e líiñ' jaang` dsea` laniing~, jo fím' dsea` caligóin' lí' lí' quíu` ciento dsea`bing' cangotáang~ cóo'r~ ie~ jo. Dsu' cajngam' dsea` i Teudas do mi~ cangí jo, jogui jaléng' dsea` quíá'r~ casojóm~bing' do, jo jíi'~ jo cadséng~ quíá'r~. <sup>37</sup> Jo mi~ cangígui lajo, coo` jmií~ e cali'íng^ dsea`, caróo~ jaang` dseañu' i sii` Judas i seeng` fí Galilea i cajíng'~ e líiñ' jaang` dsea` laniing~; jo fím' dsea` calí'r~ i caligóng` ie~ jo. Dsu' mi~ cangígui lajo, dseab` cajnga' quíá'r~ cajo, jogui jaléng' i dsea` quíá'r~ do casojóm~biñ' do cajo. ³⁸ Joba' fíi~ jnea~ 'nú' e tiúung`na' jaléng' i dsea` na, jo ja` quíng`na' jíi'~ coo` cóo'r~. Co' faco' e júu^ la quíá'~ lajii'~ yaang~ dsea` jmigüi, cuøøm`bi ningíng~. <sup>39</sup> Dsu' song e júu^ la e quíá'~ Fidiéé, joba' ja` quí'~ jmií~ nilí' 'nú' e ni'íng`na'. Joba' fíi~ i

'nú' e ñiim̃ óóná', jō jie' mĩ jmee-na' e teáng-na' ga' uii' quíá'- Fidiéé'.

Jō mĩ calí' e fé' ñ tifa' Gamaliel do e júu^ jō, ca'ím̃ ñ dsea` do júu^ . 40 Jō catøb'-tur ñ dsea` apóó^ do calé' catú' fí lí' siseáng' ñ dsea` fíng' do; jō mĩ niteáaiñ~ do, jō cabøøng-neiñ' jōguí ca'í-tur 'goo` quíaiñ'- do e jō niguiá-guiñ' do júu^ quíá'- ñ Jesús do. Jō mĩ cangf jō, jōguiba' caleáng-neiñ' do. 41 Jō ca'uøøm̃ ñ dsea` apóó^ do e fí jō e íáng` dsíir', co' Fidiéé'bing' ñ nicacuø' ír' e laco' nidsing'ñ iihu' uí' Jesús. 42 Jō canaang-tu ñ dsea` apóó^ do e e'r' jaléng` dsea` júu^ quíá'- Jesús lacoø` jmĩ~, jōguí guiar' jalé' e júu^ do fí dsíir' sinúu^ guá'- fé' quíá'- dsea` Israel e sí' fí Jerusalén jōguí lajōbi lacaang` fí sinúu^ quíá'- dsea` cajo.

6

Mĩ ca'náaiñ- guiáng- dsea` ñ nijmicóo~ quíá'- e nil' guiéé' jalé' e 'né-

¹ Jō ie~ jō, eám' ngofíng' dsea` ñ jáng' yaang~ fí jaguó' Dsea` Jmáang-; jōba' ñ dsea` ñ fé' jmí' griego canaaiñ' jmiquím'- dsíir' quíá'- ñ dsea` Israel ñ fé' jmí' hebreo, jō fé'r' e jaléng' dseam' griego ñ 'nĩ- ja' íñ' røø lajúi' e ngíñ' e 'né- lacoø` jmĩ~. <sup>2</sup> Jōba' caseáng' ñ dsea` guitúung` do lajaléng' dsea` ñ nilíng' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- jō casí'- reiñ' do jō cajíñ'-:

—Ja` dseeng` e jnea'^ nitú^naa' e guia^naa' júu^ quíá'- Fidiéé' e laco' nijmó^naa' guiéé' lajúi' e sí'í' niñíng'na'. ³ Jōba' fí-í 'nú', dsea` rú'naa' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang-, 'néeng` rúng'na' lajee' la'ó' yaang~na' guiáng- dseañu' ñ la'ó' nicuíng`

rúng'na' røø` còo'~ jogui ningáng'na' quiá'-
 rúng'na' jogui i la'ó' n̄jmícòo'~ Jmiguí quiá'-
 Fidiée` quií'na'. Joba' dsea` í'bing' niguiá'^na' ni~ e
 ta~ jmóo` guiée~ na. <sup>4</sup> Jo jnea'^ n̄jmó`b̄hí' ta~ féng'
 Fidiée` jogui ta~ guia' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-
 lajee` jo cajo.

⁵ Jo laj̄im` i dsea` do cas̄iñ~ røø` ie~ jo. Joba'
 ca'náaiñ~ Tée~, jaang` dseañu" Israel i já'- líng`
 júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- car` ngocáng` dsír' jogui
 i jée' Jmiguí quiá'- Fidiée` quiá'-, còo'~gui Lií`
 còo'~gui Prócoro còo'~gui Nicanor còo'~gui Timón,
 jogui Pármenes jogui còo'~ Nicolás, jaang` i niseeng`
 fí' Antioquia, jo i dsea` í' nicaquí'- jing` 'ñia'r' e laco'
 nica'uiñ~ dsea` Israel. <sup>6</sup> Jo mi~ cangî jo, cangosíng`
 yaaiñ` fí' lí' teáng- dsea` apóo^, jo í' guibing' camí'
 Fidiée` uii~ quiáiñ'- do, jogui mif̄ing` caquidsir'
 guóor` moguiñ~ lajaang` lajaaiñ` e laco' cuø` lí' e
 ca'íñ` e ta~ do.

⁷ Jo laj̄ob` ngóo' ni' júu^ quiá'- Fidiée`, jogui ngóo`
 dsif̄im`bi i dsea` i jáng` yaang` fí' jaguó` dsea` do
 fí' Jerusalén. Jo j̄i'gui i f̄im' jmidsea` Israel íñ' júu^
 quiá'- Dsea` Jmáang- ie~ jo.

Mi~ casaiñ'- Tée~

⁸ Jo cò' eám' 'gøng' i Tée~ do la'eáang` còo'~
 güea'^ 'gøng' quiá'- Fidiée~, joba' jmóo`bre jalé' e
 quií'~ jm̄i~ jogui jalé' e lí' fí' jee~ dsea` seeng` fí'
 jo. ⁹ Jo còo` jm̄i~ f̄im' dsea` Israel dsea` góo` i Tée~
 do canaang` jmiquíng'- dsír' còoiñ~ do, jo i dsea`
 Israel i f̄ing` do quiéeng` i líng` dsea` i teáng`~
 jee~ 'lé' e sii` Liberto col̄iing` còo'~ dsea` i seeng`
 fí' Cirene còo'~gui fí' Alejandría, jogui jaléng` dsea`
 seeng` lí' se' Cilicia còo'~gui lí' se' Asia cajo. ¹⁰ Jo

jaléng' dseá í'bing' canaang' jmiquíng' dsí' cóo' í Tée~ do, dsu' ja lí'guir fa' e røø' nicóng' júu^ quiá'r- cóo' í Tée~ do, có' eáam' tuiñ' do la'eáang' cóo' Jmiguí' quiá'- Fidiéé. ¹¹ Joba' í dseá í' ca'náaiñ- dseá 'léng' í nijmé- dsee- uii~ quiáiñ'- do e laco' nicuø'r- dsee- í Tée~ do e féiñ' do jmang'- júu^ ga' uii~ quiá'- Moi' jogui uii~ quiá'- Fidiéé cajo. ¹² Jo lajob calí, júu^ job teá' casá'- jaléng' dseá Israel í seeng' fí' do colíing' cóo' í jaléng' dseá' cóong' quiá'r- cóo' gui jaléng' tifa' quiá'- júu^ quiá' ta' quiá'r-, jo jmang'- í calí- 'ní' níim- í Tée~ do. Jogui jaléng' í dseá Israel do casam'-bre Tée~ jo caguijeáaiñ' fí' quini' jaléng' dseata~ í quie' nifí' quiá'r-. ¹³ Jo mi~ caguilíñ' fí' jo, dob niteáang- dseá' í nisi'neaang' í nifé' ga' uii~ quiá'- Tée~, ¹⁴ jo lalab cajíng' í dseá do:

—Nicanú^naa' e fé' í Tée~ do cuaiñ~ quiá'- Jesús í seeng' fí' Nazaret e ni'ím-bre guá'- fé' qui-naa' e si' fí' Jerusalén, jogui e nijmisíiñ- jalé' e qui'- tñ'naa' jmoo-naa' e casée' Moi' do e 'né- jmití^naa'.

¹⁵ Jo í dseata~ Israel do cóo' gui í dseá' í neáang' do ie~ jo, mi~ cajøøiñ- Tée~, jo cangáng-neiñ' do e lí' niñ' laco' lí' ni~ jaang' ángel í casíng' Fidiéé.

7

*Mi~ cajmi'óng' 'ñia' Tée~ cóo' layaang~ júu^*

¹ Jo mi~ cangí jo, í dseá' mogui~ quiá'- jaléng' fii~ jmidsea' quiá'- dseá' Israel do cajmingí'r- í dseá' góor' Tée~ do song e jáb'- lajúí' júu^ e nicanúur- fé' dseá' uii~ quiáiñ'- do. ² Joba' cañí' Tée~ quiá'- í dseá' mogui~ fii~ jmidsea' do jo casí'-reiñ' lala:

—Náuu-na' júu^ quié-e, dsea` cóong~ qui-ii' jogui dsea` rú'naa' dsea` líí'í' dsea` Israel. Cajmijnéem` 'ñia' Fidiéé` qui-ii' i laniing- 'gøng' do fí' quini` 'líí~ yáuu~ qui-ii' Abraham malíí~gui eáang' lajee` e cateáang` 'líí~ yáuu~ do fí' Mesopotamia lajee` e nú'-gui nidsér- e nidsigüear` fí' Harán. <sup>3</sup> Jo lalab casí'- Fidiéé` dsea` í ie~ jo: “Túu' góo' cóo'~gui jaléng' dsea` síjü'~, jo niguó'^ fí' guóo'~ uó- lí~ ni'ée^e 'nú'.”

⁴ Jo lajob cajmée` 'líí~ yáuu~ qui-ii' Abraham, cagüí'í'bre e fí' Caldea do jo fí' dob cangogüear` fí' Harán. Jo mí~ cangí jo, cajúm- tiquiá'r^ . Jo Fidiéeb` catø- quiá'- i Abraham do fí' Canaán fí' lí~ néé' jneaa~aa' lana. <sup>5</sup> Dsu' ja` cacuø' Fidiéé` dsea` í júí~ coo` uó- ie~ jo. Jo Fidiéé` casí'r- 'líí~ yáuu~ Abraham e nicuø'~bre dsea` síjü` dsea` do e uó- do, nañí' fa' júí~ jaang' jóo' 'líí~ yáuu~ Abraham ja` mí' seeng' ie~ jo. ⁶ Jogui casí'-bi Fidiéé` i Abraham do e jaléng' dsea` Israel i líng' dsea` áang' qui-naa' nidsilííñ- e nigüear` e lííñ' dsea` fí' jíé' fí' coo` ni' guóo'~ uó- e néé' huíí-. Jo fí' job nijméíñ- do ta~ laco' dsea` sí'níing` jogui gab` nidsingííñ- do lajee` quiú` ciento júí. <sup>7</sup> Jo casí'-bigui Fidiéé` i Abraham do jo cajíñ'-: “Jnea~ nicuøø` iihuí' jaléng' dsea` i nijmeáng' ta~ jaléng' dsea` quié-e e lííñ' do dsea` sí'níing`. Jo mí~ níngí jo, ni'uóm` jaléng' i dsea` quié-e do fí' jo, jo jaléng' í nijmér- lajúí~ e iim~baa e fí' guóo'~ uó- na.” Jo lanab casí'- Fidiéé` i Abraham do ie~ jo.

⁸ Jo Fidiéé` cacuø'r` júu^ 'líí~ yáuu~ Abraham, jo catigua` júu^ e tóo` lí~ fí' ngúu' táang' lajúí~ yuu` síñuu` e laco' cuø' lí~ e Fidiéeb` líng' Díéé` quiá'r-, jo lajob ta~ caquiú' Fidiéé` quiá'- 'líí~

yáuu~ Abraham e nijmiti~bre e jo. Joba' mi~ tí lí caliséng` jaang` jiuung~ siñuu^ quiá'r~ i calisí Isáa', jo catée~bre lí fí ngúu' táaiñ" do mi~ cadsíñ~ jñiá~ jmü~ lí^ laco' ta~ cahuí" quiá'r~. Jogui lajob cajmée` i Isáa' do mi~ caliséng` jaang` jóor' siñuu^ i calisí Jacóo^, jogui lajob cajmée` Jacóo^ cajo cóo~ laji` guitúung` jóor' siñuu^ i caliséng` quiá'r~. Jo i guitúung` dseañu" íb` lí tiquiá" laji` guitu' 'lé" dsea` Israel i líng' dsea` áang' qui~ii' do.

9 'Jo có' jaléng" i jóo' Jacóo^ i líng' dsea` áang' qui~ii' do calí~ dsihuñm~bre quiá'~ i rúññ" i sií Sé^ do, joba' ca'nñm~breiñ' do cóo~ dsea` i seeng` fí Egipto, jo i dsea` í fí job cajéeng`neiñ'. Jo dsu' eáam' cajmicóo~ Fidiée~ quiá'~ i Sé^ do, 10 jo caleáam~breiñ' do jee~ jalé" ihuúí' e sí'í^ e nids-ingúññ" do, jogui cacuø'reiñ' do e tiim~biñ' eáang', jogui cajméeer` e guiúb~ ca'ée` i dseata~ dsea` féng' quiá'~ Egipto cóo'r~, jogui cacuø'reiñ' cóo` ta~ e líññ" do dsea` nu'luu~ quiá'~ dseata~ dsea` féng' e fí Egipto do, jogui e née' niñ" do fí 'nu~ i dseata~ féng' do cóo~gui jaléng" i dsea` i jmóo` ta~ fí jo.

11 'Jo mi~ cangf jo, cajá~ jii` oo~ fí latøng~ Egipto cóo~gui fí Canaán, jo eáam' iihuúí' cangongúng~ dsea` cóøng~ qui~naa' có' jo` sea` e nidø'r~. 12 Dsu' mi~ caliñí` i Jacóo^ do e seab` micui'iee` fí Egipto, joba' fí job casíñ` jaléng" jóor' i líng' dsea` áang' qui~ii' do. Jo e job la'uii~ ya' e cangolíñ^ do fí Egipto.

13 'Jo mi~ cangolíng~tu i jóo' Jacóo^ fí Egipto e catí tú~ ya', joguiba' cajmée` Sé^ júu^ cóo~ jaléng" i dsea` í e rúññ" dsea` ngáang~ cóo~bre líññ" do. Jo lajob caliñí` i dseata~ Egipto do e dsea` Israel

líng' Sé^ laco'gui jneaa~aa'. 14 Jo mi~ cangî jo, caquiû' Sé^ ta~ e nidsé~ tiquiá'r^ Jacóo^ colíing~ cóo~ jaléng^ dsea` sinúu^ quiá'r~ fí lí~ guing~ dsea` do fí Egipto. Jo lí^ lajee~ lajiiñ la'ó^ cangoliñ fí jo tí'bre setenta y cinco.

15 'Jo lajob cajmée` Jacóo^, cangogüeá'bre fí Egipto cóo~ jaléng^ dsea` sinúu^ quiá'r~. Jo fí job cajúñ~, jo fí jobi cajo cajúng~ jaléng^ dsea` áang' quí~naa'. 16 Jo jalé^ móo` teáng^ i Jacóo^ do cangocóor' fí Siquem lí~ se' Canaán, jo ca'óor~ fí dsí' tó` ée' lí~ calá~ 'lii~ yúu~ Abraham quiá'~ jaang' i calisí Hamor e fí Siquem do.

17 'Jo mi~ nijaquiéeng' e nijmiti~ Fidiée~ lajii~ júu^ e cacuø'r' 'lii~ yúu~ quí~ii' Abraham lamí~ jéeng'gui eáang', jo eám' nicangofíng~ dsea` áang' quí~ii' dsea` Israel e fí Egipto do. 18 Jo ie~ jo mi~ caguá~ jaang'gui dseata~ dsea` féng' i caquiû' ta~ e fí Egipto do, jo i dseata~ î jo` calicuíñ Sé^ . 19 Jo i dseata~ î, eám' ga' ca'éer` cóo~ jaléng^ dsea` góo`naa' dsea` Israel, jogui caquiû' i dseata~ do ta~ e 'né~ nitiúuiñ~ do jaléng^ yuu' siñuu^ quiá'r~ e laco' nijúuiñ~ do.

20 'Jo ie~ job cajo cangáang~ i yuu' siñuu^ Moi~ do, jo eám' íaang' dsí' Fidiée~ cóo~ i yuu' do. Jo sejmii'biñ' do cajmicuóo` quiá'r~ lajee~ gaang' sí'. 21 Jo cöob' mi~ catí í' e 'né~ nitiúuiñ~ i yuu' do quiá'r~, joba' cangotiúum~bre. Jo jaang' simí' quiá'~ i dseata~ dsea` féng' Egipto do, íb` cadséng^ i yuu' do, jo cató'bre fí quiá'r~, jo cajmicuáang'neiñ' do lafa' jóo'bre. 22 Jo mi~ cacuaiñ'~ do, calitím~bre lajii'~ e tíng' dsea` egipcio, jogui eám'bi' 'gøiñ' cajo e tiiñ' jalé' júu^ cóo~ gui jalé' e jmóo` dsea` do cajo.

23 'Jo mi~ cadsí' i Moi~ i líng' dsea` áang' quí'ii' do tuló` jii, ca'f' dsíir' e nidsi'eer~ dsea` góor` dsea` Israel i taam~bi' fí' Egipto do. 24 Jo mi~ caguiér' fí' jo, cangáin~ jaang` dsea` egipcio i táang' jmáng' jaang` dsea` góor` dsea` Israel. Jo cajmi'óm' Moi~ i dsea` góor` do, jogui cajngam'bre i dsea` egipcio do.

25 'Jo í' dsíí' i Moi~ do e nililí'^ jaléng' i dsea` góor` dsea` Israel do e la'eáang' cōo' í'bre nileáng' Fidié~ jaléin' do, jo dsu' ja' calilí'^ i dsea` góor` do jalé' e jo. 26 Jo mi~ cajneá' lajo, ngó-tu Moi~ calé' catú' e cango'eer~ dsea` góor` dsea` Israel. Jo mi~ caguiér' fí' jo, cangáin~ gáng' la'ó' dsea` góor` i taang~ ta' tting', joba' cali'iiñ~ e nisíng-tuiñ' do røø jo casí'-reiñ': "¿Jiali' taang~ 'nú' ta' tting' la'ó' rúng'na'?"

27 'Joba' i dsea` i jmáng' i jaang`gui do caligúim~bre quiá'- Moi~, jo ca'lem'breiñ' do jo casí'-reiñ' lala: "¿I~ caguíng' 'nú' e lín' jaang` fii' quí'ii' i quidsi' í' jee~ jnea'^? 28 ¿Su í' o' e nijngan'^ jnea~ laco'gui cajngan' i dsea` egipcio do lado guié'?"

29 'Jo mi~ canúu~ Moi~ e júu^ jo, cagüi'í'bre fí' Egipto jo cangór~ cangogüear' fí' cōo` guóo'~ uó' e née' huíi~ e sii` Madián. Jo fí' job caguár' laco' jaang` dsea` i jáa' fí' lí' huíi~. Jo fí' job caliséng' gáng' jóor' siñuu^.

30 'Jo mi~ cangí' tuló` jii' lajo, cōo` jmiñ~ lajee~ e ngí' Moi~ fí' cōo` guóo'~ uó' lí' ja' ii' 'ga' lí' dsea` seeng' fí' quiá'- cōo` mó' e sii' Sinaí, jo fí' job cangár~ cōo` 'matóo' e gui~ ia' jì' dsu' ja' e cōo'. Jo lajee~ job cajmijnéeng' 'ñia' jaang` ángel quiá'- Fidié~ e fí' jee~ jì' quiá'- e 'ma' e gui~ e ia' jì' do. 31 Jo eáam' cango'gó' dsíí' Moi~ mi~ cangár~ e jo. Jogui

mi~ cangoquiéeiñ' cartí' quiá'-gui e laco' nijóør-
guiá- e jo, jo canúur- luu~ Fidiée' e guicajíng'-
lala: ³² “Jneab~ Fidiée' i jmiféng' jaléng' 'lii~ dsea`
cóøng' quií-na' i calisí Abraham cóo'-gui Isáa'
jogui Jacóo^.”

Jo mi~ canúu- Moi~ e júu^ jo, eáam' cafóíñ' car'
cajlém-bre, jo jíi~ jo' niteá' dsír' fa' nijóø-guir e
li~ gui~ 'matóo' e ia' jí do. ³³ Jo guicañi'tu Fidiée'
quiá'- Moi~ jo casí'-reiñ' do lala: “Uóø' lomii~,
Moi~, dsuco' güeam'^ e ni~ guóo' uó- li~ si'ø' na
lana, co' quiáb'- sín'n. ³⁴ Jo nicamó'-baa guiá-
jial tíi' iihuí' e íng' dsea` quié-e, dsea` Israel, i
taang~ fí' Egipto, jogui nicanú'-bii jalé' dsee- e
jmóo' dsea` egipcio quiá'r-. Jöba' cagüén-n 'ñiá'a
e laco' nijmicóo'baare e nileáiñ. Jo fii-i 'nua' e lana
nisín^n 'nua' fí' Egipto e laco' nigüileaan'~ jaléng'
dsea` quié-e.”

³⁵ Jo casí'-gui Téé~ i dsea` do e júu^ la:

—Jo nañi' fa' ja' cali'ing~ dsea` Israel e i Moi~ do
nicár' nifí' quiá'r- jogui casí'-biguir lala cajo: “¿I~
caguíng' 'nua' e lín' jaang' fii~ quií-ii' i quidsi' í'
jee~ jnea'^?” jo dsu' Fidiée' casíiñ' i Moi~ do jee~
jaléng' dsea` quiá'r- e niquiá'r- ta~ jaléng' dsea`
góor' dsea` áang' quií-ii', jogui e nileáng-neiñ' jee~
iihuí' e íñ' fí' Egipto. Jo calíñ' e ta~ jo la'eáang'
cóo' i ángel i cajnéng- fí' e li~ gui~ 'matóo' e ia' jí
do jo dsu' ja' coo'. ³⁶ Jo i Moi~ dobing' ca'uóøng'
jaléng' dsea` áang' quií-ii' dsea` Israel fí' Egipto, jo
í'bing' lajee' tuló- jíi' cajméer' jalé' e li~ jogui jalé'
e quií'r~ jmii' la'eáang' cóo'~ güea'^ quiá'- Fidiée'
lajee' jéeiñ' dsea` áang' quií-ii' mi~ cacuo'r' fí' mar
Rojo jogui mi~ cangir' fí' jee~ uó^ quiú. ³⁷ Jogui i

Moi~ do b̄i cajo i casí'~ jaléng' dsea`góor` dsea` Israel cóo' e júu^ la: “Fidiéé` nijmér~ e fí`jee` 'nú' nigüi'íí' jaang` dsea` i nifé' cuaiñ~ quiá'~ dsea` do laco'gui la jmóo` jnea~.” 38 Jogui Moi~ b̄i cajo i ca'íng' júu^ quiá'~ i ángel do fí` yá'^ mó' Sinai; jo lí~ jo cangüiñ` quiá'~ 'líi~ dsea` áang' quí~ii' dsea` Israel lajee` e siseáiñ' do fí` ni~ guóo'~ uó~ quié'. Jo Moi~ b̄i cajo i ca'íng' e júu^ quiá'~ Fidiéé` cóo' e cuø e see~naa' cøøng` cóo'~ Fidiéé` lata~, jo í b̄i cajo dsea` cangüiñ` fí` jaguóo`naa' e júu^ jo, dsea` lí'naa' dsea` góor` dsea` Israel.

39 'Dsü' ja` cali'iing~ jaléng' 'líi~ dsea` áang' quí~naa' fa' calinú'r~ júu^ quiá'~ dsea` do o'gui calijí'r~ júu^ quiáiñ'~ do cajo, co' cali'iiñ` e niqum'~tur calé' catú~ fí` Egipto. 40 Jo i dsea` Israel do casí'r~ Aarón, jaang` rúng' dsea` ngáang'~ cóo'~ Moi~ do, jo casí'~reiñ' lala: “Jmilüng` diéé` quí~ii' i ni'é'~ jneaa`aa' fí'. Co' ja` ne~naa' e` calí~ cóo'~ i Moi~ do i ca'uøøng` jneaa`aa' fí` Egipto, co' ja` mí` cagüeam'bir e fí` yá'^ mó' lí~ cangóor` do”.

41 Jöba' cajmeáang` i dsea` Israel dsea` áang' quí~ii' do jaang` diéé` i líng' la líng' güitá^ jiuung~ cóo'~ layaang~ cunée`. Jo mi~ cangí e cajmilüiñ` i diéé` do, jo canaaiñ` jmifém'breiñ' do, jo jngaiñ' jaléng' jó' e cuøiñ' i diéé` do, jogui jmóor` jmü e jmiféiñ' i diéé` í cajo i cajmeáaiñ` cóo'~ layaang` guóor` do.

42 Jo uí~ jöba' ca'náam~ 'ñia' Fidiéé` cóo'~ jaléng' dsea` quiá'r~ dsea` Israel dsea` áang' quí~ii', jo ja` cajnir' fí` quiáiñ'~ do e nijmiféiñ' jaléng' núu i sitóng' yá'^ jmigüí; co' lajob too~ fí` ni~ jì quiá'~ Fidiéé` e cajme' i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'r~ maliü`gui eáang' mi~ cajíñ'~ lala:

Dsea` Israel:

'Ná', lajee^v tuló⁻ jii[`] e cangí[^]na' fí' ni[~] guóo[^]
uó⁻ quiú[^], ja[`] cajmi'goo[^]na' jnea[~] fa' cajn-
gang[^]na' jó[^] i cacuó[^]ng[^]na' jnea[~].

43 Co' 'nú' ie[~] jo cajmée[^]na' 'nú[^] li[~] cajmiféng[^]na'
i diée[~] i sii[`] Moloc cóo[^]gui nú[^] quía[^]- i diée[~]
i sii[`] Refán.

Jo laji[^] huáang⁻ i diée[~] í[^] yaam[~] 'nú' ca-
jmeaang[^]na're.

Jo uí[^] joba' nisín[^]n 'nú' cartí[^] cóo[^] guóo[^] uó⁻ li[~]
huí[^] tí[^] dogui laco[^] li[~] se[^] Babilonia.

Lanab to[^] e fí' ní[~] jì[`] do.

44 Jo café[^]bi Téé[~] júu[^] quía[^]r⁻ jo casí[^]-reiñ' jo
cajín[^]:

—Jo lajee^v ngí[^] jaléng[^] 'lí[~] dsea[^] cóong[^] quí⁻naa'
fí' jee[~] guóo[^] uó⁻ quiú[^], quier[^] cóo[^] 'nú[^] e lí[^] cóo[^]
layaang[~] 'mi[^], jo fí[^] dsí[^] job jmiguiéng[^] dsír[^] jalé[^]
júu[^] e cacuó[^] Fidiée[^] ír[^] lamí[~] jéeng[^]gui. Jo e 'nú[^] do
calí⁻ dseáng[^] laco[^] ta[~] caquiú[^] Fidiée[^] quía[^]- Moi[~]
lí[^] laco[^]gui jii[^] í[^] e ca'íng[^] dsea[^] do quía[^]- Fidiée[^]
mi[~] cangár⁻ jalé[^] e jo. 45 Jo mi[~] cangí[^] jo, jaléng[^]
dsea[^] áang[^] quí⁻naa' ca'ím[^]bre e 'nú[^] 'mi[^] do. Jo mi[~]
cagüilíiñ[^] cóo[^] Josué e fí' guóo[^] uó[^] la, quíe[^]bre
e 'nú[^] 'mi[^] do, jo quie[^]bre cajo mi[~] calí[^]r⁻ jalé[^]
uó⁻ quía[^]- jalé[^] fí[^] e caguíee⁻gui e cacuó[^] Fidiée[^]
jaléng[^] i dsea[^] í[^]. Jo lajobi jmóor[^] latí[^] mi[~] catí[^] í[^]
e caquiú[^] dseata[~] Daví[^] ta[~]. 46 Jo eám[^] cali'iáang[^]
dsí[^] Fidiée[^] cóo[^] i dseata[~] Daví[^] do, jogui Daví[^]
cali'iíñ[~] cajme[^]r[^] cóo[^] 'nú[^] fí' lí[~] nijmiféng[^] dsea[^] i
Fidiée[^] quí⁻ii' jogui i líng[^] Fidiée[^] quía[^]- 'lí[~] yúu[^]
Jacóo[^] cajo. 47 Jo dsu[^] i jóo[^] Daví[^] i sii[`] Salomón,
í[^]bing[^] i cajme[^] e 'nu[~] Fidiée[^] do. 48 Jo dsu[^] Fidiée[^]
dsea[^] féng[^] dsea[^] ñíng[^] ja[`] seeíñ[^] fí' dsí[^] 'nú[^] e jmo[^]

dsea`jmigüû` yaaiñ` lí` laco`gui cajíng`- i dsea`áang`
quí`-ii` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malí`gui eáang`
i calisí` Saí` mi` cajíñ`- lala:

⁴⁹ Jnea` Fidiée`, jo fí` ñiffb` lí` guiin`n quiá`-ta` ,
jogui fí` guóo`- uó`- la lí` jmi`íng` tñi`.

Jogui`nú`, dsea` Israel, ¿e` íng`-`nú` e nijmée`-`nú`
quíe`-e?,

jogui, ¿jie` fí` lí` nijmi`ín`n cajo?

⁵⁰ Dsaco` `ñiáb` jnea` cajmé`-e lajalé` e sea` fí`
la`úng`- fí` jmigüû`.

Jo lanab jíi`- lí` júu` quiá`- Fidiée` e cajme` Saí` fí`
ni` jí` quiá`r`- malí`gui eáang`.

⁵¹ Jo café`bi` Téé` júu` quiá`r`- jo cajíñ`-:

-Dsú` `nú` quié`na` logua` dsea` i ja` cúing`
Fidiée` jogui dsí` dsea` i ja` cúing` dsea` do cajo,
co` saam` áa`na` jmoo`na`. Jogui røøb` líng` `nú`
còo`- jaléng` `lí` dsea` áang` qui`-naa`, co` con-
tøøm`-`ní` máang`na` Jmiguû` quiá`- Fidiée`. ⁵² Co`
jaléng` i dsea` í`bing` eáam` ga` cajmeáiñ` jaléng`
dsea` i café` cuaiñ` quiá`- Fidiée` malí`gui jo
cajngam`bre jaléng` dsea` í` mi` caféiñ` cuaiñ`
quíá`- i dsea` i ja` røøng` dsee`- i tí` lí` nijáa` do.
Jogui lanagui nicagüém` fí` jmigüû` la i dsea` i ja`
røøng` dsee`- do, jo dsú` `nú` `níb` cañíng`na`re
cartí` canjngam`ba`re. <sup>53</sup> Jo nañi` fa` e nica`íng`-na`
júu` quiá`- ta` quiá`- Fidiée` la`eáang` còo`- jaléng`
ángeles quiá`r`-, jo dsú` ja` cajmee`-na` núu`-na` e jo.

Mi` cajnga` dsea` quiá`- Téé` còo`- layaang` cuu`

⁵⁴ Jo mi` canúu`- jaléng` i dsea` quie` nifí` quiá`-
dsea` Israel e júu` quiá`- Téé` do, dsíng`- caliguiñ`-
quíá`- dsea` do carji` tur` majar`. <sup>55</sup> Dsú` i Téé` do
eáam` jée` Jmiguû` quiá`- Fidiée` quiá`r`-, jo caséer`

nir~ fí' yá'^ jmigüî jô cangár- cateá' fí' lí~ laniing- 'gøng' quiá'- Fidiéẽ, jøgui cangáin- Jesús e sing' dsea` do lí'^ lí' dsée' cáang' Tiquiá'r^ Fidiéẽ.

⁵⁶ Jô casí'- Téẽ i dsea` siseáng' do:

—j00-na!! Lana móo'o fí' ñifí-, jô dob máan'n i dsea` i cajá- fí' ñifí- e líiñ' jaang` dsea` jmigüî; jô máan'nre e siñ' fí' lí'- lí' dsée' laco' guing~ Fidiéẽ.

⁵⁷ Jô dsu' i dsea` i teáng- do i 'nínig` Téẽ cajni'bre loguar~ jô canaañ' guiar' 'goo' lajñiñ' do e nisáñ' Téẽ jô casam'-bre. ⁵⁸ Jô caguíng'neiñ' do fí' caluu' e fiñ' jô, jô canaañ' táang'neiñ' cuu~; jô jaléng' i dsea` i 'ní' ní- quiá'r- do caséer' sí'r^ cóo'~ jaang` siming' i siñ' Saulo lajee' e táang'neiñ' do cuu~.

⁵⁹ Jô lajee' jô canaang' Téẽ e féiñ' Fidiéẽ jô cajíñ'-:

—Fí'i Jesús, ín'~ jmiguî quié- e jmiñ~ na.

⁶⁰ Jô mi~ cangî e café'r' e jô, casí'r' uó- jnir~ jô canaañ' fé'r' teá':

—Fí'i, ja' jmée'~ cuente e dsee- e ca'éẽ i dsea` la. Jô mi~ calí- café'r' e júu^ na, jô cajúm-bre.

8

Mi~ cajmeáng' Saulo ga' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

¹ Jô røøb` casíng- i Saulo do cóo'~ jaléng' i dsea` i cajnga' quiá'- i Téẽ do.

Jô 'ñia' ie~ jmiñ~ jô canaang' jaléng' i dsea` do jmáñ' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáng' fí' Jerusalén. Jôba' casojøm- jaléng' i dsea` î, jô cangolíñ- fí' guóo'~ uó- lí~ se' Judea cóo'~gui lí~ se' Samaria; jô jí' i dsea` apóo^ dobing' cajé'gui fí' jô. <sup>2</sup> Jô cóo' tú- múnig'~ dsea` i jmi'gó' Fidiéẽ,

íb` ca'áang` ì lîi~ Téé~ do, jò eáam' calijiuung~ dsír' uii~ quiáañ'- do cajo. ³ Jò lajee~ jò ì Saulo do ngír' lacoò` sinúu^ quiá'- jaléng' dsea` ì cuíng' Dsea` Jmáang` e jmáañ' ga` jaléng' dsea` do jogui tóør` laguidseaang^ jaléng' í jò dsijeáañ' fí' dsíí' 'nuñí'; jò do quiéng` jaléng' dseañu' jogui jaléng' dseamf`.

Mi~ cagua' dsea` júu^ quiá'- Dsea` Jmáang` fí' lí' se'
Samaria

⁴ Jò lajee~ jò, jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` ì ca'uøøng` fí' Jerusalén do naaiñ` guiar' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang` lacoò` fí' lí' guiliñ` quiá'- jial nileáng` jaléng' dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r-. <sup>5</sup> Jò jee~ ì dsea` í quiéng` jaang` ì sií' Lii~, jò í cangór` fí' coò` fiñ` laniing` lí' se' Samaria, jò fí' job canaaiñ` e'r' jaléng' dsea` júu^ quiá'- Dsea` Jmáang`. ⁶ Jò fíim' dsea` seáiñ' e fí' lí' táang` ì Lii~ do, jò lajiiñ' do eáam' ngocáng` dsír' núur` júu^ quiá'- Dsea` Jmáang` e guia' dsea` do, jogui ní'bir cajo jalé' lí' e quíi'~ jmi~ e jmóo' dsea` do. ⁷ Jò ie~ jò ì fíim' dsea` ì jéé' ì 'ling' quiá'- cajmi'leáng` ì Lii~ do, jò jaléng' ì 'ling' do dsíng'~ óor` mi~ uóañ` lí' teáañ'~ dsíí' jaléng' ì dsea` do. Jogui ca'láam`-bi jaléng' dsea` ì caang` tii` cóo'~gui jaléng' dsea` ì ja lí' ngí- jii'~ capí'. ⁸ Jò jaléng' ì dsea` ì seeng` fí' jò eáam' cali'iaang` dsír' cóo'~ jalé' e cajmée' ì Lii~ do ie~ jò.

⁹ Dsu' e fí' fiñ` jò niseeng` jaang` dseañu' ì sií' Simón, jò nijmóor` ta~ dsea` láang` latí' maliiib~; jò ninicajár` ta~ jmigóøng` jaléng' dsea` ì seeng` e fiñ` lí' se' Samaria do, jò fé'r' e jii'~ íbre líiñ` jaang` dsea` ì niing`-gui lajee~ lajiiing`. ¹⁰ Jò jaléng' dsea` dseáng'- coò` gui'náb'^ núur` e ngocáng` dsír' lajii'

júu^ e guía' i Simón do, jo lalab fé'r' cuaiñ~ quiáin' do:

—I nab dseañu" i siì i 'gøng' eáang' quiá'- Fidiée'.

11 Jo lajalém" i dsea` do já'- líiñ` júu^ quiá'- i Simón do, co' la'eáang' cóo'~ e láaiñ` do nicalí'-bre nicaigmigóoiñ` dsea` lajii'~ maliib~ eáang'. 12 Jo dsu' mi~ já'- calíng- jaléng" i dsea` í` jalé" júu^ e guía' i Lii~ do quiá'- jial iing~ Fidiée' cár` nifí' quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüi', jogui cuaiñ~ quiá'- Jesús i líng' Dsea` Jmáang- i sijeeng' dsea` Israel, joba' dseañu" dseamib` jáng" yaaiñ~ fí' jaguó' Fidiée' mi~ núur` jalé" júu^ e guía' i Lii~ do, jo mifíng` casaam`bre jmii` e laco' cuø' li` e nilíiñ' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. 13 Jo jiguí i Simón do já'- caliñ- jalé" júu^ e caguia' i Lii~ do, jo cajgáam`bre jmii` cajo, jo canaaiñ` ngir' cóo'~ i Lii~ do doñí' jíe' fí' li~ ngiiñ' do, jo sóong- dsigá' dsír' nír` jalé" e li` e quíiñ'~ do jmii~ jmóor`.

14 Jo mi~ caliñí' jaléng" i dsea` apoo^ i neáang' fí' Jerusalén do e ca'íng" jaléng" dsea` i seeng' fí' li~ se' Samaria jalé" júu^ quiá'- Fidiée', joba' casiiñ` Tú^ Simón fí' jo cóo'~gui Juan. 15 Jo mi~ caguilíiñ'- do fí' jo, canaaiñ` mi'r' Fidiée' uii~ quiá'- jaléng" dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng' fí' Samaria do e laco' ni'íñ" do Jmiguí' quiá'- Fidiée', 16 co' lamí~ jéeng'gui jii'~ jaang` ja` ii' mi' ca'íng" Jmiguí' quiá'- dsea` do, co' lico' nicaigáaiñ- jmii`bi e laco' cuø' li~ e nilíiñ' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. 17 Jo Tú^ Simón cóo'~gui Juan caquidsír' guóor` fí' moguí~ lajaang` lajaang` i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- do, jo lajjob ca'íñ" do Jmiguí' quiá'- Fidiée' lajaang` lajaaíñ`.

18 Jo mi~ calilí'^ i Simón do e ím" jaléng" i dsea` do

Jmiguí quiá' Fidié e lico' quidsí i dsea` apóo` do guóor` fí moguiñ~, joba' dsifí lajob casi'r` i dsea` do jo cajíñ`:

19 —Nicuøø`baa 'ná` cuu` e nijmee`na' e nilíb` jnea` cajo e nicuøø`ø` jaléng` dsea` Jmiguí quiá' Fidié e lico' niquidsii` guóo`o moguir` laco`gui la jmoo` 'ná` na.

20 Joba' cañí` Tú` Simón quiá' i Simón do jo casi`reiñ`:

—iNe`duu' e` 'lí` nilíin` cóo`~ cuu` quíi`, co' ca'f` o' e cóo`~ cuu` quíi`-ba' nilí` lajii` e ngúng` dsea` cuø` Fidié! 21 Ja` ee` catúng` 'nu` jii` capí` e ta` la, dsuco' ja` í o' laco' catúng` fí quini` Fidié. 22 Túu` lajii` e 'lí` e í o' na, jo múi` Fidié e ni'ling` guir` dsee` quíi` quiá' lajii` e ca'íi` o', jo ne`duu' su cuøøng`gui lajo quiá'r`. 23 Co' nilí`baa e dsíng` dsihuín' laco' sin' na, jogui dsee` quíi` jéeng` 'nu` lafa' 'núum`ba'.

24 Jo cañí` i Simón do quiá' Tú` Simón jo casi`reiñ`:

—Féeng`na' Fíi`naa' Fidié` uii` quié` e e laco' ja` güiguié` güilín`n jalé` e nicaféé`na' na.

25 Jo mi` cangí jo, mi` cangoyúung` e cajmée` i dsea` apóo` do júu` quiá' jalé` e guiá` e nicajmée` Fidié` cóo`r` jogui caguiar` júu` quiá' Fíi`naa' Jesús fí jo, jo lajee` e niteáaiñ` fí e ngoliiñ` fí Jerusalén canaaiñ` guiar` júu` quiá' Fíi`naa' Jesús fí jmiguiab` jalé` fí pí` e téé` lí` se' Samaria cartí caguiling`tur fí Jerusalén.

Lii` cóo` jaang` dseañ` i seeng` fí Etiopía

²⁶ Jo mi~ cangî jo, casíng` Fidiée` jaang` ángel i cajmijnéeng` 'ñia' fí` quini` i Lii` do, jo lalab cajíñ' casí'-reíñ':

—Gua~ guiá~ quíí'~, jo gua~ fí` lí'~ lí' uóø~ laco' ngóó' fí` Jerusalén e guiée' cartí` fíi` Gaza; jo e fí` jo ngíng' la tóo` ni~ guóo'~ uó~ quiá~.

²⁷ Jo lajob cajmée` Lii~, caguiéem` guiá~ 'ñia'r, jo cangó~bre fí` lí~ caquiá' i ángel do ta~. Jo guiá'^ fib' cajíng' rúíñ' cóo~ jaang` dseañu' i niseeng` fí` Etiopía i nilíng' jaang` dseata~ dsea` féng' i jmóo` ta~ 'mea' cuu~ quiá'- reina Candace e fí` góor` do. Jo i dseañu' do nicangór~ fí` Jerusalén e cango-jmiféíñ' Fidiée~, ²⁸ jo e ni'iuuiñ~ fí' e ngang'tur fí` góor` e guííñ~ fí` cóo` ni~ bóø~ e jñu' cuea~. Jo lajee` jo, ngaiñ' ir' cóo` jì e cajme' Saíí^, jaang` dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée` mali~gui eáng'. <sup>29</sup> Jo cajíng' Jmiguí quiá'- Fidiée` casí'r~ i Lii` do:

—Gua~ jo güiquiéeng' laco' ngo' e bóø~ do.

³⁰ Jo mi~ cangoquiéeng' Lii~ fí` jo, joba' canúur~ e í' i dseañu' do e jì e cajme' i Saíí^ do, joba' cajmíngi'reíñ' do jo cajíñ'-:

—¿Su ngám'ba' e í' na?

³¹ Jo cañíi' i dseañu' do quiá'- Lii~ jo cajíñ'-:

—U~, ja` ngán'n, có' jíí~ jaang` ja` ii` seeng` ni-jmeá'- jnea~ júu^ e~ guóng' jalé' e too~ la.

Joguí i dseañu' etiope do cató'r~ Lii~ e caguáiñ' do ni~ e bóø~ do colíng~ cóo'r~.

³² Jo lalab fé' e fí` ni~ jì lí~ gui'ná'^ ir' do:

Cangojéeng` dsea` ír' fí` lí~ nijúuiñ~

laco'gui la jéeng` dsea` jaang` jo'se' i dsijngáaiñ~;

jo jíí~ capí'^ ja` ee' ca'óor' laco'gui ja` óo` jaang` jo'se' mi~ sitíng' dsea` jñu^re'.

33 Jo gab` cajmeáng` dsea` ír, jo jíi` jaang` ja` seeng`
i quidsí` í` quiá'r` røø`.

Jo jíi` jaang` jo` ii` quíi` jmi` nijmé` júu` cuaiñ`
quiá'- jaléng` dsea` sijur` cø' cajnga' dsea`
quiá'r` ,

joba' congua' cango'íiñ' fí' jmigüü` la.

Jo lanab líi` júu` e í' i dseata` etiope do.

34 Jo mi` calí` ir` e jíi` do, jo cajmingíi` i dseata` do
cajmingíi'r` Lii` jo cajíi`-:

—Jmee` uii` díe~, jméé' jnea` júu` i` cuaiñ`
quiá'- fé' i Sai` do e fí' ni` jíi` la. ¿Su quiá'r` 'ñia'r`
øfa' quiá'- i jíém' é?

35 Joba' canaang` Lii` jma'r` júu` i dseañu` do e
cuaiñ` quiá'- Jesús guøng` e fé' e fí' ni` jíi` líi` iñ' do;
jo ngí` jo casí'-reiñ' quiá'- jial láang` Jesús jaléng`
dsea` jee` jalé' dsee` quiáiñ'- . 36 Jo lajee` teáiñi`
fí' la do, cøø` caguilím`-bre líi` sea` jmi`, joba' lalab
cajíng` i dseata` etiope do casí'r` Lii`:

—Lab sea` jmi` e la. ¿Já` cuøøng` nisán`n jmi`,
faa`aa'?

37 Joba' cañíi` Lii` quiá'- i dseañu` do jo
casí'-reiñ':

—Song` jái`- líin` e ngocáng` o' júu` quiá'- Jesús,
cuøøm` nisán` jmi`.

Joba' cañíi` i dseata` do:

—Jáb'- líin` e i Jesús do líiñ' i Jóo' Fidiéé`
camíng` do.

38 Jo dsifí` ladob caqui` i dseata` do ta` e caje` e
bøø' líi` dsíiñ` do; jo cajgáiñ` e fí' líi` sea` jmi` do, jo
fí' job caseáng` Lii` jmi` i dseata` do e laco' cuø' líi`
e ca'uúíi` do dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` . 39 Jo mi`
calí` uøøiñ` fí' dsíi` jmí, jo Jmiguü` quiá'- Fidiéeb`
cacó` quiá'- Lii`, jo jo` cangáng`-guíi` i dseata` do

ír; jò ca'ib-tuiñ' do fí iuuiñ-, jò dsíng'- iáang` dsír' cangáiñ'- fí góor`. ⁴⁰ Jò catí cõõ` fii` e sii` Azoto nicaguié- Lii~, jò fí jòb canaaiñ` ngír' fí lacõõ` lacõõ` fii` e guiar' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- cartí caguiér- fí cõõ` fii` lí~ sii` Cesarea.

9

*Mi~ cajáng' 'ñia' Saulo fí jaguó` Dsea` Jmáang-
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)*

¹⁻² Jò cõõ` ie~ jò ja` mí caqui~'bi dsí' Saulo e í dsír' e nijngáiñ'- jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, jòba' cangór- fí quini~ dsea` mogui~ quiá'- jaléng` fii~ jmidsea` quiá'- dsea` Israel ie~ jò e cangomir' fí e nidsér- fí lacõõ` guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel e téé- fí fii` Damasco e nidsiséiñ~ jaléng` dseañu` dseamf` i`já'- líng` júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, jò nitõõ`reiñ' do e 'ñúuiñ~ fí dsí' 'nuñí^ e téé- fí Jerusalén. <sup>3</sup> Jò cangãm` Saulo fí e nijmér- lajõ, jòba' fí Damasco cangór-. Jò dsu' mí~ nijaqueiem' e niguiéer' e fí jò, cõõ` cajneáb- cõõ` jì e teá` eáang' lacúng' lajíng` e lí~ ngóor` do, jò e jì do jnéeng- jáa' catí yá'^ jmiçüî. <sup>4</sup> Jò dsifí lajõb caquíng'- Saulo fí ni~ uó-, jò mifíng` canúur- e líng` ìi` guicafé' fí yá'^ jmiçüî jò guicajíñ'- sí'r` Saulo:

—Saulo, Saulo, çjali' jmáan~ ga` jnea~?

⁵ Jòba' cañí' Saulo quiá'- ì guicafé' do jò cajíñ'-:

—¿I~ 'nu, Fíi'?

Jò cañí'tu ì guicafé' do jò cajíñ'-:

—Jneab~ Jesús ì ngí' 'nu` jmáan~ ga` lana, jò ja` ta~ íng` quií'- e jmoo' lajõ, cõõ' lí'^ lí' eáang` gui` jmáang'- uóõ`ba' e jmoo' lajõ.

6 Jò dsíng' cafóng' Saulo mi canúur lado, joba cañír` jò cajíñ`-:

—Fíi, ¿e` iin` e nijmee`e?

Joba' cañíi`tu i guicafé` do jò cajíñ`-:

—Ráan`, jò gua` fí Damasco, jò fí job nihuí` ta` e` 'né` nijmée`^.

7 Jò jaléng` dsea` i ngolíng`-gui cóo`~ Saulo ie` jò dsíng' cafóñ', co` canúu`-bre e luu` e guicafé` do, dsu' jii` jaang` ja` ii` cangáiñ`. 8 Jò mi caróo` Saulo e li` caquíñ` do, jò mi` née` júu` e cajóør` dsu' jò nijneá` jminir` jii` capí` co' nitium`-bre. Jò i dsea` i ngolíng` cóo`r` dob ca'méeng` ír` cartí` caguiér` cartí` Damasco. 9 Jò fí job cajer` 'ní` jmíi` tøøng` e ja` jné`r` jii` capí` o`gui` í` gø`r` cajo.

10 Jò e fí Damasco do niseeng` jaang` dseañu` i líng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i nisii` Ananías. Jò cóo` jmíi` cajmijnéeng` 'ñia` Dsea` Jmáang` fí quini` i dsea` í` lafa' mi` quir`, jò casí`r` dsea` do lala:

—¡Ananías!

Joba' cañíi` Ananías quiá`- dsea` do jò cajíñ`-:

—Lab sín`n, Fíi.

11 Jò cajíng`- Fíi`naa' Dsea` Jmáang` casí`r` i Ananías do:

—Ráan`, jò gua` fí cóo` jee` 'núu` lí` sii` Derecha. Jò mi` niguie` quiá`- jaang` dsea` i sii` Judas, jò nijmingín` jaang` dseañu` i sii` Saulo i seeng` fí Tarso, co' lana guíñ` féiñ` jnea`. 12 Jò jnea` nicajmé`-e e nicangáng` Saulo 'nu` lafa' mi` quir` e guie` fí lí` guíñ`, jò niquidsi` guóo` fí moguir`, jò lajob nilijné`tur calé` catú`.

13 Jò mi` canúu` Ananías e jò, lalab cañír` jò cajíñ`-:

—Fíi, fíim' dsea`nicajmea'r' jnea` júu` uii` quiá'-
 i dseañu' í quiá'- jalé' e ga' e nicajmeaiñ' dsea`
 quíi'- fí' Jerusalén. ¹⁴ Jogui lana nijáar' fí' la e
 niquier' júu` quiá'- jaléng' fii` jmidsea` e nisaiñ'
 jaléng' dsea` quíi'- jò nidsiteáng'neiñ' fí' dsí'
 'nuñí'.

¹⁵ Jòba' cañíi` Fíi'naa' Dsea` Jmáang` quiá'-
 Ananías jò cajíiñ'-:

—Gua~, jò güijmiti` lajii` ta` quiá'`u, co' jnea`
 nica'náan`n i dseañu' do e niguiár` jalé' júu`
 quié'-e jee` jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel
 cóo`gui jaléng' dseata` dsea` cóøng' quiá'r` jogui
 fí' quini` jaléng' dsea` Israel cajo. ¹⁶ Jò jnea`bi
 ni'éé'e Saulo jial tíi' iihuí' 'né` nidsingúiiñ` uii`
 quié'-e.

¹⁷ Jò dsifí' ladob cangó` Ananías fí' lí` niguiing`
 i Saulo do. Jò mi` caguiér` fí' jò, ca'í-bre fí' dsíi'
 sinúu` lí` guiiñ` do, jò caquidsir' guóor` moguiñ`
 do, jò cajíiñ'- casí'-reiñ':

—Saulo, rú'uu', i Fíi'naa' Jesús i cajmijnéeng`
 'ñia' lajee` iuun'- fí' e ñi' fí' la casíiñ` jnea` lana
 e nijmee` e e nilijné'tu' calé' catú` jogui e niñíin`
 Jmiguí' quiá'- Fidiéé'.

¹⁸ Jòba' caquidsí' Ananías guóor` fí' yá'` mogui`
 Saulo, jò dsifí' lajòb casojiú' e líi' la líi' hui'` ñu`
 jmini` dsea` do, jò dsifí' ladob calijné'r'. Lí- jò
 caróor` jò mifíng' cajgáaiñ` jmíi' e laco' cuø' lí' e
 ca'uíiñ` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`. ¹⁹ Jò mi` cangí'
 jò, cagó'r` ir` jò catíim'`túr' bí' quiá'r`. Jò caje'bir
 cóo` tú` jmíi' mi` cangí' jò cóo` jaléng' dsea` quiá'-
 Dsea` Jmáang` i neáng' fí' Damasco.

*Mi~ caguia' Saulo júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- fí`
Damasco*

²⁰ Jo lajee` job canaang` Saulo guiar' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- lacoo` guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel e téé- fí` Damasco, jo sír` jaléng` dsea` e i dsea` góor` Jesús do líng` i Jóo' Fidiée` camíng` do.

²¹ Jo jaléng` dsea` i núu` e júu^ quiá'r- do, sóong` dsigá` dsíir` jo fé'r`:

—¿Su o' i nabi i dseañu` i ngí` jmáng` ga` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí` Jerusalén? Jo ¿su o' i nabi cajo i cagüéng- fí` Damasco la e nitóor` e 'ñúung` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- fí` quini` jaléng` fii~ jmidsea` quiá'- dsea` Israel fí` Jerusalén?

²² Jo dsu' lajee` jo, eáang` gui cuø' bí` 'ñia' Saulo e guiar' e júu^ do. Jo jalém` i dsea` Israel i seeng` fí` Damasco do cajer' júi~ ja` ñir' e~ dseáng'- niñír-, co' i Saulo do guiar' júu^ e dseáng'- jáb'- e Jesús líiñ` Dsea` Jmáang- i sijeeng` dsea` Israel.

Mi~ caláang- Saulo fí` jaguó` dsea` góor` dsea` Israel

²³ Jo mi~ cangí`gui lajo, jaléng` dsea` Israel i seeng` fí` Damasco do canaaiñ` sáiñ` røø` jial ni-jngáiñ'- i Saulo i líng` dsea` góor` do. <sup>24</sup> Jo dsu' ca'óm' Saulo júu^ lajii~ e í` dsíi' i dsea` do e ni-jmeáng` neiñ'. Jo uøø` jmáb` neáang` i dsea` i siteeng` ír` do fí` oo- iá` cuu~ e ñíi' eáang` lí` güi'íng` jee~ fíi` Damasco e quiá'- siteeiñ` e nijngáng'- neiñ'.

²⁵ Dsu' coo` uøø` jaléng` i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí` Damasco do cataiñ'- Saulo fí` dsíi' coo` 'matá' e fe', jo cajgiáang- neiñ' do fí` dse` e iá` cuu~ e si' lacúng' fíi` do, jo lajob caleáaiñ` dsea` do.

Mi~ caguiéng' tu Saulo fi' Jerusalén

²⁶ Jo mi~ cangî jo, caguiém' tu Saulo fi' Jerusalén, jo cali'iiñ e niseáiñ' coling~ cóo' jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang' fi' jo; dsu' lajim` i dsea` do 'góm'breiñ', co' ja` já' líiñ e niling' Saulo dsea` quiá' Dsea` Jmáang~. <sup>27</sup> Jo dsu' jaang` dseañu' i sii' Bernabé caguijéiñ Saulo fi' quini' jaléng' dsea` apóo^ i neáang' fi' Jerusalén, jo cajea'reiñ' júu^ jial cangáng~ Saulo Fí'naa' Dsea` Jmáang~ lajee` iuuiñ` fi' e ngóor' fi' Damasco, jogui jalé' e caféng' Fí'naa' Dsea` Jmáang~ ír', jogui jial teá dsír' guiar` júu^ quiá' Jesús e fi' Damasco do.

²⁸ Jo lajob mi~ caje Saulo fi' Jerusalén, jo colim~ canaañ` ngir' cóo' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i neáang' fi' jo. <sup>29</sup> Jo dseáng' ngocáng` dsí'bre guiar' jogui síiñ` júu^ quiá' Dsea` Jmáang~ jee~ jaléng' dsea` Israel i fé' jmí' griego. Jo dsu' lajaléng' i dsea` í jmóor` úung` e nijngám' bre Saulo. ³⁰ Jo mi~ calilí^ i dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i caguiaang~ do e í dsír' i dsea` do lado, joba' caguim`bre Saulo fi' fiñ` Jerusalén, jo cangojéeng`neiñ' do fi' Cesarea; jo mi~ cangî jo, caguiéng'neiñ' do fi' góor` li~ sii' Tarso.

³¹ Jo jaléng' dsea` quiá' Dsea` Jmáang~ i seeng' fi' lacaang` li~ se' Judea cóo' li~ se' Galilea cóo' gui li~ se' Samaria juguiá~ júu^ røb` niseeiñ', jogui eáang'gui ngóo' lijá' líiñ` jalé' júu^ quiá' Dsea` Jmáang~ car` ngocáng` dsír'. Jo lajalém'bre jmóor` úung` e jmiféiñ' Fí'naa' Dsea` Jmáang~, jo lajob ngóo' lifing` dsea` i jáng' yaang~ fi' jaguó` Dsea` Jmáang~ laco` jmii~ laco` jmii~ la'eang' cóo' Jmiguí quiá' Fidié`.

Mi~ cajmi'leáang~ Tí^ Simón jaang` dseañu' i

caang` tñ`

³² Jø lajee` jø ngí` i Tú` Simón do e dsi'eer` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`, jø lajee` jø cangór` fí` cõõ` fi` li` sii` Lida e cango'eer` jaléng` dsea` íb` cajo` i neáang` fí` jø. ³³ Jø mi` caguiér` fí` jø, cadséiñ` jaang` dseañu` i caang` tñ` i sii` Eneas, jø ningóó` mi` jñiá` jii` e niráaiñ` do cõõ` li` ráaiñ`. <sup>34</sup> Jø lalab casí'- Tú` Simón i dseañu` í` jø cajíñ`:-

—Eneas, Dsea` Jmáang` nijmi'leáaiñ` 'nu` jmiñ` ná. Ráan`, jø sée' li` ráan`.

Jø dsifí` lajõb caróõ` Eneas e li` ráaiñ` do. ³⁵ Jø lajalém` dsea` seeng` fí` Lida cõõ`~gui` fí` Sarón cangár` e caróõb` i Eneas do, jõba' cajám` yaaiñ` fí` jaguó` Dsea` Jmáang` ie` jø.

Mi` cajmijí`tu Tú` Simón jaang` dseam` i sii` Dorcas

³⁶ Jø ie` jø niseeng` jaang` dseam` i líng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` fí` cõõ` fi` li` sii` Jope. Jø i dseam` do nisiir` Tabita, e guõng` Dorcas cõõ`~jmí` griego. Jø i dseam` í` contõm` jmóor` jalé` e guiá` jõgui` jmicõõ`r` jaléng` dsea` i ja` sea` e 'né`. ³⁷ Jø ie` jø nicalidséeb` i Dorcas do, jø cajúm` bre. Jø jaléng` dsea` i seeng` cõõ`r` do ie` jø caláng` neiñ`, jø caquiáang` neiñ` fí` dsí` sinúu` 'núu` yú'`. ³⁸ Jø e fi` Jope do quiáb`- née` laco'gui` née` e fi` Lida e fí` li` táang` i Tú` Simón do. Jø cõ` caliñib` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i neáang` fí` Jope e fí` Lidab táang` Tú` Simón, jõba' dsifib` casíñ` gáng` dseañu` fí` do; jø mi` caguilíñ` fí` jø caguisí` reiñ` do lala:

—Tú` Simón, má` aa' fí` Jope lajminá`.

³⁹ Jø cangób` Tú` Simón cõõ`~i dsea` do fí` Jope. Jø mi` caguiér` fí` jø, jø caguijéeng` neiñ` do fí` li` ráang`

i dseamî 'liî do. Jø jaléng' dseamî 'nîî i niteáng' lî ráang' i 'liî do dsíng' qui'r carîr' lacúng' lajínng' lî sing' Tú^ Simón mi caguié dsea` do fí do; jø ca'e'reiñ' jalé' mi'nîúung' cõo' gui jalé' 'mi' e jié' e nica'mí i Dorcas do jogui e nicangîiñ` cuø dsea` do lamî seeiñ. <sup>40</sup> Jø ngî jø, caquiî' Tú^ Simón ta e ca'uøøm` jaléng' i dsea` i teáng' e sinúu^ do fí caluu. Jø lí jø, casí'r' uø` jnir` jø canaaiñ` féiñ' Fidié, jø lí jø, mifíng` cajøøiñ` i 'liî do jø cajíñ' casí'-reiñ':

—i Tabita, ráan'!

Jø dsifí ladob caneáa' i dseamî do jminir, jø mi cangáiñ` Tú^ Simón, caróo` bre jø caguár. ⁴¹ Jø Tú^ Simón catîiñ` guoo` i dseamî do jø casíng' neiñ'. Jø lí jø, cató'` tur jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i ca'uøøiñ` e fí sinúu^ do cõo'` gui jaléng' dseamî 'nîî i teáng' do, jø ca'eiñ' jaléng' i dsea` do i dseamî do e nicají' biñ' do. <sup>42</sup> Jø jalém' dsea` seeng` fí Jope caliñir' jalé' e calí` do ie` jø, jø fíim' dsea` cajáng' yaaiñ` fí jaguó` Dsea` Jmáang` ie` jø. <sup>43</sup> Jø mi cangî jø, huøøm` bi cajé' Tú^ Simón e fí fî jø fí quiá'- jaang` dseañu' i sii` Simón i nijmóo` ta` jmi'ua` loo` jó'.

10

Tú^ Simón cõo'` jaang` fî` 'léé` i sii` Cornelio

¹ Jø ie` jø niseeng` jaang` dseañu' i sii` Cornelio fí cõo' fí lí sii` Cesarea i nilíng' fî` quiá'- cõo' 'lé' e sii` italiano. <sup>2</sup> Jø i Cornelio do colíng` cõo'` jaléng' dsea` sinúu^ quiá'r, røøb` eám' jmiféiñ' Fidié` jogui eám' núu'r` jalé' júu^ quiá'- dsea` do, jogui jmícõo'` bir cõo'` cuu` jaléng' dsea` Israel i ja

sea` e 'né-, jogui contøøm- féiñ' Fidiée` cajo. ³ Jo cõo` jmii~ ngõõ'jiu la ii- 'ni' e ca'lóo- i Cornelio do liing~ ee` cangár- lafa' mi~ quir', jo dseáng'- røøb` cangáañ- jaang` ángel i líng' guoti~- Fidiée` i ca'í- fi' li~ guiiñ~ jo cajíng'- dsea` do lala:

—¡Cornelio!

⁴ Jo dob cajé' i Cornelio do jøøiñ- i ángel do, jo eáam' 'gó'r' cajming'í'r- dsea` do lala:

—¿E~ 'né- jmee~e, Fíi'i?

Jo cañíi' i ángel do quiá'- Cornelio jo cajíñ'-:

—Ninúub- Fidiée` jalé' júu^ quií'- mi~ fõn're, jogui ní'bre jalé' e guiá- e jmoo' e jmicõo'v jaléng' dsea` i 'né- licóo'~. ⁵ Jo lana nisín'^ dsea` quií'- fi' Jope jo nidsite'r' Simón i sii` Tú^ cajo e nijaiñ' fi' la.

⁶ Jo lana dob guiiñ~ fi' quiá'- jaang`gui i sii` Simón cajo, jaang` dseañu' i guiiing~ fi' 'ni' jmiñí'^ i jmóo` ta~ jmi'ua~ loo~ jó'.

⁷ Jo mi~ cangoyúung'~ e cangáng'- i ángel i café' quiá'r- do, dsifi' lanab catø'- i Cornelio do gáng- dsea` 'léeng'~ quiá'r- cõo'~gui jaang` 'lée- i nicuíñ` guiá- jogui i eáam' jmi'gõ` Fidiée` cajo. <sup>8</sup> Jo mi~ calí- jma'reiñ' do júu^ jalé' e cangár- do cõo'~gui e cajíng'- i ángel do, jo casíim`breiñ' do fi' fi' Jope.

⁹ Jo mi~ cajneá- e jmi~ jo, lajee` gui'nang'v teáaiñ~ do fi' jo nijaquíém' niguiliñ~ fi' Jope, jo ningóo' guieñí'- ie~ jo, jo lajee` job cajgõo- i Tú^ Simón do fi' yá' 'núu' e li~ guiiñ'- do fi' Jope e cangoféiñ'v Fidiée`. <sup>10</sup> Jo sóong- nijmi'aaiñ- lajee` jo, jo ni'iñ~ dõ'r- i~bre. Jo lajee` guiiñ'~ dob, lajee` e née` guiá- e nidõ'r-, canaang` nír' jalé' e cacuø' Fidiée` e si'íiñ` e ninír' lafa' mi~ qui' dsea`. ¹¹ Jo cangár- e cana' fi' yá'^ jmigüi, jo jnéeng- cajgõ-

coo` e lí' laco' coo` 'mi' e fe', jo jnéeng- 'ñúu'~ laji` quiú` quiúung'~. ¹² Jo e dsí' 'mi' do jnéeng- teáng'~ langíng- íng'~ jó' nuu` i dsi~ tú- guoo` jogui tú- tí- , jo quiéeng'gui cajo jaléng'~ mi' cōo'~ jaléng'~ qui' jogui langíng- íng'~ tá'. ¹³ Jo canúur- e cajíng'- jaang` i guicafé' jo guicajíñ'- do:

—Ráan', Tú^ Simón, jngang' i jó' na jo quié'.

¹⁴ Jo Tú^ Simón cañír` jo cajíñ'- :

—U~, Fí'i, jíi'~ cōo'~ néé'~ ja mí cacún'-n jaléng' i jó' na, co' lajo ta~ huí' fí' ní~ júu^ quiu' ta~ qui^naa', jnea'^ dsea` lí'naa' dsea` Israel.

¹⁵ Joba' guicajíng'-tu i guicafé' do:

—Jalé' e jíng'- Fidiéé` e cuóom` lí' cø'^, ja` e ta~ e fo'^ 'nu` e ja` cuóong`.

¹⁶ Jo mi~ catí' 'ní' néé'~ e guicafé' i dsea` do e júu^ jo, cangób'-tu e 'mi' do fí' yá'^ jmígúí'. <sup>17</sup> Jo cajé' Tú^ Simón í dsír' e~ guóng'~ jalé' e cangár- do. Jo lajee` jo caguilím- i dsea` quiá'- Cornelio do fí' quiá'- i Simón do e ningí' cangir' jmingír`. Jo mi~ caguilíñ- fí' lí' guíng~ i Tú^ Simón do, ¹⁸ jo cajmingír` cōo'~ júu^ teá' su dob lí' guíng~ jaang` dseañu' i sii' Simón i sii'bi Tú^ cajo.

¹⁹ Jo lajee` jo, dobi sing' Tú^ Simón e í dsír' quiá'- jalé' e cangár- do mi~ tí' lí' café' Jmiguí quiá'- Fidiéé` jo casí'- ír' lala:

—Janú', Tú^ Simón, nab teáng- gaang` dseañu' i 'náng'~ 'na'. <sup>20</sup> Ráan'- jo guó'^ cōo'r~, jo ja` ee' í o' jíi'~ coo`, co' jneab~ dsea` casín- n i dsea` na fí' la.

²¹ Jo cajgám- i Tú^ Simón do lí' dsíiñ^, jo cango'íiñ'~ i dsea` quiá'- Cornelio do jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Jneab~ i ngi'na' 'náng'~na'. ¿E~ júu^ quié'na'?

22 Jo cañí' i dseañu' gaang` do jo cajín' :

—Jáa'naa' ta~ quiá'- jaang` fi~ 'lée- qui~naa' i sii' Cornelio, jaang` dseañu' i guiúng- eáang' jogui contøm- jmiféiñ' Fidiée'. Jo jaléng' dsea` góo' dsea` Israel eáam' jmi'gór` dsea` do jogui 'neáaiñ` cajo. Jo jaang` ángel quiá'- Fidiée' casí'- ír' e nitó'r' 'nu` fí' quiá'r- jo ninúr- lajúi~ júu^ quií'- e 'né- nifi'^re.

23 Jo catób'- Tú^ Simón i dseañu' gaang` do fí' sináú^ lí' guiñ~, jo dob cajer' colíng~ e uøø` jo. Jo mi~ cajneá- lajo, cangób- Tú^ Simón cóo'~ i dsea` do fí' Cesarea, jogui cangolíim- bi cóo'r~ coo` tú- máng'~ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí' Jope.

24 Jo mi~ cajneá- coo'gui jmiñ` lajo, joguiba' caguilíñ- cartí' Cesarea fí' lí~ niguiing~ i Cornelio do sijeeng' ír' colíng~ cóo'~ jaléng' dsea` sináú^ quiá'r- cóo'~gui jaléng' dsea` i cuiñ` eáang' i cató'r- fí' quiá'r- e laco' ni'íñ' i Tú^ Simón do. 25 Jo mi~ caguié- i Tú^ Simón do fí' jo, dob nisíng' i Cornelio do o'nú^ e nigüijeeng'neiñ'. Jo mi~ cangáng- rúíñ', dsifí' ladob casí' Cornelio uø- jnir~ fí' quini' i Tú^ Simón do e laco' nijmiféng'neiñ'. 26 Dsu' Tú^ Simón dsifí' ladob caseang'neiñ' jo casí'- reiñ' :

—Ráan', Cornelio, co' jnea~ lín'n jaang` dsea` jmigüf laco' 'nu`.

27 Jo lajee' gui'ná'^ siiiñ` ladob, ca'í- Tú^ Simón fí' dsíí' sináú^, jo fíim' dsea` nisiseáng' fí' jo mi~ cangotáaiñ'. 28 Jo lalab casí'- Tú^ Simón i dsea` do:

—Niñíb^ 'nú' e jnea'^, dsea` lí'naa' dsea` Israel, ja` cuøøng` e dsitóo'~naa' dsíí' sináú^ quiá'- dsea` la 'nú' i ja` líng' dsea` Israel, o'gui cuøøng` sñng~naa' cóo'~ dsea` la 'nú' cajo. Dsu' lana Fidiée' nica'e'r' jnea~ e jo` cuøøng` e nifá'^a e dsea` la 'nú' i ja` líng'

dsea` Israel fa' e uóng-na'. 29 Jòba' mi~ caguiling- dsea` quíi'- e tór'r' jnea~, dsifib' cagá-a cóo'r~, jò jii'- cóo` ja` ee` dsee- casée'e. Jòba' iin~n dseáng' dsii- e~ ta~ cate'na' jnea~.

30 Jòba' cañi` Cornelio quiá'- Tù` Simón jò cajíñ'-:

—Ningóó' quiú' jmi~ lana, jò e í' laco' ngóó' lana, lab guiin~n fí' sinúu^ la e jmifén'n Fidiée' la ii- 'ni' e ca'lóo-. Jò lajee' jò, cóo` cajném- jaang` dseañu^ i qui' cóo` 'mi' e ji' eéang', 31 jò cajíñ'- casí'r- jnea': "Cornelio, nicanúub- Fidiée' jalé' júu^ quii'-, jogui nicaliñi'bre jalé' e guiú- e nicajmee'- cóo'~ jaléng' dsea` i ja` sea` jalé' e 'né'. 32 Quiúu~ ta~ dsea` quíi'- jò güiguiliñ- fí' Jope, jò güiguite'r' jaang` dseañu^ i sii` Simón, sii` bir Tù` cajo, i táang' fí' quiá'- jaang` gui dseañu^ i sii` Simón i guiing~ 'ni' jmiñi^ i jmóo' ta~ jmi'ua~ loo~ jó'." 33 Jòba' dsifí' lajòb casín-n dsea` quié- e e caguitéer' 'nu, jò eáam' guiú- la nicajmee'- e nicañi'-ba'. Jogui lana lab nisee-naa' lajii'-naa' fí' quini' Fidiée', jò eáam' ii~naa' nú'naa' jalé' júu^ e ca'ling'~ 'nu` quiá'- Dsea` Jmáng- e catí'naa' e ninú'naa'.

Jalé' júu^ quiá'- Tù` Simón e casí'r' fí' quiá'- Cornelio

34 Jò mi~ cató' fé' i Cornelio do, jò canaang` Tú` Simón fé'r' júu^ quiá'r- jee~ jaléng' i dsea` i siseáng' fí' quiá'- i Cornelio do jò cajíñ'-:

—Ná- guiba' ningán'n røø` e doñi' iib` dsea` íng' Fidiée' ja` e lí' ii` dsea`, 35 có' ím' Fidiée' dsea` i jmi'gó' ír' jogui i jmóo' e guiú- cóo'r~ doñi' jíe' fí' lí' seeiñ'. 36 Jò Fidiée' canguiñ` júu^ quiá'r- la'eéang' cóo'~ jaléng' jnea', dsea` lí'naa' dsea`

Israel, quíá' jial niliseeng` dsea` juguíá` júú` røø` la'eáang` cóo' Dsea` Jmáang-, có' íb` Fii` jaléng` dsea` jmigüí. <sup>37</sup> Jo guíáb` ñí` 'nú` jalé` e calí` ie` ja` mí` ngóó` eáang` fí` guóo' uø` quí`-naa', jnea` dsea` lí`-naa' dsea` Israel, jo canaang` jalé` e jo catí` Galilea mi` cangí` e caguia` Juan júú` quíá'r` e 'né` nisáng` dsea` jmí` e laco' cuø` lí` e quí`-jíng` yaaiñ` fí` quini` Fidié`. ³⁸ Jo niñíb` 'nú` cajo jial cacuø' Fidié` Jmiguí` quíá'r` Jesús i cacuáng` fí` Nazaret, jo cóo' e bí` jo cajmée` Jesús jmang` e guíá-, jogui cajmi'leáaiñ` jaléng` i íng` iihuí` uí` e fii` i 'líng` quiá' ta` quíá'r-; jo jalé` e jo calí'r` cajmée`, có' seem` Fidié` contøøng` cóo' ír. ³⁹ Jo caneb` jnea` jalé` e guíá- e cajmée` Jesús ie` jo fí` Jerusalén, lí` latøøng` lí` se' Judea. Jo mi` lí` cøøng` lajo, cateáang` dsea` ír` fí` dse` crúu` jo fí` job cajúíñ-. <sup>40</sup> Dsu' Fidié` cajmée` e cajíb'tu dsea` do mi` cadsíng` 'ní` jmí` lajo, jogui cajmée` e cajnéng` dsea` do jee` jnea`. <sup>41</sup> Dsu' ja` cajmijnéng` 'ñia'r` jee` lí` doñí` i dsea`, có' lajii` jee` jneab` cajmi-jnéng` 'ñia'r', dsea` i nicaguíng` Fidié` lajii` lamí` jéeng` guí` quíá'- e nijmó`-naa' júú` røø` jalé` e calí` cóo' Jesús. Jo jneab` dsea` ca'né` caquiee`-naa' cóo'r` mi` cangí` e cají'tur calé` catú-. ⁴² Jogui Jesús casíñ` jnea` e niguiá`-naa' júú` quíá'r` jee` jaléng` dsea`, jogui e nijmó`-naa' júú` røø` e Fidiéeb` dsea` casíñ` dsea` do e niquidsir` í` jee` jaléng` dsea` jmigüí` i jí`gui cóo'gui jaléng` i ni`líng` mi` catí` í` lajo. ⁴³ Jo jaléng` dsea` i nicafé` cuaiñ` quíá'- Fidié` lajii` mali` eáam` café'r` cuaiñ` quíá'- Jesús, jogui cajmí`-bir cajo e doñí` i dsea` i jáng` yaang` fí` jaguó` Jesús ni`ím- dsee` quíá'r` la'eáang` cóo'

dsea` do.

*Mi` ca'ing` jaléng` dsea` i ja` lãng` dsea` Israel
Jmiguí` quiá'- Fidié`*

⁴⁴ Jo laco' gui'nang'~ sim'bi Tú` Simón e fé'r` jalé` júu` quiá'- Dsea` Jmáang- fí' jee` i dsea` i siseáng' do, mi` tí' lí` cang'ing` jaléng' i dsea` do Jmiguí` quiá'- Fidié`. <sup>45</sup> Jo jaléng' i dsea` Israel i nilíng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i caguilíng- cóo' Tú` Simón fí' quiá'- i Cornelio do, eáam` cangogá` dsir` mi` calilí'r` e cangúim` jaléng' dsea` i ja` líng` dsea` Israel Jmiguí` quiá'- Fidié` cajo, ⁴⁶ có' núur` sáing` i dsea` do cóo'~ jmí' e jié'gui laco' jmí' quiá'r` jogui` jmiféiñ' Fidié` cajo. ⁴⁷ Joba' cajíng'- i Tú` Simón do casí'r` i dsea` do ladsifí' lado:

—Jíi'~ jaang` ja` ii` cuøøng` jníng- e nisáng` i dsea` la jmí` e laco' cuø` lí` e nilíiñ' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, có' nica'ím'bre Jmiguí` quiá'- Fidié` laco'gui nica'íing'~ jnea'^ cajo.

⁴⁸ Jo caquiú' Tú` Simón ta` e cajgáam- i dsea` do jmí` e laco' cuø` lí` e nilíiñ' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo mi` cangf` jo, jaléng' i dsea` do camí'r` Tú` Simón e fa' nijé`-bi dsea` do cóo' tú` jmí` cóo'r` fí' jo.

11

*E` uing` e caguiar` júu` quiá'- Dsea` Jmáang- fí'
jee` dsea` i ja` lãng` dsea` Israel*

¹ Jo mi` cangf` jo, jaléng' dsea` apóo` cóo'~gui jaléng' dsea` quiá'- Fidié` caguiaang-~gui i neáng` lacaang` lí` se' Judea, caliñir` júu` e jaléng' dsea` i ja` lãng` dsea` Israel nica'ím'bre cajo júu` quiá'- Dsea` Jmáang-. <sup>2</sup> Jo mi` caguiéng'-tu` i Tú` Simón

do fi' Jerusalén, i lüing~ dsea` Israel i lüing' dsea`
 quiá'- Dsea` Jmáang- canaaiñ` cuø`reñ' dsee- ³ jo
 sí'reñ':

—¿Jialí' caguiéé'- lacaang` quiá'- jaléng' dsea` i
 ja` lüing' dsea` Israel jo caguiquié` cóo'r~?

⁴ Jo canaang` Tú` Simón jma'reñ' júu` latí' uiing~
 quiá'- jalé' e calí- do jo cajíñ'-:

⁵ —Lajee` táan`n fi' Jope, jo lajee` guiáang' e fón'n
 Fidiéé`, camó-o lüing~ ee` camó-o lafa' mi~ qui'
 dsea`; jo camó-o cajgó- fi' yú` jmigüi' cóo' 'mi' e
 fe' eáang', jo 'ñúu~ laji' quiú' quiúung', jo catisí'
 fi' lí` sín'n. <sup>6</sup> Jo mi~ cajóø-ø røø` dsí' e 'mi' do,
 jo camó-o e teáang' langüing- íng' jó' nuu` i dsi'
 tú- guoo` jogui tú- tí- cóo' gui jaléng' mi' jogui
 jaléng' qui' cóo' langüing- íng' ta'. ⁷ Jo canú-u
 e lüing~ i` guicafé' jo guicajíñ'-: “Ráan'- na, Tú`
 Simón, jngan' i jó' na jo cun're'.” ⁸ Jo cafá'-a:
 “U~, Fíi', jii' cóo' néé' ja` mí' cacún'-n jaléng' i jó'
 na, có' lajo ta` huí' fi' ní` júu` quiu' ta` qui'naa',
 jnea'^ dsea` lí'naa' dsea` Israel.” ⁹ Jóbá' canú-túu
 e luu~ e guicafé' fi' guiá' güi do jo casí'- jnea~ lala:
 “Jalé' e jing'- Fidiéé` e cuøøng` lí' cø'^, ja` ta` e fo'^
 'nø` e ja` cuøøng` jme'^ lajo.” ¹⁰ Jo 'ní' néé' catí' e
 jgóo' e 'mi' do; jo mi~ cangoyúung', jo cajgóob-tu fi'
 yú` jmigüi'. <sup>11</sup> Jo lajee` guiáang' e móo-o jalé' e jo,
 caguiling- gaang` dseañu' i 'náng' jnea~ i jalíng-
 tí' Cesarea caguiliñ- fi' lí` guin~n do. ¹² Jo caquiú'
 Jmiguí' quiá'- Fidiéé` ta` jnea~ e cangó-o cóo' i
 dsea` do e ja` caséé' e jii' cóo' ta` uí' e ja` lüing'
 dsea` do dsea` Israel. Jo cóo' baa` jñúung- gui i dsea`
 quiá'- Dsea` Jmáang- la cangó-o. Jo mi~ caguié' e
 fi' Cesarea, lajalé' baa' cangotóo' naa' fi' quiá'-

jaang` dseañu` i sii` Cornelio. <sup>13</sup> Jo fi' jo cajmea'r` jnea` júu` jial cangáin` jaang` ángel i líng' guotii` Fidié` fi' quiá'r` ; jo cajíng' i ángel do casí`-reñ' do lala: "Síng` dsea` quíi`- fi' Jope, jo güiguite'r` jaang` dseañu` i sii` Simón, i sii`bi Tú` cajo. <sup>14</sup> Jo íbing' nijíng' jial cuøøng` nileáng`na' jee` dsee` quíi`-na' colíng`- cóo`~ jaléng' i seeng` quíi`-na'." ¹⁵ Jo mi` canaang` e fón`nre, job mi` cangáin` Jmiguí` quiá'- Fidié` lajaléin` do lí` laco'gui cangíng` jnea`, dsea` lí`naa' dsea` Israel, lati' mi` uíng`. ¹⁶ Jo joguib cadseng' dsii` lajii` e cajíng' Fí`naa' Dsea` Jmáang` lamí` cateáaiñ` cóo`~ jnea` fi' jmigüi` la mi` cajíñ`- lala: "E já`-ba' e Juan caseáaiñ` dsea` jmí, dsu` 'nú` nisáng`na' jmí` cóo`~ Jmiguí` quiá'- Fidié`." ¹⁷ Jo song Fidié` cacuø'r` i dsea` i ja líng' dsea` Israel Jmiguí` quiá'r` laco'gui cacuø'r` jnea`, dsea` lí`naa' lajo mi` ca'íng`naa' júu` quiá'- Fí`naa' Dsea` Jmáang`, joba' çí` jnea` e nijñ`n`n lajii` ta` quiá'- Fidié`?

¹⁸ Jo mi` canúu` jaléng' i dsea` Israel i líng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` jalé` júu` quiá'- Tú` Simón, dsifí` lajob jo` e cañír` jii` cóo` quiáin` do, jo canaaiñ` jmiféin` Fidié` jo fé'r`:

—E jáb`- e nicacuø' Fidié` jaléng' dsea` i ja líng' dsea` Israel e niquí`- nijíng' yaaiñ` fi' quinir` laco' cacuø'r` jnea`, jo lajoba' ni'uíñ` dsea` i catíng`- seeng` cøøng` cóo`~ Fidié` lata`.

Jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i seeng' fi' Antioquía

¹⁹ Jo ie` do, mi` cangí e cajnga' dsea` quiá'- i Té` do, mi` canaang` jmáng' dsea` ga` jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`, joba' i líng` i dsea` í

cangoliñ` cartí li` se' Fenicia jogui li` se' Chipre cóo` Antioquía li` se' Siria. Jo mi` caguiliñ` fí jo, canaaiñ` e'r` jaléng` dsea` Israel júu` quiá'- Fí'naa' Jesús, dsu' jii` dsea` í'bing' ca'e'r' jo ja' ca'e'r' dsea` jiéng`gui. 20 Jo nañi' fa' e lajob cajmér-, dsu' coo` tú- m'ing` dsea` i niseeng` fí li` se' Chipre cóo`gui fí Cirene i nica'íng' Dsea` Jmáang- ie` do caguiliñ` fí Antioquía, jo caguia`bre júu` quiá'- Fí'naa' Jesús jee` jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel. 21 Jo eáam' cajmicóo` Jmiguí quiá'- Fidié` quiá'- i dsea` do, joba' fíim' dsea` i ja` líng` dsea` Israel caquí'- cajíng` yaaiñ` fí quini` Fidié` ie` jo; jogui catá`bre jalé` e lami` tiiñ` jmóor` jéeng`gui jogui ca'uiñ` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-.

22 Jo mi` caliñi' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí Jerusalén do jalé` e calí- fí Antioquía, joba' casiiñ` i Bernabé do fí jo. 23 Jo mi` caguié` í fí jo, cangár- e dseáng'- já'-ba' e nica'uíng- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- jaléng` i dsea` i ja` líng` dsea` Israel i seeng` fí jo. Jo eáam' cali'íáang` dsíi' i Bernabé do ie` jo, jogui casí'r- jaléng` i dsea` do e ja` nitiúuiñ'- do Dsea` Jmáang-, jogui e nijmiti`bir e ngocáng` dsíir' jalé` júu` quiá'- dsea` do cajo. 24 Jo i Bernabé do líiñ` jaang` dseañu' i guiúng- eáang', jo contøom- jée' Jmiguí quiá'- Fidié` quiá'r- cóo` jalé` e jmóor` do, jogui jáb'- líiñ` júu` quiá'- Dsea` Jmáang- car` ngocáng` dsíir'; jo lajob fíim' dsea` ca'uiñ` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- ie` jo.

25-26 Jo mi` cangí jo, jo cangó- Bernabé fí Tarso e cango'néeiñ` Saulo. Jo mi` cadséiñ` dsea` do, cajéem`breiñ' do fí Antioquía. Jo fí job cajer' laji` huáaiñ'- do lajee` coo` jii` tøong- e e'r' fíng` dsea`

júu^ quíá'- Dsea` Jmáang-. Jo e fí' Antioquía dob lí' la'uui~ calisî dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- jaléng^ ì dsea` ì cajáng^ yaang~ fí' jaguó' Jesús.

27 Jo ie~ jo, cōō` tú~ máng^ dsea` ì jmóo` ta~ e fé'r' cuaiñ~ quíá'- Fidiée' ca'uøøiñ' fí' Jerusalén jo cangolíñ^ fí' Antioquía. 28 Jo mi~ caguiliñ- fí' jo, jaaiñ' do ì sii' Agabo casíng^ 'ñia'r' fí' quini'gui, jo cajíñ- la'eáang' cōō~ Jmiguí' quíá'- Fidiée' e tí' nijáa' jii' oo- fí' jo. Jo jalé' e jo cangojée' lajee' jii' quíá'- jaang` dseata~ dsea` féng' ì calisî Claudio. 29 Joba' jaléng^ dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- ì neáang' fí' Antioquía ca'f' dsíir' e nisíñ- jalé' e nijmicōō'r~ ì dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- ì neáang' fí' lí' se' Judea, lí'^ jíé' jii' lí' quí'r~ jmii~, 30 jo lajob cajmér'. Jo la'eáang' Bernabé jogui Saulo cangolí' jalé' e do quíá'- jaléng^ dsea` cōōng^ ì neáang' fí' lí' se' Judea.

12

*Mi~ cajnga' dsea` quíá'- Jacóo^*

1-3 Jo lajee' jo, lajee' jmóo` dsea` Israel jmii~ quíá'r- e gø'r' iñí'^ e ja` quie'^ quieéng', jo ie~ jo canaang' Herodes Agripa, jaang` dseata~ dsea` féng' ì quíu' ta~ fí' Jerusalén, jo canaaiñ' jmáiñ' ga' ì liing~ dsea` quíá'- Dsea` Jmáang- ì neáang' fí' jo. Jo lajee' jo, caquiur' ta~ e cajnga' dsea` quíá'- ì Jacóo^ cōō' ñisü', jaang` dsea` ì oo' ta~ quíá'- Fidiée'; jo ì dsea` î líiñ' jaang` dsea` ngáang^ cōō' ì Juan do. Jo mi~ calilí'^ ì dseata~ Herodes do e catí'b' dsíí' jaléng^ dsea` Israel e cajnga' dsea` quíá'- ì Jacóo^ do, joba' caquiur' ta~ e catám'^ ì Tú' Simón do cajo. 4 Jo mi~ catáiñ'^ dsea` do jo caquiur' ta~ e dsíí' 'nuñíb^ ca'iñ'- do ladsifí' lado. Jogui mifñng'

caquiur' ta~ guijnúung- 'lée- quiár- i nidsijmée- í i Tú^ Simón do, jogui e nijmér- dsiguiéng' tá'- la quiúung- dsea` e laco' ja` sitúung`; jo í dsír' e mi~ ningf e jmü~ doba' nisíñ' dsea` do fí' quini~ jaléng' dsea` fiñ. <sup>5</sup> Jo e eáam'ba' jée' 'lée- quiá'- i Tú^ Simón do li~ iuuiñ- e laco' ja` dseáang'~ niliúng- 'ñia'r'. Jo lajee~ jo, lajalém' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- féiñ' Fidiée~ uii~ quiá'- dsea` do e ngocáng' dsír'.

Mi~ cagúing` jaang` ángel quiá'- Fidiée~ Tú^ Simón fí' dsí' 'nuñí'

⁶ Jo mi~ nijneá` e uóø` joba', sí'í e nidsijéng` i dseata~ Herodes do Tú^ Simón fí' quini~ jaléng' dsea` fiñ e niquidsir' í' quiáñ'- do. Dsu' 'ñia' e uóø` jo, dob ráang` Tú^ Simón güññ' fí' dsí' e 'nuñí' do, jo 'ñúu~ guóor` cóo'~ ñí' cadena, jogui teáang- jmá'- jáng` 'lée- i jmóo` í' ír` lacataang` cáaiñ, jogui jiéng'gui 'lée- i teáang- jmóo` í' e o'núá' 'nuñí' do. ⁷ Jo lajee~ jo, cóo` cajném- jaang` ángel i casíng` Fidiée' fí' li~ ráang` i Tú^ Simón do fí' dsí' 'nuñí', jo jlo'^ cajneá- fí' latøøng- e dsí' jo. Jo i ángel do cangoquiéeiñ' li~ ráang` Tú^ Simón jo cagü'r' mo'uóø` dsea` do; jo dsifí'bi cajné- dsíñ' do li~ ráaiñ` güññ, jo lalab casí'- i ángel do ír`:

—Jminá- ráan'- na, Tú^ Simón.

Jo dsifí' lajob casojiá' e ñí' cadena e 'ñúu~ guoo` Tú^ Simón do. <sup>8</sup> Jo cajíng'- i ángel do calé' catú- casí'r- dsea` do:

—Quí' sí' lajminá- jogui øø'~ lomii~.

Joba' lajob cajmée` Tú^ Simón ladsifí' lado. Jo cajíng'-gui i ángel do casí'r- dsea` do lala:

—Te' 'mijñú' iu~ lúu'~ jo má-aa' cóo'~ jnea~.

9 Jo dsifí' lajob cango'leáang' i Tú^ Simón do laco' cagüi'ñ' i ángel do, jo jüi' ja ñir' si já'- si ja' já'- lajüi' e jing' i ángel do, co' nír' e do lafa' mi' qui'bre. 10 Jo cangám'bre li' teáang' i 'lée- do la'uii~, jo lí- jo, cangüiñ' li' teáang- coo' 'lé'gui. Jo mi' tí li' ningóó' uóñ' fí' coo' o'nú^ li' lí' layaang~ ñi^ e mifíng' ni'uóñ' cartí' caluu', 'ñiab' e jní^ do cana', jo ca'uøøm'bre. Jo cueeb'jiu capí'^ li' cangoliñ' e ngír' colíing~ lado. Jo mi' cangoyúung' jo, catúb- i ángel do quiá'- i Tú^ Simón do, jo 'ña'biñ' do cangáng'- guir.

11 Jo mi' calilí'^ i Tú^ Simón do e dseáng'- jáb'- jalé' e cangongüiñ- do joba' cajíñ'-:

—Nab nicamó-o e dseáng'- já'-ba' nicasíng' Fidiée' i ángel do quiá'r- e cajaleaaiñ' jnea' fí' jaguó' i dseata' Herodes do e laco' ja' calí'r- cajmicóo' rúñ' cóo' dsea' góo'o dsea' Israel fa' ee' cajmeáiñ' jnea'.

12 Jo mi' cangí' e calilí'r^ e jo, condseéb' cangáiñ'- fí' quiá'- jaang' dseamí' i sii' Yá^, niquiá'^ jaang' dseañu' i sii' Juan, sii'bir Marcos cajo. Jo fím' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- siseáng' fí' jo e féiñ' Fidiée' lajee' jo. 13 Jo mi' caguiéng'- i Tú^ Simón do fí' jo, dsifí' lajob cabár' jní^ o'nú^ e tó'r' i dsea' teáang' dsí' do e laco' nineaiñ'- do 'núú'. Joba' cangó- jaang' simí' i jmóo' ta' i sii' Rode e ngoñír' i' i bá' e jní^ do. 14 Jo dsifí' mi' calicuír' luu' i Tú^ Simón do, sóong- cali'íáang' dsíir', jo lafa' e nineár- e 'núú' do e ningíng- Tú^ Simón, dsifí' lajob caquing'-túr cangojmée'r' i teáang' dsí' do júu^ e Tú^ Simómbing' sing' bá' e jní^ do. 15 Jo cajíng'- i dsea' teáang' do casí'r- i simí' do:

—¡Ngaam`'nu, simí'!

Dsu' i simí' do jíñ' e já'ba' e Tú' Simómbing' guisín' e tór`o'nú'.

Dsu' i dsea`caguaang` do cañir`:

—O' Tú' Simón do. Jangám` i ángel i jmóo` í quiá'bre do.

¹⁶ Jo lajee` sín'g` i dsea` do lado, dob sing' Tú' Simón e bá'bir jní' fí' caluu`. Jo lí' mi` caneáar' e jní' do, joguib calilí'r' e Tú' Simómbing' nising', jo sóong` cafóin' mi` cangáin` dsea` do. <sup>17</sup> Dsu' i Tú' Simón do cajméer` lí' cóo' guóor` e laco' jo ta'li i dsea` do mí'~. Jo mi` ní'iuuiñ` dsí' sinúu', joguiba' cajmea'r' i dsea` do júu' la'uiing` laná' jial cajmicóo' Fidié` quiá'r' e cagüi'ír' dsí' e 'nuñí' do jo cajíñ' casí'~reñ':

—Jméel`na' júu' Jacóo' cóo' gui dsea` quiá' Dsea` Jmaang` i caguaang` gui do jalé' e guiú' e cajmée` Fidié` cóo' jnea` fí' dsí' 'nuñí'.

Jo mi` calí` sñiñ` lado, jo cagüi'í'bre jo fí' lí' jiéb' cangór`.

¹⁸ Jo mi` cajneá` coo'gui jmí~, mi` cangá' jaléng' i 'lée' do e jo Tú' Simón seeng` fí' dsí' 'nuñí', sóong` cangogá' dsí' lajaléin' do, co' jíi' ja` ñir' e` calí` cóo'in' do. ¹⁹ Jo mi` caliñ' i dseata` Herodes do e jo Tú' Simón seeng` fí' dsí' 'nuñí', joba' caquiá'r' ta` e calí'ném'`biñ' do, dsu' jo` lí' cadséng'neiñ'; joba' catór` lajüing` 'lée' i sí'í' cajmée' í' quiá' Tú' Simón do, jo caquiá'r' ta` e cajúm`-biñ' do lajüiñ` dsifí' lado uíi' e caláang` i Tú' Simón do. Jo mi` lí' cøong`gui lajo, cagüi'í' b' dseata` Herodes lí' guiiñ` lí' se' Judea, jo cangór` cangogüear` fí' Cesarea.

Mi` cajúng` i dseata` Herodes Agripa do

20 Dsu' ie~ jo, sóong^ nisigúing^ i dseata~ Herodes do quiá' jaléng' dsea` i niseeng' fí Tiro cóo' Sidón, dsu' i Herodes do i 'né- nicuø' fí e nilisea` jalé' e nidó' i dsea` seeng' fí Tiro cóo' gui i dsea` i seeng' fí Sidón; joba' i dsea` seeng' fí laji` tú` fi` jø dseáng' 'néb- e niliseeiñ` røø` cóo' i dseata` do e laco' nilisea` jalé' e gøiñ' do. Jø calí'-bre jaang` dseañu' i líng' jaang` dsea` nu'luu~ quiá'- i dseata~ Herodes do i sii` Blasto, jø cacuø'reiñ' do cuu- e laco' nifeiñ' do uii~ quiáiñ'. Jø lajoguiba' calí'r- e síiñ` cóo' i dseata~ Herodes do. 21 Jø catéeiñ' do cóo' jmii` lí e iin~ nisiñ` cóo' jaléng' i dsea` do. Jø e jmii~ jo, dsea` seeng' fí Tiro cóo' gui fí Sidón caguiliñ` fí lí` guing~ i dseata~ Herodes do. Jø ie~ jo i dseata~ Herodes do cacuá'r- sí'r^ lali` e jlo^gui e sea` quiá'r-, jø caguár` ni` 'masii~ quiá'r- lí` guár` mi~ quidsir' í', jø canaañ` bír` gü- quiá'r- jee~ jaléng' i dsea` fi` do. 22 Jø mi~ canúu- jaléng' i dsea` do jalé' júu^ quiá'- i dseata~ Herodes do jø canaañ` fé'r` teá lala:

—Jaang` diée~ i fé' na lana, o' dsea` jmigüi na!

23 Jø dsifí lajob jaang` ángel quiá'- Fidiée` caméer` e catóm' i dseata~ Herodes do e dsée'r~ ladsifí lado, có' cacuø' fí e cajmiféng' dsea` ír` laco' Fidiée` 'ñia'r'. Jø cajúm- i dseata~ Herodes do cóo' jmohuñ` e cacuø' i ángel do e gagø' joo' ír`.

24 Dsu' lajee` jo, eáang'gui ngóo' ni' júu^ quiá'- Fidiée` jogu` doñi` jiéb' ninúu` dsea` e júu^ jo.

25 Jø mi~ tí` lí` cató' ta~ quiá'- i Bernabé cóo' gui Saulo fí Jerusalén, jø cangolímtur fí Antioquía, jø téebre Juan i sii` bi Marcos cajo.

13

*Mi~ canaang` Bernabé cóo~ Saulo e guiar' júu^
quia'- Fí'naa' Jesús lacaang` fí' lí' jié'*

¹ Jo mi~ caguiliín` fí' Antioquía caseáin` cóo~ jaléng` dsea` quia'- Dsea` Jmáang` i nineáang` fí' jo, jo jee~ jo niquiéeng` jaléng` dsea` i fé' cuaiñ` quia'- Fidiéé` cóo~ gui jaléng` tifa' quia'- júu^ quia'- dsea` do; jaaiñ` do nisiir` Simón i sií` Simón Le', jaang` gui i sií` Lucio i caliséng` fí' Cirene, jaang` gui i sií` Manaén i cacuáng` coling` cóo~ i dseata~ Herodes do i caling` dseata~ dsea` féng' quia'- Galilea, jogui Bernabé cóo~ gui Saulo do. ² Jo cóo` jmí~ lajee` guiáang` teáang` i dsea` do e jmiféiñ' Fí'naa' Fidiéé` jogui jmóor` ayuno e ja` gø'r` ir~ lajee` jo, casí' Jmiguí quia'- Fidiéé` ír` lala jo cajíñ`:

—Cuøøng` na' jnea~ i Bernabé na cóo~ gui Saulo quia'- e nináin` jmér` lají' ta~ e nicatøø` øre na.

³⁻⁴ Jo mi~ cangoyúung` e féiñ' Fidiéé` jogui cajméer` ayuno, dsifí lajob caquidsí` i dsea` do guóor` fí' mogui~ Bernabé cóo~ gui Saulo e laco' cuø` lí' quia'- lají' ta~ nidsilíñ` do. Jo mi~ calí` jo, ca'í' breiñ' do júu^, jo cangolíñ` biñ' do, jo cóo~ bre i Juan Marcos do i jmícóo~ quia'r`.

*Mi~ caguia' gáng` i dsea` óo` ta~ quia'- Fidiéé` júu^
quia'- Dsea` Jmáang` fí' Chipre*

⁵ Jo Jmiguí quia'- Fidiéeb` casí' quia'- i Bernabé do cóo~ gui Saulo fí' cóo` oo~ jmí` e sií` Seleucia e néé` 'ni'` jmíñí`. Jo mi~ caguiliín` fí' jo, cangotáaiñ` fí' cóo` dsí' móo' jo cangolíñ` fí' cóo` oo~ jmí` lí' sií` Salamina e néé` fí' lí' se' Chipre. Jo mi~ caguiliín` fí' jo, jo cajgám` bre e móo' do, jo dsifí lajob cangolíñ`

fi' li~ téé^ guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel jo canaaiñ` guiar' júu^ quiá'- Fidiée' fi' jo.

6 Jo mi~ cangí jo, cangíiñ` la'úm- e ni~ uó^ e née' ni~ jmiñí'^ do cartí' caguilíiñ` fi' oo- jmiñ` e sii` Pafos. Jo fi' job cajíñ' jaang` dsea` Israel i sii` Barjesús, jo cóo'^ jmiñ' griego siir` Elimas. Jo i dseañu^ do nilíiñ' jaang` dsea` láang` i ngí ta~ jmigóøng` jaléng'^ dsea`, co' jíñ'- e líiñ' jaang` i fé' cuaiñ~ quiá'- Fidiée', dsu' o' já'- e lajo. 7 Jo i dsea` láang` do nilíiñ' jaang` i jmóo` lajíi' e iing~ dseata~ dsea` féng'^ i sii` Sergio Paulo, jaang` dseañu^ i tting` eáang'. Jo mi~ caliñí' i dseata~ dsea` féng'^ do e fi' góo`bre nitáang` Bernabé cóo'^ gui Saulo, joba' cató' reiñ' co' iñ~ ninúr- júu^ quiá'- Fidiée' e guiaiñ' do. 8 Dsu' i dsea` láang` do cajníim`bre quiá'- i dseata~ dsea` féng'^ do e laco' ja' já'- nilíiñ' do júu^ quiá'- Fidiée' e guai' i Saulo do. 9 Jo eáam' jéeng` Jmiguí' quiá'- Fidiée' i Saulo do i sii`bi Paa- cajo, joba' cajóøiñ- i Elimas do la'úung` 10 jo casí'r- dsea' do:

—'Nu` lin' jaang` adsee` féng'^ jogui jóo' fi' i 'ling'^; co' jni' fi' quiá'- jaléng'^ dsea' i iing~ jmé- e guíá-. ¿Jialí' jnin'^ fi' quiá'- jaléng'^ dsea' i iing~ nisíng'^ yaang~ fi' guíá- cóo'^ Dsea` Jmáang-? 11 Lana Fíi'naa' Fidiée' nicuó'r- 'nu' coo' iihuí', jo nijá'^ e jo lí' jóø'^ jíi' capí'^ cartí' mi~ niquiá'- Fidiée' ta~ e nilijné'^tu' calé'^ catú-.

Jo dsifí' lajob calinú' jmini' i Elimas do, jo canaaiñ` jmóor' quijí' i dsea' i nisó' 'ma'u' quiá'r- co' jo lí' jóør- jíi' capí'^. 12 Jo mi~ cangá- i dseata~ dsea` féng'^ do e calí- lado, dsifí' lajob já'- caliñ- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- co' eáam' dsigá' dsíir' jalé' júu^ quiá'- dsea' do e e' i dsea' apóo^ do.

Mi~ cangolíng^ Paa~ cóo~ Bernabé fí Antioquía li~ se' Pisidia

¹³ Jo mi~ calí~ ta~ quiá~ i Paa~ do cóo~gui Bernabé cóo~gui Juan Marcos e fí Pafos do, joba' ca'uøøm`bre fí jo e teáaiñ~ fí dsí' móo', jo cangolíñ^ fí Perge e néé' fí lí^ lí 'ngóo~ jmiñi'^ li~ se' Panfilia. Dsu' i Juan Marcos do jo` cangó~guir cóoiñ~ do, jo caquim~tutur fí Jerusalén. ¹⁴ Jo mi~ cangí jo, ca'uøøm` i Paa~ do cóo~gui Bernabé fí Perge, jo cangolíñ^ fí cóo~gui fí lí^ sii` Antioquía e néé' li~ se' Pisidia. Jo mi~ caguiliñ~ fí jo, cóo` jmiñ~ lajee~ e tñng` dsea` góor` dsea` Israel e jmi'íñ', cangotáaiñ~ fí guá~ quiá~ dsea` do, jo fí job caguár` jee~ jaléng` dsea` i teáng~ do ie~ jo. <sup>15</sup> Jo mi~ cangoyúung~ e ca'f i dsea` do e júu^ quiu' ta~ quiá~ Fidié~ cóo~gui e júu^ quiá~ jaléng` dsea` i café' cuaiñ~ quiá~ Fidié~ do mali~gui eáang', jo mi~ cangí jo, i dsea` i néé' ni~ e guá~ do casí'r~ i dsea` gáng~ do jo cajíñ~':

—Rú'uu', song sea` júu^ e iing~na' føng'^na' jaléng` dsea` góo`na' la e laco' nijmicóo' quiá'r~, cuøøm` føng'^na'r lana.

¹⁶ Jo dsifí lajob caróo~ i Paa~ do li~ guiñ~, jo cajméer` li~ cóo~guóor` e laco' ninú~ i dsea` do júu^ quiá'r~, jo lalab cajíñ~ casí'r~ i dsea` do:

—Núu~na' júu^ quié~ e jaléng` 'nú', dsea` góo`oo' dsea` Israel, jogui jaléng` 'nú' dsea` ja` líng'na' dsea` Israel i jmi'goo`na' Fidié~ qui~ jnea'^: <sup>17</sup> Lajúi~ mali' eáang' Fidié~ caguíñ` 'li~ dsea` cóong~ qui~ii', jo lajee~ e neáaiñ~ fí Egipto, cajmée' Fidié~ e eáam' cangofíiñ', doñí' fa' líiñ' dsea` seeng` fí fí li~ o' góor`. Jo mi~ cangí jo, ca'uøøm`bre

i dsea` do fi' Egipto la'eáang' cóo'~ e 'gõĩñ' do.
 18 Jo lajee` tuló` jii` e cangiñ' do fi' ni` guóo'~ uó`
 quiú, cajméeb` Fidiée` féng' dsíir' uii` quiáñ'- do.
 19 Jo mi` caguilíng` i dsea` cóong'~ qui`-ii' dsea`
 Israel do fi' li` se' Canaán, ca'ím` Fidiée` jaléng'
 dsea` i neáang' fi' jo; guié` fi` ca'íñ` ie` jo e laco'
 caliseá` uó` e cacuø'r' 'lii` dsea` cóong'~ qui`-ii' e fi'
 li` se' Canaán do. 20 Jo mi` cangf` cuatrocientos
 cincuenta jii` e caguá` dsea` cóong'~ qui`-ii' dsea`
 Israel fi' Egipto, joguib` cacuóong` Fidiée` lajiiing`
 dsea` î dsea` i cacá` nifi' quiá'- dsea` góor' i lãng`
 dsea` cóong'~ qui`-ii' do. Jo dsea` góo`oo' i sii` Samuel
 i fé' cuaiñ` quiá'- Fidiée`, íbing' cacá` nifi' quiá'-
 dsea` áang' qui`-ii' do cartí li` cadséng`. 21 Jo mi`
 cangf` joguiba' dsea` góo`oo' camiiñ' Fidiée` jaang`
 dseata` dsea` féng' i niquiú'- ta` quiá'r` jee` la'ó`
 dsea` góo`oo' do. Joba' Fidiée` cacuóõñ` jaang`
 dseata` dsea` féng' i calisí Saúl, jóo' jaang` dseañu`
 i calisí Cis, siju` Míng~, jaang` lajee` guitúung`
 'lé' dsea` áang' qui`-ii' do; jo i Saúl dob caquiú'
 ta` quiá'- dsea` áang' qui`-ii' lajee` tuló` jii`. 22 Jo
 mi` cangf` jo, caguíim` Fidiée` i dseata` Saúl do e
 liiñ' ta~, jo caguíeeiñ` jaang` dseañu` i sii` Daví` i
 nilíng` dseata` dsea` féng' quiá'- dsea` Israel, jóo'
 jaang` dseañu` i sii` Isái. Jo lalab` cajíng'- Fidiée` e
 éeiñ` i dseata` Daví` do ie` jo: "Eáam' iáang` dsii`
 cóo'~ Daví` i lãng' jóo' Isái, co' nijmiti`bre lajii`
 e iin`n." 23 Jo jaang` lajee` dsea` siju` i dseata`
 Daví` do, íb` dsea` góo`oo' Jesús i cajíng'- Fidiée`
 lajii` lamali'gui do i nisíñ` fi' jmigü` la e nileáñ`
 jneaa`aa' jee` dsee` qui`-ii', dsea` lí'ñ' dsea` Israel,
 lí` laco'gui` jii` júu` e nicacuø'r' jéeng'gui. 24 Dsu`

nú' gui e cagüéng' Jesús fí jmi'gü' la, cangi' jaang' dsea' góo'oo' i si' Juan e ni'r' júu' jee' jnea'^ dsea' Israel quiá'- jial 'né' niquí'- jing' yaang' dsea' fí quini' Fidié' jo lajoguiba' cuøng' nisáin' jmi'.
 25 Jo mi' nijaquiém'ba' e nité' ta' quiá'- i Juan i seáng' dsea' jmi' do, cajín'- casí'r- jaléng' dsea' lala: "Ja' í' óo'na' e jnea' i dsea' i sijeeng'na' do i jing'- Fidié' i nisín' fí jmi'gü' la, co' nabi nijaa' dsea' í' cuøng'guijiu na, jo fí quini' í' ja' quíng' jnea' co' sí' i capí'^ ní' 'ñúú' lomir'."

26 'Dsea' rú'uu', jaléng' jnea'^ dsea' Israel dsea' siju' 'li' yáú' quí'ii' Abraham lí'naa', jogui jaléng' 'ná', dsea' ja' líng'na' dsea' Israel i jmi'gò' Fidié', catím'baa' lajalé'naa' e juguiá' e guiaa' la quiá'- jial nileáng'naa' jee' dsee' quí'naa'. 27 Dsüco' jaléng' jnea'^ dsea' Israel i seeng' fí Jerusalén cóo' lajaléng' dsea' quie' nifí' quí'ii' ja' calilí'r' i' dseáng'- Jesús i cajíng'- Fidié' i nisín' fí jmi'gü' la e laco' nileáin' jneaa'aa' jee' dsee' quí'ii', o'gui cangáin' jalé' júu' quiá'- Fidié' e cajme' i dsea' i fé' cuaiñ' quiá'- dsea' do e í' dsea' fí laco' fí dsí' guá'- quí'ii' mi' jmi' e jmi'íng'naa'. Dsü' mi' cateáin' i Jesús do fí dse' crúu', e jíi' yaaiñ' ja' calilí'r' e joguib caliti' jalé' e cajme' i dsea' i café' cuaiñ' quiá'- Fidié' fí ni' jì quiá'r- malí'gui eáang'. 28 Jo naí' fa' jíi' coo' dsee' ja' cadsé' dsea' góo'oo' dsea' Israel quiá'- dsea' góo'naa' Jesús e quiá'- nijngáin'- dsea' do, dsü' cangomí'bre fí dseata' Pilato e quiá'- niquíá'- dsea' do ta' e nijngáin'- Jesús. 29 Jo mi' cangoyúum' e caliti' jalé' e fé' fí ni' jì quiá'- Fidié' uii' quiá'- Dsea' Jmáang' latí' jíi' malí', jo cajgiáam'bre dsea' do fí

dseⁿ crúu[^] lí[~] cajúíñ⁻, jō cango[^]áaiñ[~] fí[~] dsí[^] coo[^] too[^] jiáa[^] laco[^] litíng[^] dsea[^] góo[^]oo[^]. ³⁰ Jō dsu[^] Fidiée[~] cajméer[^] e cajíb[^]tu dsea[^] do mi[~] cadsí⁻ 'ní[^] jmíi[~] lajō. ³¹ Jō lajee[~] jmiguiú[^] jmíi[~] cajmijnéeng[^] 'ñia[^]r[^] jee[~] jaléng[^] dsea[^] i cangi[^] cóo[^]r[~], tí[^] lí[~] se[^] Galilea jō cartí[^] Jerusalén. Jō jaléng[^] dsea[^] íb[^] i ninaang[^] guia[^] júu[^] quia[^]- Fí[^]naa[^] Jesús jee[~] jaléng[^] dsea[^] jmigüi[^] lana colíng[~] cóo[^] jnea[~].

³²⁻³³ 'Jō jnea[^] cuøø⁻naa[^] 'nú[^] lana e juguiú⁻ e cacuø[^] Fidiée[~] dsea[^] cóøng[^] quí⁻ii[^] lajii[~] mali[^], co[^] nicajmiti[~]bre e júu[^] jō quí⁻naa[^], dsea[^] lí[^]naa[^] dsea[^] sijur[~], mi[~] casíñ[^] Jóor[^] fí[~] jmigüi[^] la lí[^] laco[^]gui[^] la fé[^] fí[^] ní[~] jì salmo e catí[^] tú⁻ do lí[~] fé[^] lala: “Nub[^] Jōo[^], jō jmíi[~] na nijméé[^] e e nilíñi[^] dsea[^] e jneab[~] líñ[^]n Tiquí[^]!” ³⁴⁻³⁵ Jō Fidiée[~] cajméer[^] e cajíb[^]tu Jesús mi[~] cangi[^] e cajúíñ⁻, jōgui[^] jō nijúung⁻ tur o[^]gui nijgié[^] ngúu[^] táaiñ[^]; co[^] lalab café[^] Fidiée[~] fí[^] ní[~] jì quia[^]r⁻: “Nijmiti[~]baa la'eáang[^] cóo[^] 'nua[^] jalé[^] júu[^] jlo[^] nigo[^] jōgui[^] já⁻ e cafi⁻i dseata[~] Daví[^]”. Jōgui[^] lalab café[^]guir[^] cajo: “Ja[^] cuøø⁻ fí[^] e lí[^] nijgié[^] lajō ngúu[^] táang[^] 'nua[^], dsea[^] güeang[^] quí⁻e i jmóo[^] lajii[~] e iing[~] jnea[~].” ³⁶ Jō o[^] quia[^]- Daví[^] fé[^] e júu[^] la, co[^] mi[~] cajmiti[~] i Daví[^] do lajii[~] e iing[~] Fidiée[~] e nijmér⁻, jōgui[^]ba[^] cajúíñ⁻, jō fí[^] dob ca'áiñ⁻ fí[^] cáang[^] lí[~] si'aang[^] 'lí[~] tiquia[^]r[^], jō ngúu[^] táaiñ[^] cajgob[^] fí[^] nú⁻ uø⁻. ³⁷ Dsu[^] ngúu[^] táang[^] Jesús i cajmijí[^] Fidiée[~] quia[^]- do ja[^] cajgo[^] lajō.

³⁸ 'Dsea[^] rú[^]naa[^], dseáng[^] 'né⁻ ñíb[^] 'nú[^] e jii[~] la'eáang[^] cóo[^] Jesúsba[^] e íng⁻ Fidiée[~] jalé[^] dsee⁻ quí⁻ii[^]. ³⁹ Jōgui[^] doñí[^] ii[^] i já⁻ líng[^] jalé[^] júu[^] quia[^]- dsea[^] do, nileám[^]bre jee[~] jalé[^] dsee⁻ quia[^]r⁻ fí[^] quini[~] Fidiée[~]; co[^] jii[~] jaang[^] dsea[^] jmigüi[^] caláaiñ⁻

jee~ dsee~ quiá'r- la'eáang' e jmitir~ júu^ quiu' ta~ e cajme' Moi~ do. ⁴⁰ Ñiing~ óo'na' jaléng' 'nú', dsea' rú'naa', e ja` cuø' fí' yaang~na' e güitiing`na' laco' cajíng'- jaang` dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiéé~ mali'gui eáang' mi~ cajme'r' lala:

⁴¹ Quié'na' cuente jaléng' 'nú' i ja` jíi'~ júu^ quié~ e o'gui já'- líng`na' e júu^ jo.

Jo güidsigá' óo'na' jogui nijúum~ba',
co' jmiguiú' jalé' e nijmee~ jnea~ jee~ 'nú'
jo jíi'~ capí'^ ja` já'- nilíng`na', fa' jialgui la jalíng`
dsea' e jma'r' 'nú' júu^ røø' quiá'- jalé' e jo.
Jo lanab cajíng'- Fidiéé~ fí' ni~ jì quiá'r-.

⁴² Jo mi~ calí- fé' i Paa- do jalé' júu^ güi- quiá'r-, jo ca'uøøm`bre dsí' e guá'- do. Jo fíim' dsea' i ja` líng' dsea' Israel cangolíñ e cangomú'r' Paa- e niguiá-gui dsea' do júu^ mi~ nití- coo'gui jmí~ e jmi'íng' dsea' Israel. ⁴³ Jo lajee~ ngolíñ'- do, fíim' dsea' Israel cóo'~ jaléng' dsea' jiéng' i nica'uíng- dsea' Israel ngolíñ- colíing~ cóo'~ Paa- cóo'~gui Bernabé. Jo casí'r- jaléng' i dsea' do e ja` nijmitúng- dsíiñ' cóo'~ Fidiéé~, jogui e güi'íib` dsír' røø' jalé' e guiú- e cajmée` Fidiéé~ cóo'r~ e cangúñ e cacuø' dsea' do e iáang` dsír'.

⁴⁴ Jo mi~ catí coo'gui semaan~ do, coo' jmí~ e jmi'íng' dsea' Israel, fíing' dsea' i seeng' e fíi' do caguilíñ- e fí' guá'- quiá'- dsea' Israel do e caguinúu^ júu^ quiá'- Fí'naa' Fidiéé~ e guia' i Paa- do, jia` ja` latøøng- fíib` caguilíng- ie~ jo. <sup>45</sup> Dsa' mi~ cangá- dsea' Israel i ja` já'- líng` júu^ e guia' i Paa- do jial tí' fíing' jaléng' dsea' i caseáng' fí' dsí' sinúu^ guá'- quiá'r- do, sóong^ calí- dsihuíñ- quiá'- dsea' do, jo canaaíñ` fé'r' e jmang'- júu^ e o'

ja'ba' guia' i Paa- do, jogui jmineam' bre dsea` do cajo. <sup>46</sup> Joba' i Paa- do coo' gui Bernabé jii' capi' ja' 'gór' cas' r- jaléng' i dsea` góor` dsea` Israel do, jo cajíñ' cas' reiñ':

—E catíib- jnea' e 'né- guiá^naa' júu^ quiá'- Fidié' la'uii~ jee~ 'nú'. Jo dsuco' 'nú' ja' iing~na' íng'na' e júu^ do, jo lajoba' ja' catíng-na' e niliseeng'na' cøong` coo' Fidié' lata~, joba' jnea' fí jee~ dsea` i ja' líng' dsea` góo'oo' dsea` Israel canaang-naa' guiá^naa' júu^ quiá'- Fidié' lana. ⁴⁷ Co' lajob ta~ caquiá' Fí'naa' Fidié' fí ni~ jì quiá'r- malí~gui mi~ cajíñ'- lala:

Jnea~ nisín^n 'nà' fí jee~ laca'íng' dsea` i seeng' fí jmígüf e lin' lafa' jì quié-e, jogui niguiá' jalé' júu^ quiá'- jial nileáng` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r-.

⁴⁸ Jo mi~ canúu- jaléng' i dsea` i ja' líng' dsea` Israel júu^ quiá'- i Paa- do, sóong` cali'íang` dsír', jo canaaiñ` fé'r` e eám' guiá- júu^ quiá'- Fí'naa' Fidié' e guia' dsea` do, jo dsifí lajob ja' calíng- e júu^ jo lajii' dsea` i nisi'íng^ i niliseeng` cøong` coo' Fidié' lata~. ⁴⁹ Jo lajob cani'- júu^ quiá'- Fí'naa' Dsea` Jmáang- fí la'úng- e guóo' uó^ do. <sup>50</sup> Jo dsu' i dsea` Israel do caguiféeiñ' coo` tú- máng' dseamí dsea` Israel i jmígó' Fidié' jogui i sí'góng' e fí jee~ fii' do, colíng` coo' jaléng' dsea` quié' nifí quiá'- e fii' do cajo, jo casíiñ- røø` e cajmeaiñ' gab' Paa- coo' gui Bernabé cartí ca'uøøm`bre dsea` do cartí caluu' lí se' e fii' do. <sup>51</sup> Joba' dsifí lajob ca'uøøm` i Paa- do coo' gui Bernabé coo' gui jaléng' dsea` i jmicoo' quiá'r-. Jo mi~ caguilíiñ` 'ni' e fii' do, job cabó'r` 'lee' toq~ lomíir- laco' cuø' lí e ja' íng'

dsea` ír` e fí` fiî` e li` ca'uøøiñ` do. Jo dsifi` lajob cangoliñ` fí` coo`gui fiî` li` sii` Iconio. <sup>52</sup> Jo jaléng` dsea` i` nilíng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` i` seeng` fí` Antioquía, eáam` iáang` dsíir` cajer`, jogui eáam` jée` Jmiguí` quiá`- Fidiée` quiá`r` cajo.

14

Lajee` taang` Paa` cóo` Bernabé fí` Iconio

¹ Jo mi` caguilíng` i` Paa` do cóo`gui Bernabé fí` Iconio, cangotáaiñ` colíng` fí` dsíir` guá`- quiá`- dsea` góor` dsea` Israel e si` fí` jo lí` laco`gui qui`- tiiñ`. Jo co` guiar` jalé` júu` quiá`- Dsea` Jmáang` la'eáang` cóo` e 'gøng` quiá`- Jmiguí` quiá`- Fidiée`, joba' fíim` dsea` Israel cóo`gui dsea` i` ja` líng` dsea` Israel já` calíñ` jalé` e júu` do ie` jo. ² Jo dsu` jaléng` dsea` Israel i` ja` já` líng` e júu` e guia` i` dsea` góor` i` sii` Paa` do cóo`gui Bernabé, canaiñ` jmigøøm`bre i` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel e laco` dsea` í` nijmér` e 'ní` níñ` jaléng` i` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` do. ³ Joba' mi` canaang` calí` lado, huøø`-bi caje` i` Paa` do cóo`gui Bernabé fí` jo e guiar` júu` quiá`- Dsea` Jmáang` e ja` 'gó`r` jii` coo`, co` ta` dsíir` e eáam` jmicóo` Fíinaa' Fidiée` quiá`r`. Jo i` Paa` do cóo`gui Bernabé cangúñ` quiá`- Fidiée` e nijmér` jalé` e li` e quí` jmi`. Jo cóo` jalé` e jo jmili` Fidiée` e já` e júu` e guia` i` dsea` do quiá`- jial` 'neáang` Fidiée` dsea` jmiguí`. <sup>4</sup> Jo jaléng` dsea` i` seeng` e fiî` Iconio do tú` 'lé` ca'uiñ`-; coo` 'lé` casíng`- uii` quiá`- jaléng` dsea` Israel i` ja` ca'íng` júu` e caguaí` dsea` do, jogui coo` 'lé`gui casíng`- uii` quiá`- i` dsea` apoo` do. ⁵ Jo jaléng` dsea` Israel i` ja` ca'íng` e júu` do cóo`gui

jaléng^l dsea` i ja` líng^g dsea` Israel casíiñ<sup>-</sup> røø` cóo^l
jaléng^l dseata` e quiá<sup>l</sup>- nijmeáiñ<sup>l</sup> ga` i dsea` apóo[^]
do, jøgui nijmihuñg^ñ neiñ^l cóo^l~ layaang[~] cuu[~]. ⁶ Jo
dsu^l mi[~] caliñí^l Paa⁻ cóo^l~ gui Bernabé lajii^l~ e í dsíí^l
i dsea` do e gab` nijmeáng^l neiñ^l, joba^l cangolíñ[^] e
si^l í[^] jmí^l òng^l yaaiñ[~] fí^l Listra cóo^l~ gui fí^l Derbe, coo^l
fi^l e néé^l lí[~] se^l Licaonia, ⁷ jø fí^l job caguiar^l júu[^]
quíá^l- Dsea` Jmáang⁻.

Mi[~] casí^l ló^l dsea` cuu[~] i Paa⁻ do fí^l Listra

⁸ Jo mi[~] caguilíñ⁻ fí^l Listra, fí^l jø niseeng^l jaang^l
dseañu^l i nicaang[~] ti⁻ lati^l mi[~] cangáaiñ[~], jø ja` lí
ngír⁻ jíí^l capí^l. ⁹ Jo dob guiiñ[~] e núur^l júu[^] e guia^l
i Paa⁻ do. Jo mi[~] cangáng⁻ i Paa⁻ do dsea` do, dsifí^l
lajob calilí^r e i dsea` do jáb^l- líiñ[~] e quí^b Fidiée^l
jmí[~] e nijmi^l leáang⁻ ír. ¹⁰ Jo dsifí^l lajob cajíng^l-
i Paa⁻ do casí^r i dsea` jlúung^l do e fé^r teá^l jø
cajiiñ⁻:

—iRáan^l, jø jmee⁻ sín^l- røø^l!

Jo dsifí^l lajob ca^lñing⁻ i dseañu^l do, jø lajob
casíng^l ñia^r jø canaaíñ^ñ ngí^bbre. ¹¹ Jo mi[~] cangá⁻
jaléng^l dsea` i teáang⁻ do ie[~] jø lajii^l~ e cajmée^l Paa⁻
cóo^l~ i dsea` jlúung^l do, dsifí^l lajob canaaíñ^ñ fé^r
teá^l cóo^l~ jmí^l quiá^r- e éeiñ[~] i Paa⁻ do cóo^l~ gui
Bernabé jø jííñ⁻:

—Gáng⁻ diée[~] nicagüilíng⁻ jee[~] jneaa[~] aa^l i líng^g
la líng^g dsea` jmígüí^l.

¹² Jo lajalém^l bre fé^r e i Bernabé do líiñ^ñ jaang^l
diée[~] quiá^r- i sii^l Zeus jøgui i Paa⁻ do líiñ^ñ
jaang^l gui diée[~] quiá^r- i sii^l Hermes, co^l íbre dsea`
quier^l nifí^l e guiar^l e júu[^] do jee[~] jaléng^l dsea` do.
¹³ Jo e guá^l- fí^l lí[~] jmiféng^l dsea` i diée[~] Zeus do,
dob nisi^l dseáng^l- lí[~] í⁻ jee[~] fi^l do, jø i jmidsea` i

jmóo'ta~ e fí' guá'~ jō caguijéeiñ`jaléng' gütá^ jōgui caguicar~ jalé' lí' fí' lí~ neáang' i dsea gáng~ do, cō' í' dsíur' e nijmifém'breiñ' do coling~ cōo'~ jaléng' dsea i teáang~ do ie~ jō lafa' jaang` dié~ quiá'~ bre; jōgui lamí~ í' dsíur' e nijngáiñ'~ i gütá^ do fí' quini' i dsea gáng~ do e laco' nijmiféng'neiñ'. ¹⁴ Dsu' mi~ calilí'^ i Paa~ do cōo'~ gui i Bernabé do lajúi'~ e lí' dsíur' i jmidsea` do cōo'~ gui jaléng' dsea` e nijmér~ cóoñ'~ do, dsifí' lajōb ca'guír~ sī'r^ jō cangotáaiñ'~ jee~ jaléng' i dsea` do, jō canaaiñ` sí'reiñ' cōo'~ júu^ e tea`:

¹⁵ —¿Jialí' jmoo'na' lana? Cō' o' dié~ jnea^, jnea^ lí'naa' dsea` jmigüi' laco'gui la líng' 'nú'. Jō cajá~naa' fí' la uiing~ jōb cajo e cajasíi'naa' 'nú' e 'né' nitú'ba' lajúi'~ e títng'na' jmoo'na' lí'^ laco'gui iing~na' jmee~na' lana cōo'~ jnea^, cō' ja` ee` ta~ íing^ quíi'na' jíi'~ capí'^ e jō, jō quí'~ jíng'~ yaang~na' fí' quini' Fidié~ i dseáng'~ já'~ do, cō' íb` dsea` cajmээр' jmigüi' cōo'~ gui guóo'~ uó~ cōo'~ gui jmiñí'^, lí'^ lajalé' e sea` la'úng~ fí' jmigüi'. ¹⁶ Jō nañí' fa' lamí~ jéeng'gui ja` cajníng' Fidié~ quiá'~ jaléng' dsea` e cajmееb` dsea` lí'^ doñí' ee` já~ dsíur', <sup>17</sup> jō dsu' contøøm~ nicajmээр' lí~ e seem`bre jee~ jaléng' dsea` jmigüi' cōo'~ jalé' e guiá~ e jmóor', cō' íbre dsea` jmóor' e sea` jalé' jmí', jōgui e jlob'^ cuó' jalé' e dsijnea~ fí' ní~ guóo'~ uó~, jōgui e sea` lalíng' jalé' e quiee~naa', jōgui íbre cuør' e íaang` dsí'naa' cajo.

¹⁸ Dsu' mi~ cangî e caféng' i Paa~ do jaléng' i dsea` do, guidseaam^ calí'r~ cajníñ' e ja` cajngang' i dsea` do jaléng' i jó' i sí'í^ nijngáiñ'~ e nicuóñ'~ i dsea` gáng~ do e nijmiféng'neiñ' lafa' dié~.

¹⁹ Jō mi~ cangî jō, caguilíng~ cōo' tú~ máng' dsea` Israel i jalíng~ fí' Antioquia cōo'~ gui fí' Iconio.

Jō ī dseà` î cajméer` e calí` 'ní` níim` dseà` Listra ī Paa` do, jōguī casíiñ` røø` e cuub` nisi'ló'r` dseà` do, jō lajōb cajméer`. Jō mi` cangî e casí'ló'reiñ' do cuu~, jō cajñúung`neiñ' fí' caluu` fiî cō' lñiñ` e cajngam`breiñ' do. ²⁰Dsü' mi` cangî jō, caguilíng` jaléng` dseà` quiá'- Dseà` Jmáang` fí' lacúng` lí` ráang` ī Paa` do fí' caluu` e fiî do, jō dsifí' lajōb caróo`tuiñ' do, jō ca'íb`tur e fí' jee` fiî do. Jō mi` cajneá` e jmñ jō, ca'uøøm` ī Paa` do cóo`gui Bernabé e fí' jō, jō cangolíñ` fí' cóo` fiî lí` sii` Derbe.

²¹Jō mi` caguilíñ` fí' Derbe, fí' jōb canaiñ` guiar' júu` quiá'- Dseà` Jmáang`, jō fí' jō fím` dseà` ī já'- calíng` júu` e guía' dseà` do ie` jō, jō dseà` quiá'- Dseà` Jmáam` ca'uíñ`. Jō mi` cangî jō, caquim`tu ī Paa` do cóo`gui Bernabé fí' Listra cóo`gui Iconio joguī Antioquía. <sup>22</sup>Jō jalé` e fiî na cangíng`tur calé` catú`, jō caféiñ' jaléng` dseà` quiá'- Dseà` Jmáang` ī seeng` fí' jō e ja` nitiúuiñ'- do lajúi` fí' guía` lí` niteáaiñ` cóo` Dseà` Jmáang`; joguī casí`guireiñ' do cajo e jaléng` dseà` ī iing` e Fidié` nicá` nifí' quiá'r` 'né` nidsingíiñ` jalé` iihuí. ²³Jōguī ca'náam`bir fí' lacoō` fiî do cóo` tú` mánng` dseà` cóøng` ī nicá` nifí' quiá'- jaléng` dseà` quiá'- Dseà` Jmáang` ī seeng` lacoō` lacoō` e fiî do; jō mi` calí` jō, cajméer` ayuno e laco' jøøng`guir caféiñ' Fidié` uii` quiá'- ī dseà` cóøng` do. Jōguī caseáng`neiñ' do lajaléiñ' do fí' jaguó` Fí'naa' Fidié`, cō' jáb` calíng` dseà` do júu` quiá'- dseà` î.

*Mi` cangolíng`tu Paa` cóo` Bernabé fí' Antioquía
lí` se' Siria*

24 Jo mi~ cangî e cataiñ' fí, jo cangiñ' fí guóo' uó~ li~ se' Pisidia; jo mi~ cangî jo, caguilingtur fí Perge li~ se' Panfilia, 25 jo fí job caguiar' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo mi~ cangî jo, cangolingtur fí coo`gui fiñ li~ sii` Atalia. 26 Jo fí job cangotaiñ' fí coo` dsíí móo' jo cangoliñ^ la dsí ni~ jmiñí^ car` caguilingtur calé' catú- fí Antioquia li~ se' Siria fí li~ cajáng^n dsea` i Paa- do cóo'gui Bernabé fí jaguó` Fidié` quiá'- e cangoguiar' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- fí jalé' e fiñ do. Jo co' catób' e ta~ do quiá'r-, joba' caquim' tur. 27 Jo dsifí mi~ caguilingtu Paa- cóo' Bernabé e fí Antioquia do, dsifí lajob caseaiñ' jaléng^n dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáng' e fí jo, jo cajmea'reiñ' júu^ la-jalé' e guiá- e cajmée` Fidié` cóo'r~ lacaang` li~ cangoliñ- do, jogui jial cacuø` Fidié` e ni'ling^n jaléng^n dsea` i ja` ling` dsea` Israel júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. 28 Jo mi~ cangî jo, huøø-bi cajé Paa- cóo'gui Bernabé fí Antioquia li~ se' Siria coling~ cóo' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáng' fí jo.

15

Mi~ caseáng` rúng` jaléng` dsea` i quie` nifi` quiá'- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- fi` Jerusalén

1 Jo ie~ jo ca'uøøng` coo` tú- mning~ dsea` Israel fí Judea jo cangoliñ^ fí Antioquia li~ se' Siria. Jo mi~ caguiliñ' fí jo, canaiñ' e'r jaléng^n dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáng' fí jo e quiá'- ja` nileaiñ' do jee~ jalé' dsee- quiá'r- fíng song ja` jmitir~ jalé' júu^ quiu' ta~ quiá'- Fidié` e cajme' Moi e nitó- li~ fí ngúu` táang` jiuung~ siññu^ quiá'r- lí^ laco' la litíng` dsea` Israel. 2 Jo mi~ caliñí Paa-

cóo'~gui Bernabé quiá'- jalé' e ni'e' i dsea` do, joba' eáam' lahuíng' casíng' i Paa- do cóo'~ i dsea` í. Joba' Paa- cóo'~ Bernabé cali'íiñ^ cóo'~ cóo` tú- míng'~gui dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i jiéng' quiá'- e nidsisiñ~ e júu^ do fí' Jerusalén.

³ Jo dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí' Antioquíabing' caguié' quiá'r-. Jo mi~ cangúiiñ' fí' lí' se' Fenicia cóo'~gui Samaria, cajmea'r' júu^ jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí' jo jial nicatú jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel e lamí~ quiá'- tiiñ` e jmiféiñ' diée~ e laco' niteáaiñ- teá' fí' guiá- cóo'~ Fidiée~. Jo jalém' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- do cali'íáang' dsíir' mi~ canúur- e júu^ do.

⁴ Jo mi~ caguiéng' Paa- cóo'~ Bernabé fí' Jerusalén colíng' cóo'~ i dsea` caguiaang-~gui do, joba' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí' do cóo'~gui jaléng' dsea` cóøng' quiá'r- cóo'~gui jaléng' dsea` apóo^ ca'íñ' i Paa- do cóo'~gui Bernabé cóo'~gui i dsea` caguiaang- do fí' jo. Jo Paa- cóo'~gui dsea` caguiaang-~gui do cajmea'r' júu^ jaléng' i dsea` í jial cajmicóo'~ Fidiée~ quiá'r- quiá'- lajii' ta~ e cangolíñ'- do. ⁵ Dsu' cóo` tú- míng'~ dsea` Israel i líng' dsea` fariseo i nijá'- calíng- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- caróor- jo café'r' júu^ quiá'r- jo cajíñ'-:

—La guím' 'né- e jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel i líng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- nitó- lí' fí' ngúu' táang' jaléng' jiuung~ siñuu^ quiá'r- lí' laco' litíng' jnea'^, dsea` Israel. Jogui la guím' 'né- e ni-huí' ta~ quiá'r- e nijmiti~bre jalé' júu^ caguiee-~gui e quiá' ta~ quiá'- Fidiée~ e cajme' Moi~.

⁶ Jo caseám' yaang~ jaléng' i dsea` apóo^ do

cóo'~gui jaléng' dsea` cøøng'~ quiá'- dsea` quiá'-
 Dsea` Jmáang- i neáang' fí Jerusalén. Jo caseáin'~
 do e laco' casáin'~ la'uiing'~ lanú'- quiá'- e júu^ do.
 7 Jo mi~ cangoyúung'~ e nicasáin'~ lahu'ing', joba'
 caróo- Tú^ Simón jo café'r` júu^ quiá'r- jo cajin'~:

—Dsea` rú'uu', dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, niñíb^
 'nú' e ningóob' eáang' ca'náang- Fidié' jnea~ jee~
 'nú' quiá'- e niguiaa- jalé' juguiá- quiá'r- jee~
 jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel e quiá'- jial
 nileáin' jee~ dsee- quiá'r-, jo lajob dsea` í ni'uiin'~
 dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. 8 Jo Fidié' dsea` cuír`
 dsí' lajaang` lajaang` dsea` jmígúí, jo cajmээр` lí~
 e ím'bre i dsea` i ja` líng' dsea` góo'oo' dsea` Is-
 rael do, co' cacuø'r`reiñ' Jmígúí quiá'r- laco'gui
 nicacuø'r' jneaa~aa', dsea` lí'ñ' dsea` Israel, lajii'~
 i já'- líng' júu^ quiá'r-. 9 Jo jii'~ coo` ja` ee`
 cagui' Fidié' fa' jneaa~aa', dsea` Israel, lí'naa'
 jmaquíng' cóo'~ jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` Israel,
 co' ca'ím-bre dsee- quiáin'~ do laco'gui ca'íin'~
 dsee- qui' jneaa~aa' la'eáang' e já'- lí'naa' jalé'
 júu^ quiá'r- e ngocáng` dsinaa'. 10 Jo lana, ¿jiali'
 ja` já'- líng'na' lajii'~ e nicajmée` Fidié' quiá'-
 jial laang` dsea` jee~ dsee- quiá'r-? 'Nú' iing'na'
 cuó'^na' i dsea` i ja` líng' dsea` Israel i já'- líng' júu^
 quiá'- Dsea` Jmáang- coo`lee~ e jii'~ jneaa~aa', dsea`
 Israel, o'gui 'lí~ dsea` cøøng'~ qui-ii' caquñ'naa'
 jmñ~ casé'ee' quiá'- e niliti' jalé' e júu^ quiu' ta~
 do. 11 Jo nine~baa' e røøb` nicaláang- naa' jee~ jalé'
 dsee- qui-ii' uíi'~ e eáam' guiúng- Fí'naa' Jesús e
 jii'~ ja` catñ'naa' lajo, jo ja` e lí' su lí'ñ' dsea` Israel
 o'si o' lajo é.

12 Jo dsifí mi~ cangoyúung'~ e café' i Tú^ Simón

do jaléⁿ júu[^] quiá^{r-}, tiib⁻ caguá^{`</sup> jaléng<sup>^</sup> i dsea<sup>`} do; júi[~] cóo[~] jo[^] ee[^] cañír[^]. Jo lajee[~] jo cajmée[~] i Paa⁻ do cóo[~] gui Bernabé júu[^] quiá⁻ jalé[^] e guiá⁻ jogui jalé[^] li[^] e quí[~] jmí[~] cajmées[^] jee[~] jaléng[^] dsea[^] i ja líng[^] dsea[^] Israel lajee[~] cangir[^] lacaang[^] fí[^] lí[^] jié[^].
 13 Jo dsifí[^] mí[~] cató[^] fé[^] i Paa⁻ do cóo[~] gui Bernabé jalé[^] júu[^] quiá^{r-}, dsifí[^] lajob caróo⁻ Tíaa[~], jo café^r júu[^] quiá^{r-} cajo jo cajíñ⁻:

—Núu⁻ na[^] jalé[^] júu[^] quié⁻ e, jaléng[^] 'nú[^], dsea[^] rú[^] naa[^] dsea[^] quiá⁻ Dsea[^] Jmaáng⁻. 14 Nab nicajmea[^] i Tú[^] Simón na jneaa[~] aa[^] júu[^] jial mí[~] canaang[^] Fidiée[~] e 'neáaiñ[^] jaléng[^] dsea[^] i ja líng[^] dsea[^] Israel, jogui nicaguíñ[^] jee[~] jaléng[^] dsea[^] í[^] e laco[^] ni[^] uíñ[^] dsea[^] quiá^{r-}. 15 Jo lajaléb[^] e nicajíng[^] i Tú[^] Simón na lana, røøb[^] dseáng[^] lí[^] cóo[~] jalé[^] e cajme[^] jaléng[^] i dsea[^] i café[^] cuaiñ[~] quiá⁻ Fidiée[~] lajúi[~] lamali[^] gui eáang[^] lí[^] fé[^] lala:

16 Jo mí[~] ningí[^] e la, jnea[~] Fidiée[~] nigáab[^] túu[^] calé[^] catú⁻

jogui nijmées[^] túu[^] e 'nú[~] Daví[^] e nicaquí⁻;
 jogui nijmées[^] túu[^] røø jalé[^] cuí[~] fíng[^] quiá⁻,
 jogui nijmi[^] ieeng[^] tu røø[^].

17 Jo nijmé⁻ e jalé[^] e jo e laco[^] lajalém[^] dsea[^] i ja líng[^] dsea[^] Israel nijmicuíñ[^] jnea[~] fí[^] la[^] úng⁻ fí[^] jmigüí[^].

18 Jo jneab[~] Fidiée[~] i nicajmijnéeng[^] jalé[^] e na lajúi[~] lamali[^] eáang[^],

jo nicacuó[^] baa júu[^] quié⁻ e e jmee[~] e jalé[^] e jo.
 Jo lanab cajíng[^] Fidiée[~] fí[^] ní[~] jì[^] quiá^{r-}.

19 'Joba[^] fá[^] jnea[~] e ja[^] 'né⁻ nijmiguíng[^] naa[^] jaléng[^] dsea[^] i ja líng[^] dsea[^] Israel i nicatú[^] jalé[^] e quí⁻ tíiñ[^] lamí[~] jéeng[^] gui e jmiféiñ[^] lí[^] doñí[^]

ee, jogui lana nijmiféiñ' i Fidiée' i já' do. ²⁰ Jo masíng^naa' coo' jì' quiá'r- lí~ niféng^naa'r e jo` cuóong` e jmeáiñ' ta~ jalé' e cacuø' dsea` jiéng^ i dié~ i o' já'- i jmiféiñ' do, co' na 'lib^ jalé' e jo, jogui e niquiúm'-bre e éer` dsee- e güiñ` cóo'~ dseañu' osi dseamî i o' quiá'r-, jogui e jo` nidó'~guir jmi'øøng- jó' o'gui ngu~ jó' 'lii~ i siyáang^v jmi'øøng-. ²¹ Co' jaléb' e júu^ quiu' ta~ na quiá'- Fidiée' e cajme' Moi~ nica'ib` jaléng^ dsea` quie' nifi' quiá'- guá'- quiá'- dsea` góo'oo' dsea` Israel fi' lacaang` sináa^ guá'- qui'-ii' e téé- fi' la'úng- jee' fi' lacoo' jmi~ mi' tí' e jmi'íng^naa'.

²² Jo dsifi' mi~ cató' e café' i Tiáa~ do júu^ quiá'r-, lajalém' i dsea` apóo^ do cóo'~gui jaléng^ dsea` cóong^~ quiá'- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, lí^ lajaléng^ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, casíiñ- røø` e ca'náaiñ- coo' tú- máng^~ dsea` i nidsilíng- fi' Antioquia cóo'~ Paa- cóo'~gui Bernabé e nidsicar' e jì lí~ too~ júu^ e casíiñ'- do. Jo caguíñ' jaang` dseañu' i sii Judas Barsabás jogui jaang` i sii Silas, gáng- dseañu' i niing- eáang' jee~ jaléng^ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. ²³ Jo lalab fé' e jì' e quie' i dsea` do mi~ cangoliñ^:

“Lajalé' jnea'^, dsea` apóo^, cóo'~gui jaléng^ dsea` cóong^~ quiá'- jaléng^ dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fi' Jerusalén la, guicóo'~baa' jaléng^ 'ná', dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, dsea` ja' líng^na' dsea` Israel jogui seeng^na' fi' Antioquia cóo'~gui lacoo' fi' lí~ se' Siria cóo'~gui lí~ se' Cilicia. <sup>24</sup> Nicalíneb~ jnea'^ e nica'uøøng` coo' tú- máng^~ dsea` i seeng' fi' la latíiñ` yaaiñ~, jo nicangoliñ^ e nicangojmiguíñ^ 'ná' fi' na cóo'~

júu^ quiá'r-. Jogui nicajmigóøiñ` 'nú` e dseáng'- 'né` e catim`ba' e nitó`na' lí` fí` ngúu` táang`na' lí`^ laco' litíng` dsea` góo`oo' dsea` Israel cóo`~ jiuung` siñu^ quiá'-, jo dsu' ja` 'né` jmee`na' lajo; jogui nicajmigóøiñ` 'nú` cajo e 'né` jmití`na' jalé` júu^ quiu' ta` caguiee`gui e cajme' Moi`. 25-26 Joba' nicasiñ`naa' røø` lajalé`naa' la e nica`neáang`naa' jaang` gáng` dsea` lajee` la'ó` jnea`^ e nidsiliñ` nidsi`eer` 'nú` fí` na. Jo nijalíñ` colíng` cóo`~ i dsea` rú`naa' i 'neáang`naa' eáang` i sii` Paa` cóo`~gui i sii` Bernabé, gáng` dsea` rú`naa' i jiñ` ja` mí` cajnga' dsea` quiá'r` uí`~ e guiar' júu^ quiá'- Fíi`naa' Dsea` Jmáang`. 27 Jo nisíng`naa' fí` na cajo i Judas Barsabás cóo`~gui Silas la, jo íb` nijmeá'- 'nú` júu^ quiá'- jalé` e la cartí` quini`na' na. 28 Co' lajii`~ e iing` Jmiguí` quiá'- Fidié` jogui jnea`^ cajo e nimí`~naa' 'nú` e jo` nijmée`gui' lajii`~ e ta` huí`^ e jíe` do: 29 Licó' 'né` e nitú`ba' e cø`na' ngu` jó` i nicacuøng` dsea` jaléng` i dié`~ i o' já'- i ja` quí`~ jmí`~ jmé`~ jíi`~ cóo`, jo jo` cø`na' jmi`øøng` jó` o`gui ngu` jó` 'líi` i siyáang`~ jmi`øøng`, jogui jo` ee`na' dsee` e güíng`na' cóo`~ dseañu` osi dseamí` i o' quí`-na'. Jo song núu`~ba' jalé` e júu^ la, joba' guiáb` ni`ee`na'. Jo lanab jíi`~ líi` júu^ quí`-ii'. Jo güiliseem`ba' cóo`~ e guiú`."

30 Jo dsifí` mi` cali`íng` i dsea` quiúung` do, cangolím`bre cóo`~ i Paa` do cóo`~gui Bernabé fí` Antioquía, jo quie`bre e jí` e casíng` i dsea` neáang` fí` Jerusalén do. Jo dsifí` mi` caguilíñ` fí` jo, dsifí` lajob caseáiñ` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i seeng` fí` jo, jo caja`bre i dsea` do e jí` do. 31 Jo mi` ca'f` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` e jí` do, dsíng`-

cali'iaang` dsíir, co' jmang'~ juguiáb~ fé` e fí' ni~ jì do. ³² Jo co' ì Judas Barsabás cóo'~ Silas do cangáiiñ` quiá'- Fidiée` quiá'r~ e eáam' tiiñ` guiar' júu^ quiá'- dsea` do jee~ jaléng` dsea, jōba' mi~ café'r` júu^ quiá'r~, cacuø'guireiñ' bí e laco' já'-gui niliiñ' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~. <sup>33</sup> Jo mi~ cangî jō, jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ juguiú~ ca'í'r` júu^ ì dsea` gáng~ do, dsu' júi~ ì Judas Barsabás do cangáng'~ tur fí' Jerusalén, jō íb` quiee` juguiú~ quiá'- jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ ì neáng' fí' Antioquia ì caguiéng' ír` do. ³⁴⁻³⁵ Dsu' Silas cóo'~ Paa~ cóo'~ Bernabé do bi cajer' fí' Antioquia; jō fãm'bi dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ ì jiéng` cajé' cóo'r~ e guia'guir' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~ jee~ jaléng` dsea` ì seeng` fí' jō.

*Mi~ catî tú~ née' e cangi' Paa~ ta~ guia' júu^ quiá'-
Dsea` Jmáang~*

³⁶ Jo mi~ li~ cøøng`gui lajō, coo` jmi~ cajíng'~ Paa~ lala casí'r~ Bernabé:

—Má~túu' calé` catú~, madsí'ee'naa' jaléng` dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ ì neáng' fí' lajalé' fii' li~ nicangí'naa' e e'naa' jalé` júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~ lami~ jééng'gui, jō dsine~duu' jial seeiñ` lana.

³⁷ Jo Bernabé lami~ iin~ nijeiñ~ calé` catú~ ì Juan Marcos do. <sup>38</sup> Jo dsu' Paa~ jō cali'iiñ~ fa' cajééng`neiñ' do, co' catúu~biñ' do quiá'r~ lami~ jééng'gui lami~ caguiliiñ~ fí' coo' guóo'~ uø~ li~ se' Panfilia, jō jō' ee` cajmicóo'~ ì Juan Marcos do quiá'- Paa~ ni~ e ta~ do ie~ jō. <sup>39</sup> Jo lahu#m'jiu eáang' casíng~ ì Paa~ do cóo'~ Bernabé uii' quiá'- ì Juan Marcos do. Jō e jō cajmée` e casojóm~bre

quia' ruiñ', jo Bernabé cajéeiñ i Juan Marcos do, jo cangotáaiñ dsí' coo' móo', jo cangolím tur la tóo' ni jmiñi' cartí li se' Chipre. ⁴⁰ Jogui i Paa do cató'r i Silas do i cangó' cóo'r; jo mi cangoyúung jo jaléng dsea' quia' Dsea Jmáang caguiar' fi jaguó Fidié' laji' e ta e nidsiliñ do, jo dsif' lajob cataiñ' fi. ⁴¹ Jo cangolíng tur laco' fi li se' Siria cóo' gui li se' Cilicia e cuø'r bí jaléng dsea' quia' Dsea Jmáang i neáng' fi jo e laco' ja nijmitúng dsíiñ' laji' fi guiá li niteáaiñ cóo' Dsea Jmáang.

16

Mi cajmicóo' Timoteo i Paa do cóo' gui Silas

¹ Jo cagüi'ñ Paa cóo' Silas fi Antioquia, jo caguiliñ la'uii' fi Derbe. Jo mi cang' jo, caguiliñ fi cóo' gui fi e sii' Listra; jo fi job calicuiñ jaang dsea i nilíng dsea quia' Dsea Jmáang i sii' Timoteo, jóo' jaang dseam' dsea Israel i líng dsea quia' Dsea Jmáam cajo, jogui tiquiaíiñ do dsea griegob nilíiñ'. ² Jo jaléng dsea quia' Dsea Jmáang i seeng' fi Listra cóo' gui fi Iconio, guiáb fé'r uii' quia' i Timoteo do. ³ Jo cali'ing Paa e nijeiñ Timoteo fi li dsiguiar' júu quia' Dsea Jmáang, dsu' nú' gui lajo cajmitib i Timoteo do laji' e tíng dsea Israel e tóor li fi ngúu' táang laji' dseañ', jo cajméer' lajo e laco' ni'ím dsea Israel laji' gaang dsea do cóo' júu' røø' fi li niguiliñ, có' jalém dsea seeng' fi jo ñir e dsea griegob líng tiquia' i Timoteo do.

⁴ Jo mi cang' jo, catam bre fi, jo laco' fi e ngüiñ, sí'r jaléng dsea quia' Dsea Jmáang laji'

júu^ e quier' quiá^- dsea` apóo^ cóo^~gui jaléng^ dsea` cóong^~ quiá^- dsea` quiá^- Dsea` Jmáang^- i neáang' fí Jerusalén. ⁵ Jò lajòb eáang'gui já^- calíng^- i dsea` do júu^ quiá^- Dsea` Jmáang^, jò lacoo` jmíib` naang` dsifíiñ'.

Mi~ cangáng^- Paa^- jaang` dseañu^ i seeng` fí Macedonia lafa' mi~ quir'

⁶ Jò mi~ cangá jò, Paa^- cóo^~ i dsea` gáng^-gui do cangám`bre fí lí se' Frigia cóo^~gui lí se' Galacia, có' Jmiguí quiá^- Fidiéé` ja` cacuø' fí ír' fa' e niguiár^- júu^ quiá^- Dsea` Jmáang^- fí lí se' Asia. <sup>7</sup> Jò caguiliñ^- fí 'ni' lí iáng' cóo^~ Misia, có' fí jòb í dsíir' e ningíiñ^- fí lí se' Bitinia, dsu' calé' catú^- Jmiguí quiá^- Fidiéé` ja` cacuø' fí ír' e ningíiñ^- fí jò. <sup>8</sup> Jò lajòb cangíiñ' lacuee' lí se' Misia cartí caguiliñ^- fí cóo` oo^- jmíi lí sii` Troas. <sup>9</sup> Jò fí jòb, cóo` uøø` i Paa^- do cangáiñ^- jaang` dseañu^ i seeng` lí se' Macedonia e lafa' mi~ quir', jò i dseañu^ do siñ' fí quini` Paa^- e mir' jmílee` jò jíñ'^: “Ngíing~ fí Macedonia la, jò jmicóo^~ jnea'^.” <sup>10</sup> Jò mi~ cangá e cangá^- Paa^- e jò lafa' mi~ quir', dsifí lajòb caguia`-naa' guiá^- qui`-naa', jnea~ Lucas cóo^~gui Silas cóo^~gui Paa^, jò cangó^-naa' fí Macedonia, có' calitab~ dsínaa' e Fidiéé`bing' i catø^- qui`-naa' do e nidsiguia~naa' júu^ quiá^- Dsea` Jmáang^- fí jò.

Mi~ cangolíng^ Paa^- cóo^~ Silas fí Filipos

¹¹ Jò dsifí lajòb ca'uøø^-naa' fí Troas e téel`-naa' dsíí móo', jò ngó^-baa' condsée' fí cóo` guóo^~ uø^- lí se' Samotracia e née' guiá'^ joo` jmíñí'^. Jò mi~ cajneá^- lajò, caguie`-naa' fí cóo` oo^- jmíi lí sii` Neápolis. ¹² Jò fí jòb ca'uøø^-naa' dsíí móo'

cangó-naa' fí Filipos, coo` fii` li` quiu' dsea` Roma ta~, jogui` lí' coo` fii` e laniing-` quiá'- li` se' Macedonia cajo. Jo fí job cajá-naa' tú` 'ni' jmi~.

13 Jo lajee` taang-naa' fí do, coo` jmi~ lajee` e tting` dsea` góo-naa' dsea` Israel e jmi'íñ', ca'uøø-naa' cangó-naa' fí 'ni' fii` do quiá'- li` iu` coo` gua`, co' fí job í' dsinaa' e seáng' dsea` góo-naa' e féiñ' Fidié`. Jo mi~ caguié-naa' fí jo, dob ca'ie-naa', jo canaang-naa' é-naa' júu` quiá'- Dsea` Jmáang-` jaléng' dseamf` i caseáng' fí do ie` jo. 14 Jo jaang` lajee` i dseamf` caseáng' do ie` jo nisiir` Lidia i niseeng` fí coo` fii` li` sii` Tiatira, jo jmóor` ta~ 'ni' 'mi' e jlo` eáang'. Jo i dseamf` í eáang` jmiféiñ' Fidié`, dsu' lajee` núur` júu` e guía' Paa-, Fidié` cacuø'r` i dseamf` do e cana` moguiñ' e laco' ni'íñ' lajii~ e júu` e guía' i Paa- do. 15 Jo mi~ ca'ing' i dseamf` do júu` quiá'- Dsea` Jmáang-, jo cajgáam-bre jmi~` cóo`-gui jaléng' dsea` sinúu` quiá'r- e laco' cuø` li` e ca'uiiñ-` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. Jo mi~ cangf` jo, cajíng' i dseamf` do sí'r` jnea':

—Song 'nú' dseáng'-` já'- líng-na' e jnea` lín'n dsea` quiá'- Fíi-naa' Dsea` Jmáang-, ñilíng-na' fí quié- e jo fí job nijá-na'.

Jo camí'r` jnea'` jmi'ee` e cajé-baa' fí quiá'r-.

Mi~ cajíng-` Paa- cóo`- Silas fí dsí' 'nuñí'

16 Jo coo` ya', lajee` ngóo-naa' fí li` seáng' dsea` góo-naa' e féiñ' Fidié`, jo lajee` ngóo-naa' fí jo cajíng'naa' jaang` simí` i jmóo` ta~ quiá'- fiir` e ja` e 'léeiñ'` jii~` coo`; jo i 'lim'` nijéé` quiá'- i simí` do, jo la'eáang' cóo` i 'líng'` dob jmóor` jalé' e jmóor`. Jo jmóo` i 'líng'` do e lí' i simí` do gui'r` e` jalé` nilí

dsa'ó' íéé'. Jò cóo' e job lí' fi~ i simí' do jmiguiá' cuu'. ¹⁷ Jò i simí' í' canaaíñ' tí'leáam'bre caluu'naa' jò fé'r' teá' jò jíñ'':

—Jaléng' i dseañu' la líiñ' dsea' i jmóo' lajíi' e iing' Fidiéé' dsea' féng' dsea' ñíing', jogui guiar' júu' sí'r' jaléng' 'nú' jial nileáng' dsea' jee' jalé' dsee' quiá'r'.

¹⁸ Jò yeyib' dseáng' fé' i simí' do lajò, jogui lajee' jmiguiab' jmii' cajo cartí' mi' ñingóo' guia' 'níb' dsí' Paa', joba' cajíñ' casí'r' i 'ling' i jée' quiá' i simí' do jò cajíñ'':

—La'eáang' cóo' júu' quiá' Dsea' Jmáang' quiá'u ta' e júu' lí' iuun' na.

Jò dsifí' lajob catá'u i 'ling' do quiá' i simí' do.

¹⁹ Jò dsu' mi' cangá' i fi~ i simí' do e jo' lí' nilí'guir cuu' la'eáang' cóoiñ' do, joba' casam'bre Paa' cóo'gui Silas, jò cangojeáang'neiñ' fí' quini' dseata' dseáng' guia' jóo' e fi~ do. ²⁰ Jò i dseata' í'guib cangojéeng'neiñ' fí' quini' i dseata' i quidsí' í', jò lalab cajíng' i fi~ i simí' do casí'r' i dseata' quidsí' í' do:

—I dsea' Israel la ngír' jmóor' ga' jee' fi~, ²¹ jogui er' jalé' e ja' cuóøng' ní'íng'naa' o'gui nijmití'naa', jneaa'aa' dsea' lí'í' dsea' romano.

²² Jò canaang' dsea' fi~ e iñ' nijmeám'breiñ' do, jogui i dseata' quidsí' í' do caquiá'r' ta' e ni'uóñ' do sí' i dsea' do jogui nibóøng'neiñ' do cóo' sí'.

²³ Jò mi' cangí' e cabóøng'neiñ' do eáang', jò fí' dsí' 'nuñí' catáíñ' dsea' do, jogui caquiá'r' ta' i dsea' i jmóo' í' 'nuñí' e nijméiñ' í' dseáng' røøb' i dsea' sijníng' do. ²⁴ Jò mi' ca'íng' i dsea' i jmóo' í' e 'nuñí' do e júu' jò, joba' catáíñ' i dsea' do cartí' a'gui dsí'

e 'nũníˆ do, jogui t̃iĩñ' do cacúĩñ' cóo' tú' 'ma' e dsĩ too`.

²⁵ Jo iẽ uøø` guienúú job, lajee˘ e Paaˉ cóo'˘ gui Silas féiñ' Fidiéé˘ jogui ør' e quiá'ˉ jmiféiñ' Fidiéé˘ cajo, jo ì dsea` caguiaangˉ gui ì sijñíng˘ do lico' núu`bre, <sup>26</sup> jo lajee˘ job, coo` cajób' uø` e teá eáang' jo canaang` sojáˉ t̃iĩ fiĩ quiá'ˉ e 'nũníˆ do. Jo dsifí lajob caná jalé' jnı̃ quiá'ˉ, jogui casojiúb' jalé' ñı̃ˆ cadena e 'ñúung' jaléng' ì dsea` sijñíng˘ do. <sup>27</sup> Jo mĩ cajnéˉ dsíı̃ ì dsea` ì jmóo` í 'nũníˆ do jogui cangárˉ e ni'óob' jalé' jnı̃ quiá'ˉ e 'nũníˆ do, joba' dsifí lajob caguir' ñisı̃ quiá'rˉ e si'ı̃ˆ nijngáng'ˉ 'ñia'r', co' í dsíı̃ e nicaláamˉ jaléng' ì dsea` sijñíng˘ do. ²⁸ Dsı̃ dsifí lajob guicafé' Paaˉ e teá eáang' jo guicajı̃ñ'ˉ:

—Ja` e jmáang'˘ uø' jı̃ı̃˘ coo`, co' lab tée'˘ naa' lajı̃˘ naa'!

²⁹ Joba' ì dsea` jmóo` í 'nũníˆ do camir' coo` jı̃, jo ca'ırˉ güi'ı̃ı̃ fı' dsı̃ e 'nũníˆ do e jléeiñ' dsı̃ e 'gó'r, jo mĩ caguiérˉ lĩ teáang'˘ dsea` do jo catúuiñ' uiĩ t̃iĩ ì Paaˉ do cóo'˘ gui Silas. ³⁰ Jo mĩ cangı̃ jo, ca'uøøm`breiñ' do fı' caluu˘ jo cajmingı̃'ˉ reiñ':

—¿Ẽ 'néˉ jmee˘ e e laco' nileáan` jee˘ jalé' dsee˘ quié˘ e?

³¹ Joba' cañı̃ı̃ ì dsea` do:

—Já'ˉ güi'ı̃ı̃n' júu˘ quiá'ˉ Fıı'naa' Jesús jo ni'ı̃imˉ dsee˘ quiı̃ˉ cóo'˘ gui dsee˘ quiá'ˉ jaléng'˘ dsea` sinúu˘ quiı̃'ˉ.

³² Jo canaiñ' sı' guir dsea` do cóo'˘ gui dsea` sinúu˘ quiı̃ı̃ñ'ˉ júu˘ quiá'ˉ Fidiéé˘. ³³ Jo 'ñia' iẽ uøø` jo, ì dsea` jmóo` í e 'nũníˆ do cajméer` mı̃ı̃ lĩ sicuı̃ quiá'ˉ ì Paaˉ do cóo'˘ gui Silas. Jo lí jo, cajgáangˉ ì dsea` jmóo` í 'nũníˆ do jmı̃ colı̃ng˘ cóo'˘ dsea`

sinúu^ quíá'r- e laco' cuó' lí e ca'uíng- jaléng' dsea` do dsea` quíá'- Dsea` Jmáang-. <sup>34</sup> Jo mi~ cangf̂ jo, cató'r- i dsea` gáng- do fí' quíá'r- jo cacuø'reiñ' e cagó'r'. Jo i dsea` î colíng~ cóo'~ dsea` sinúu^ quíá'r- dsíng'~ cali'íang` dsír', co' jáb'- caliñ- júu^ quíá'- Fidié~.

³⁵ Jo mi~ cajnea- lajo, i dseata~ i quidsí' í' do casíñ- tú- 'ní' m̄ng'~ ñ'~ quíá'r- i quie' júu^ quíá'- i dsea` jmóo' í' 'nuñí' do e nileáñ- Paa- cóo'~ gui Silas. <sup>36</sup> Jo lalab casí'- i dsea` jmóo' í' 'nuñí' do Paa-:

—I dseata~ i quidsí' í' do nicasiñ- júu^ quie'- e e nilaam- ba' 'ná'. Jo nicuøøm` güilíng` na' juguíá'.

³⁷ Joba' cañí' Paa- quíá'- i ñ'~ i quie' júu^ do:

—Caquiú' i dseata~ do ta~ e cabøøng- dsea` jnea'^, dsea` calisé'naa' fí' lí~ quiú' dsea` Roma ta~, fí' jee~ dsea` fiñ e júi'~ ja' mí' caquidsir' í' quí'naa', jogui catáñ' jnea'^ 'nuñí'; jogui lana iñ~ leáñ- jnea'^ e ñng, dsu' ja' uø'naa' cartí' güilíñ- yaaiñ~ e ni'uøíñ- jnea'^ song lajo.

³⁸ Jo cangocóob` i ñ'~ do júu^ fí' lí~ neáng' dseata~ i quidsí' í' do. Jo mi~ canúur- júu^ e quieé` i ñ'~ do, cafóm'bre co' e canúur- júu^ e dsea` i caliséng' fí' lí~ quiú' dsea` Roma tab~ líng' i dsea` gáng- do. <sup>39</sup> Jo cangolíng` i dseata~ quidsí' í' do e ngomir~ jmi'ee~ fí' quini~ Paa- cóo'~ Silas e nijméñ'- do féng' dsír' quíá'- jalé' e calí- do. Jo mi~ cangf̂ jo, ca'uøøm`bre jo camí'r' jmi'ee~ dsea` do e ni'uøm`biñ' e fí' jee~ fiñ do. <sup>40</sup> Jo mi~ cangf̂ e ca'uøøng` i Paa- do cóo'~ gui Silas fí' dsí' 'nuñí', cangolíng`-túr fí' quíá'- Lidia. Jo fí' job cajíng'~ tú rúñ' cóo'~ jaléng' dsea` quíá'- Dsea` Jmáang-, jogui cacuø'guir bí dsea` do cajo. Jo ngf̂ jo, ca'uøøm`bre e fí' do, jo fí' lí~ jiéb' cangolíng`.

17

Mi~ cateáng`Paa~ fi` Tesalónica

¹ Jo lajee` gui'nang` e teáng` Paa~ fi` cóo`gui Silas, cang`hiñ` fi` cóo` fi` e sii` Anfípólis cóo`gui Apolonia. Jo mi~ cang` jo, caguiliñ` fi` cóo` fi` e sii` Tesalónica, jo fi` job si` cóo` guá~ quiá~ dsea` Israel li~ féiñ` Fidiée`. ² Jo có' lajii~ e títng` Paa~ e dséer` fi` guá~ quiá~ dsea` góor` dsea` Israel lacoó` née` mi~ tí` jmi~ e jmi'íng` jaléng` dsea` í, jo lajee` 'ni` semaan~ cas`hiñ` cóo` jaléng` i dsea` i caseáng` do cuaiñ~ quiá~ jalé` e fé` fi` ni~ jì` quiá~ Fidiée` e cajme` dsea` mal`gui eáang`, jo sí`r` dsea` do ³ e dseáng` 'né`ba' e cajúng` i Dsea` Jmáang` do; jo mi~ cang` e cajúñ~, dseáng` 'né` e cajíb`tur. Jo casí~ guir i dsea` do cajo jo cajíñ`-:

—I Jesús nab i líng` Dsea` Jmáang~, i dsea` i laang` jneaa`aa' jee~ dsee~ quí`ii', jo júu` quiá~ i nab e ngí` jnea~ guiaa~ jee~ 'ná`.

⁴ Jo i líng` dsea` Israel jáb~ calíñ~ júu` e guia` i Paa~ do cóo`gui Silas, jo røøb` canaiñ` ngir` cóo` dsea` do. Jogui fíim`bi dsea` griego i eáang` jmi`gó` Fidiée` cóo`gui fíing` dseam` i laniing` quiá~ e fi` do, jáb~ calíñ~ e júu` jo cajo.

⁵ Dsu` uíi~ e jo ca`uíng` e jaléng` dsea` Israel i ja` já~ líng` e júu` do, eáam` calí` dsihu`hiñ` jogui caliguiñ~ quiá~ jaléng` i dsea` i calí` já~ líng` e júu` jo. Joba` caseáñ` tú~ 'ni` m`íng` 'ná` fi` i tá~ teáng` jee~ 'núu` e laco` i dsea` í nitá`r~ m`i~ jogui nijmiguiñ~ jaléng` dsea` i neáang` fi` fi` jo. Jogui lajobi caguiliñ` fi` quiá~ Jásón e 'náñ` Paa~ cóo`gui Silas e laco` ni`uóng` neiñ` do jo nitóø`reiñ` fi` quini` dsea` fi`. <sup>6</sup> Jo có' ja` cadséng`guir i

dsea` i si'í' 'náin' do, joba' catór- Jasón laguid-seaang` cóo'~gui cóo` tú- m'ing'~gui dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i nineáang' fí jo ie~ jo, jo cató-rein' do fí quini~ dseata~ e ta'r' m'í~ jo fé'r` lala:

—I dseañu' do nica'lee'bre la'úng- fí jmigüi' cóo'~ júu^ e guiar' do, jogui fí lab nicagüilíin- lana e iin~ jmér- lajo. ⁷ Jo i Jasón na nica'ing'neiñ' fí sináú^ quiá'r-, jo lajim`bre ja` jmi'gór` lajüi' ta` quiu' dseata~ dsea` féng' romano, có' fé'r` e seem` jaang`gui dseata~ dsea` féng' i sií Jesús.

⁸ Jo mi~ canúu- jaléng' dsea` fií e júu^ do cóo'~gui jaléng' dsea` quie' nifi' quiá'- e fií do, eáang`gui cató'r` m'í~. ⁹ Jo cuub- caguia' i Jasón do cóo'~gui i dsea` caguiaang- do fí quini~ dseata~ e laco' calí'r- catáú-tü i dsea` do quiá'r-.

Mi~ caguilíng-gui Paa- cóo'~ Silas fí Berea

¹⁰ Jo mi~ canúu ie~ jmí~ jo, jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- casíin' Paa- cóo'~gui Silas lajminá- fí Berea. Jo dsifi' mi~ caguilíin- fí jo, cangolíin- fí guá'- quiá'- dsea` góor` dsea` Israel lí^ laco'gui la litíin' jmóor'. <sup>11</sup> Jo jaléng' i dsea` Israel i seeng' fí Berea eáang`gui iin~ ninúr- júu^ guia' dsea` do laco'gui dsea` seeng' fí Tesalónica, jo lajmináb- cal'ín' e júu^ jo, jogui laco` jmíib~ cuør' bí e jmitíin' jalé' e júu^ toq~ fí ni~ jì quiá'- Fidié~ e gui'r' su e jáb'- e júu^ e caguia' Paa- do. ¹² Jo lajee~ i dsea` í, fíim`bre já'- calíin- e júu^ jo, jogui lajobi fíim' dseañu' dseam' griego i niing- i seeng' fí jo jáb'- calíin- do júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e guia' i Paa- do cóo'~gui Silas. <sup>13</sup> Dsu' mi~ caliñi' jaléng' dsea` Israel i seeng' fí Tesalónica e nitáang' Paa- e guiar' júu^ quiá'- Fidié~ fí Berea, joba' fí job cangolíin-

cangojméer[^] ga` cóo<sup>~</sup> jaléng<sup>^</sup> dsea` i seeng` fi' jo.
 14 Joba' dsea` quiá<sup>-</sup> Dsea` Jmáang⁻ i seeng` fi' Berea
 cajméer` e lajmináb⁻ cagüi'fi' Paa⁻ fi' jo, jo cangór⁻
 condsee' fi' 'ni' jmiñí[^], dsu' fi' Bereab cajé' Silas
 cóo[~] gui Timoteo lajee` jo. 15 Jo jaléng<sup>^</sup> dsea` quiá⁻
 Dsea` Jmáang⁻ i cóo[~] Paa⁻ cangolím⁻ bre cóoiñ[~]
 do cartí cóo[~] fi' e sii` Atenas. Jo mi[~] cangí jo,
 caquim[^] tur fi' Berea jo niquiéer[~] júu[^] quiá⁻ Paa⁻
 e Silas cóo[~] gui Timoteo nidsiliñ⁻ fi' li[~] táang[^] Paa⁻
 lajminá⁻.

Lajee` táang` i Paa⁻ do fi' Atenas

16 Jo lajee` táang[^] i Paa⁻ do fi' Atenas e sijeeiñ[~]
 Silas cóo[~] Timoteo, fi' íb[^] eáang[^] caliñ⁻, co' i dsea`
 seeng` fi' Atenas do jie` ja` latøøng⁻ fi' b[^] jmiféiñ[^]
 jaléng[^] diée[~] i o' já⁻ i ja` quí[~] jmi[~] jmé⁻ júi[~] cóo[~].
 17 Joba' eáam` tíng<sup>^</sup> júu<sup>^</sup> quiá<sup>-</sup> cóo<sup>~</sup> i dsea` góor[~]
 dsea` Israel cóo<sup>~</sup> gui jaléng<sup>^</sup> dsea` caguaiang⁻ gui i
 jmi'gó' Fidiée[~] fi' dsí' guá⁻ quiá⁻ dsea` Israel. Jo
 dseáng[^] lacoo[~] jmi[~] lacoo[~] jmib[~] sñiñ[~] e júu[^] do
 cajo cóo[~] jaléng[^] dsea` i seáng[^] fi' guiá[^] jóo[~] fi'
 quiá⁻ fi' Atenas. 18 Jogui lajobi i liing[~] dsea` i
 jmitíng[^] júu[^] quiá⁻ Epicuro cóo[~] gui dsea` estoico i
 jmitíng[^] júu[^] quiá⁻ Zenón, canaañ[~] sí[^] rúñ[^] cóo[~]
 Paa⁻ cajo, jo i liing[~] i dsea` do fé'r' jo sí<sup>^</sup> rúñ<sup>^</sup> lajee`
 yaaiñ[~] e éeiñ[~] Paa⁻ jo fé'r':

—¿E[~] e fé' i dsea` cuee` mi'm[^] na?

Jogui fé' gui i caguaiang⁻ gui do:

—Lí' dsea` seeng` li[~] jiéb[^] i na, jogui iñ[~]
 nijmigóoiñ[~] dsea` cóo[~] jalé[^] e fé'r' na e quiá⁻
 jaléng[^] diée[~] i 'míng⁻.

Jo fé'r' e jo co' uí[~] e guía' Paa⁻ júu[^] quiá⁻ Jesús,
 jogui jial mi[~] cajmée' Fidiée[~] e cají[^] tu dsea` do jee[~]

jaléng' 'liĩ. ¹⁹ Joba' cajéeiñ' Paa' fí' cōo' yú' cuo' li' sii' Areópago fí' li' tñng' jaléng' dsea' Atenas e seáiñ' e sáiñ' jalé' júu' quiá'r. Jo mi' caguié' Paa' fí' jo, jo cajming' i dsea' do ír':

—¿Já' cuøng' line'naa' e jalé' júu' 'míng' e quié' 'nũ' e e' jnea'? ²⁰ Co' fó' 'nũ' jmang' júu' jiéb'jiũ, joba' ii'naa' e nilinee' e guøng' e júu' jo.

²¹ Jo lajñng' i dsea' seeng' fí' Atenas do cōo' gui jaléng' dsea' i jalíng' fí' li' jié' i neáng' fí' do, contøm' tí' dsír' núur' jogui sáiñ' lajñ' júu' 'mí' e quié' lí' doñí' i.

²² Joba' caróo' Paa' jee' jaléng' i dsea' i neáng' do e fí' li' sii' Areópago, jo cajñ' cas'r' jaléng' i dsea' do:

—Lalab fñ' i 'nú', dsea' seeng'na' fí' la fí' Atenas, e jalé' e móo'o qui'na' e líng'na' dsea' i eáng' jmiféng' fñng' dié. ²³ Co' cangoyé' e fí' li' seáng' 'nú' e jmiféng'na' jaléng' dié' qui'na', jo fí' job cadsé'e cōo' nife' li' too' júu' e fé' lala: “Dié' i ja' mí' cuíng' dsea'.” E jáb' e fó' 'nú' quiá' jaang' Dié' i ja' cuíng'na', quiá' íb' e nifñ'gui jnea' 'nú' lana.

²⁴ Jo dsea' íb' i cajmée' la'úng' jmigü' cōo' gui jalé' e sea' fí' jo. Jogui íb' i líng' fñ' jaléng' i neáng' fí' yú' jogui cōo' jaléng' i seeng' fí' jmigü' la, jogui ja' guíñ' lí' doñí' jié' sinũ' guá' e cajme' dsea' jmigü', ²⁵ o'gui 'né' e dsea' jmigü' nito' fñng' ír' osi i nijmicōo' ír' é, cō' íbre cuø'r' jaléng' dsea' e jí'r' jogui guí' e cá' dsea' cōo' gui lajalé'gui e jié'.

²⁶ Co' cōo' jaang' dseañub' cajmeáiñ' lajñng' dsea' i seeng' la'úng' fí' jmigü' e laco' nigüear' fí' lacaang' guóo' uø'; jogui quiá'r ta' jie' jí' seeng' dsea' fí' jmigü', jogui jie' fí' li' catíng' nigüear'.

27 Jo cajmeáang` Fidiée` lajüing` jneaa`aa' e laco' ni'néng'naa' dsea` do, jo niguiém'baa're song ni'néng'na're. Dsaco' e jáb'- e ja` huí- seeng` Fidiée` cóo'~ lajaang` lajaang` jneaa`aa'. 28 Co' la'eáang` Fidiée`ba' see`naa' jí'naa' jogui ngi'naa' lí' laco'gui cajíng'- i líing` dsea` góo`na' mali' i jmo' júu^ ie` mi` cajín'- lala: "I siju` Fidiéeb` jnea'^."

29 Jo co' e já'- e lí'na' dsea` siju` Fidiée`, joba' ja` cuóøng` e í' óo`na' e Fidiée` líiñ' laco' jaléng` diée` i jmáang` dsea` cóo'~ cunée` osi cóo'~ cutee` osi dsea` cuu` é, jo jmáang` dsea` jialco' iim`bre jaléng` í. 30 Jo Fidiée` nicajmée`bre féng' dsíir' mali`gui eáang` cóo'~ jalé' e laang` dsea` cóo'r~, dsu' lana niquiur' ta` lajüing` dsea` i seeng` fi' la'úng` jmigüi' e niqui' jíng' yaaiñ` fi' quindir~, jo nitúr' e jmóor' jalé' e ja` dseeng`, jo lajoba' ni'íing` Fidiée` dsee` quiá'r-. 31 Co' Fidiée` nicatée`bre coo' jmiñ` e niquidsir' í' laco' si'í' quiá'- jaléng' dsea` jmigüi' la'eáang` cóo'~ i dseañu' i caguíñ' 'ñia'r' do; jo Fidiée` nica'e'r' jaléng' dsea` e jo mi` cajméer` e cají'tu Dsea` Jmáang` jee` jaléng' 'líi`.

32 Jo mi` canúu- i dsea` seeng` fi' Atenas do e fé' Paa- cuaiñ` quiá'- e jíb'tu dsea` jee` jaléng' 'líi~, i líing` i dsea` do lí' calóøm`-bre Paa- jogui i líing`gui fé':

—Cuóøm` lí` nú`naa' e fó' na coo`gui jmiñ`.

33 Jo lí- e jo, güi'hib' Paa- fi' do. 34 Dsu' i líing`gui i dsea` do jáb'- calíiñ` júu^ e guia' i Paa- do. Jo jee` í' quiéeng` jaang` dseañu' i sii' Dionisio i líing` jaang` dseata` quiá'- Areópago, jogui jaang` dseamí i sii' Dámaris, jogui dsea` i jíéng'gui cajo.

18

Lajee` táang` Paa` fí` Corinto

¹ Jò mi` cangî` jalé` e jò, cagüi`ñib` Paa` fí` Atenas, jò cangór` fí` còo` fii` e sii` Corinto. ² Jò jòb calicuúin` jaang` dseañu` ì líng` dsea` Israel ì sii` Aquila ì niseeng` fí` còo` fii` lí` se` Ponto. Jò ie` jò ja` mí` ngóo` eáang` e nicagüilíng` ì Aquila do còo`~gui dseamî` quiá`r` ì sii` Priscila e jalíin` fí` Italia. Jò ca`uøøiñ` fí` jò cò` ì dseata` quiá`~ Roma do ì nisii` Claudio caquiur` ta` e `né` uøm` jaléng` dsea` Israel fí` Roma lí` se` Italia. Jò còo` jmiñ` cangó` Paa` e cango`eer` ì Aquila do còo`~gui Priscila, <sup>3</sup> cò` røøb` ta` óor` cóo`iñ`~ do e jmo`r` `núu`jiu` còo`~ layaang` loo` jó` e laco` lí`r` e `né`r`. Jò jòb cajé` Paa` còo`~ ì dsea` do e laco` nijmér` ta` colíing`. ⁴ Jò laco` jmiñ` mí` tí` e jmi`íng` dsea` góor` dsea` Israel, dsée` Paa` fí` guá`~jiu` lí` seáng`~ ì dsea` î e féiñ` Fidiée`. Jò fí` jòb féiñ` jaléng` dsea` Israel còo`~gui jaléng` dsea` ì ja` líng` dsea` Israel e laco` já`~ nilíng` dsea` do júu` quiá`~ Dsea` Jmáang` e guiar`.

⁵ Jò mi` caguilíng` Silas còo`~ Timoteo fí` Corinto fí` lí` guíing` Paa` còo`~ Bernabé e jalíin` fí` Macedonia, jò ì Paa` do catú`bre e ta` jmóor` do, jò canaaiñ` e guiar` júu` quiá`~ Dsea` Jmáang` laco` jmiñ` laco` jmiñ`, jogui` sí`r` jaléng` dsea` góor` dsea` Israel e dseáng`~ já`~ba` e Jesús líiñ` ì dsea` ì cajíng`~ Fidiée` ì nisíñ` fí` jmi`güí` la lajii`~ malí`. <sup>6</sup> Dsu` ì dsea` Israel do `níb` cangáin` Paa`, jò canaaiñ` sí`reiñ` jmang`~ júu` ga`. Joba` Paa` cabó`r` `lee` to`~ sí`r` e laco` cuø` lí` e ja` jíi`~ dsea` ír`, jò casí`r` ì dsea` ì ja` jíi`~ ír` do lala:

—Dsee⁻ quií⁻na' yaam[~]ba' e nigüiling[~]na' fí lí[~] 'li[^], dsuco[!] jo[~] e cuaiñ[~] quié⁻e. Latí[~] lanab nii[~] i cóo[!]⁻ dsea[~] i ja[~] líng[~] dsea[~] góo[!] dsea[~] Israel e ni[~]ée[^]ere júu[^] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang⁻.

⁷ Jo mi[~] cangí[~] jo, cagüi^{!fíb} Paa⁻ fí dsíí[~] e guá⁻jiu do, jo cangór⁻ fí quiá⁻ jaang[~] dseañu[!] i sii[~] Ticio Justo i jmiféng[~] Fidiée[~] contøøng⁻, jo cáang[~] e guá⁻ dob lí[~] quiá⁻r⁻. ⁸ Jo jaang[~] fii[~] i néé[~] ni[~] e guá⁻jiu do i sii[~] Crispo cóo[!][~] lajaléng[!] dsea[~] sináuu[^] quiá⁻r⁻ jáb⁻ calíñ⁻ júu[^] quiá⁻ Fíí[~]naa' Dsea[~] Jmáang⁻. Jogui lajobi[~] fíim[~] dsea[~] i neáang[~] fí Corinto, mi[~] canúur⁻ júu[^] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang⁻, jáb⁻ calíñ⁻ joba' cagáam[~]bre jmii[~] e laco[!] cacuø[~] li[~] e ca'uíñ⁻ dsea[~] quiá⁻ Dsea[~] Jmáang⁻.

⁹ Jo cóo[~] uøø[~] cajmijnéeng[~] 'ñia' Dsea[~] Jmáang⁻ fí quini[~] Paa⁻, jo e jo cangár⁻ lafa' mi[~] quir[~], jo cajíng⁻ Dsea[~] Jmáang⁻ casí⁻r⁻ dsea[~] do:

—Ja[~] jmoo[!] 'gó[!] jíí[~] capí[!], jo guia[~]gui júu[^] quié⁻e jee[~] jaléng[!] dsea[~] jo ja[~] quiun[!] e jmoo[!] lajo. ¹⁰ Co[!] jnea[~] seem[~]baa colíng[~] cóo[!][~] 'nu[!], joba' jíí[~] jaang[~] dsea[~] ja[~] ii[~] lí[~] nijmeáng[!] 'nu[!] ga[~]. Co[!] fíim[~]bi[~] dsea[~] niseeng[~] e fí fii[~] la i ni'uíng⁻ dsea[~] quié⁻e.

¹¹ Jo fí Corintob caje[~] Paa⁻ cóo[~] jii[~] dsi[~] ca'ná[!] e e'r[~] i dsea[~] seeng[~] fí jo jalé[!] júu[^] quiá⁻ Fidiée[~].

¹² Jo cóo[~] néé[~] lajee[~] jii[~] e calíng⁻ jaang[~] dseañu[!] i sii[~] Galión dseata[~] dsea[~] féng[~] quiá⁻ lí[~] se[!] Acaya, jaléng[!] dsea[~] Israel i neáang[~] fí do ie[~] jo casíñ⁻ røø[~] e nijmér⁻ dsee⁻ quiá⁻ Paa⁻. Joba' casang[~] neiñ[!] jo cangojeáaiñ[^] fí lí[~] neáang[~] dseata[~] dsea[~] quidsí[!] í[!]. ¹³ Jo mi[~] caguiliñ[~] fí jo, lalab casí⁻r⁻ i dseata[~] do jo cajíñ⁻:

—I dseañu` dsea` góó'naa' la ngir' ta` jmigóøng` jaléng` dsea` quiá'- jial e 'né` niféng' dsea` Fidiée', dsu' ja` núu'r` lajii` júu` quiu' ta` qui`-ii'.

14 Jo si'í` niñi` Paa` e nisi'r` dseata` Galión lajii` e 'níng` i` dsea` do ír', dsu' jééng'gui Galión cañiir` quiá'- i` dsea` Israel do jo cajíñ'-:

—Song dseáng'- lahuñg` nica'ée` i` dsea` na osi liñg` ii` nicajngaiñ' é, joba' catíng` e niquidsii` í' fa' lajo. 15 Dsu' e na lí' lajii` júu` e catíng`-na' yaam`ba' na quiá'- lajii` júu` quiu' ta` qui`-na', joba' yaam`ba' catíng`-na' niguí'na' e na, co' jnea` ja` iin`n niquín'`n e júu` na.

16 Jo caquiú' i` dseata` do ta` e cagüi'íb' Paa` cóo' jaléng` i` dsea` caguiaang`-gui e fi' lí' quidsí i` dseata` do í'. 17 Jo lajñg` i` dsea` i` jmóo` dsee` quiá'- Paa` do casaiñ'- jaang`gui dseañu` i` sii` Sóstenes i` líng` fi' quiá'- guá'-jiu` quiá'- dsea` Israel e si' fi' do, jo job cabóøiñ` i` dsea` do fi' quini` lí' neáang` i` dseata` dsea` quidsí í' do, dsu' ja` e jíng'- dseata` Galión jii` cóo` quiá'- jalé' e jmóo` i` dsea` do.

Mi` caquing'-tu Paa` fi' Antioquía

18 Jo mi` cangí jo, huóø`-bi cajé' Paa` fi' Corinto. Jo mi` cangígui lajo, ca'í'bre júu` jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i` neáang` fi' do, jo cangolíñ' fi' cóo` oo` jmí' e sii` Cencrea. Jo lajee` e taam`bir fi' jo, catu'r' cuo' moguir` laco' tñng` dsea` góor` dsea` Israel e laco' niliti` lajii` júu` nicacuø'r' Fidiée` lami` jééng'gui. Jo mi` cangí jo, cangotáaiñ' fi' dsíí` móo` colíng` cóo' Aquila cóo'gui dseamí quiá'- í` i` sii' Priscila jo colíim` cangolíñ' fi' lí' se' Siria.

19 Jo mi~ caguiling`tur e oo~ jmi~ li~ sii` Éfeso do, job caseáng` Paa~ i Aquila do cóo~gui dseamf` quiáin~ i sii` Priscila, jo cangó~bre 'ña'r' fí' li~ si' guá~jiu quiá~ dsea` góor` dsea` Israel. Jo fí' job casíin~ cóo~ jaléng` dsea` í i caseáng` fí' do ie~ jo.
 20 Jo i dsea` i siseáng` fí' guá~jiu do casí'r~ Paa~ e fa' nijé~bir huóø~ cóoin~ do, dsu' Paa~ jo` cali'iiñ~.
 21 Jo ca'í'bre júu^ i dsea` do jo casí'r~:

—'Né~ e seem~baa fí' Jerusalén e nití~ jmi~ e nijaquíéeng` fí' jo. Jo lí^ jial ta~ niquiá~ Fidié~ quié~baa e nigáatúu e ga'ee'e 'nú' fí' la calé` catú~.

Jo mi~ cangí` jo, cagüi'hib' Paa~ e fí' Éfeso do e iuuiñ~ fí' dsí' móo', 22 jo cangób~tur fí' Cesarea, jo fí' job cajer' e laco' nicuó'r~ guicóo~ jaléng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ i neáng` fí' jo. Jo mi~ cangí` jo, cangám~tur fí' Antioquía, jo fí' job cajer' huóøb~jiu.

23 Jo mi~ li~ cøøng`gui lajo, cagüi'hib`tur calé` catú~, jo cangi`tur lacoø` lacoø` fii` e née' fí' li~ se' Galacia cóo~gui li~ se' Frigia e cuø'guir bí jaléng` dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ e laco' ja` nilitúng~ dsíin~ lajii~ fí' niteáaiñ~ cóo~ Dsea` Jmáang~.

Mi~ cagua' Apolos júu^ quiá~ Dsea` Jmáang~ fí' Éfeso

24 Jo ie~ jo caguié~ jaang` dseañu" dsea` Israel i sii` Apolos fí' Éfeso. Jo i dseañu" í niseeiñ` fí' cóo` fii` e sii` Alejandría e née' li~ se' Egipto. Jo dsea` do eám' jlo^ tiiñ` guiar' júu^ jogui eám' cuír` jalé" e fé" fí' ni~ jì quiá~ Fidié~ e cajme' dsea` mali~gui eáng'. 25 Jogui eám' nicajmitiiñ` júu^ quiá~ Fíinaa' Fidié~ e cajme' dsea` í, jogui dseáng~ e iáng` dsí'bre fé'r, jogui dseáng~ røøb`

er' e júu^ quiá'- Jesús do, doñí' fa' jíí' e ñir' do e ca'e' Juan e quiá'- jial seáaiñ` dsea` jmñ` lajee` cateáaiñ` fí' jmigúí' la, dsu' ja` ñir' e Jesús ca'er' e 'né` sáaiñ` dsea` jmñ` e laco' cuø' lí' e líiñ' dsea` quiá'r-. <sup>26</sup> Jo i Apolos do canaaiñ` guiar' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang` dseáng'- fí' dsí' guá'- quiá'- dsea` Israel e jíí' ja` jáa' quiá'r- fa' 'gó'r'. Dsu' mi~ canúu- i dseañu' Aquila cóo'`gui dseamf' quiá'r- i sií' Priscila júu^ e guia' i Apolos do, joba' cajéem`breiñ' fí' lí' jíe'` jo casí'-reiñ' dseáng'- laco' la lí' e fí' e 'né` cá` dsea` e laco' niliseeiñ` cøøng` cóo'` Fidiée`.

²⁷ Jo mi~ cangf' jo, cali'ling~ Apolos e ningíiñ` fí' lí' se'` Acaya. Joba' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng' fí' Éfeso do eám' cajmicóo'`reiñ', jogui casíiñ` cóo'` jì' quiá'- jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng' fí' Acaya do e laco' ní'ing'neiñ' cóo'` júu^ røø` juguiú-. Jo mi~ cangf' jo, cangó-bre fí' jo.

Jo mi~ caguié- Apolos fí' Acaya, eáng' cajmicóo'r~ jaléng' dsea` i calicuíng` Dsea` Jmáang` uí' e eáng' guiúng` Fidiée` cóo'` dsea` do. ²⁸ Co' fí' quini` jaléng' i dsea` i neáng' do sí'r` jaléng' i dsea` Israel e ja` í' dsíiñ' dseáng' laco' catíng`, jogui se'r' teá' lajíí' e fé' fí' ni` jì' quiá'- Fidiée` e dseáng' já'-ba' e Jesús líiñ' i dsea` i casíng` Fidiée` fí' jmigúí' la e laco' nileáng- dsea` jee~ dsee- quiá'r-.

19

Mi~ caguiéng'-tu Paa- fí' Éfeso

¹ Jo lajee` táang` i Apolos do fí' Corinto lí' se'` Acaya, jo i Paa- do cangíiñ' fí' lí' lí' jee~ mó', jo caguié-tur fí' Éfeso. Jo fí' job cajíñ' i fíng' dsea`

quíá'- Dsea` Jmáang-, <sup>2</sup> jō lalab cajmingí'- Paa- i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- do jō cajíñ'-:

—¿Su ca'íng'~ 'nú' Jmiguí' quiá'- Fidié' mi~ já'- calíng-na' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-?

Jōba' cañí' i dsea` do jō cajíñ'-:

—Ja' mí' nú' jnea'^ júi'~ cōō` ya' quiá'- e jō. ¿E~gui e jō?

³ Jō cajmingí'- tu Paa- i dsea` do jō casí'- reiñ':

—¿E~ uiing~ quíi'-na' mi~ cajgáang-na' jmii' jóng?

Jōba' cañí' tu i dsea` do quiá'- Paa- jō casí'- reiñ':

—Jnea'^ cajgáang-naa' jmii' e casé' Juan e laco' cuø' li~ e caquí'- jíng' yee~naa' fí' quini' Fidié'.

⁴ Jōba' casí'- tu Paa- i dsea` do:

—Lajōb lí', cō' i Juan do caseáaiñ' dsea` jmii' lajúi'~ i caquí'- jíng' yaang~ fí' quini' Fidiéeb'; jōgui casí'- bir jaléng' dsea` í' cajo e 'né- ni'ím' biñ' do i dsea` i nijáa' cøøng'gui do mi~ nisóong- ír'; jō dsea` íb` Jesús lana.

⁵ Jō mi~ canúu- jaléng' i dsea` i teáng- do lajō, dsifí' ladob cajgáaiñ- jmii' e laco' cuø' li~ e ca'uiiñ- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. <sup>6</sup> Jōgui mi~ caquidsí' Paa- guóor' fí' mogui~ i dsea` do, dsifí' ladob ca'íng' i dsea` do Jmiguí' quiá'- Fidié', jō canaaíñ' fé'r' jmí' e jié'gui laco' jmí' quiá'r-, jōgui sáiñ' jalé' júu^ e íñ' e jáa' quiá'- Fidié'. <sup>7</sup> Jō lajee~ lajñng' i dsea` do tíir' guitúuiñ' yaang~ dseañ'.

⁸ Jō mi~ cangí' jō, lajee' gaang' si', dsée' i Paa- do fí' guá'- quiá'- dsea` góor' dsea' Israel, jō fí' jōb guiar' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- e ja' 'gó'r' júi'~ capí'^, jō sí'r' jaléng' i dsea` do jōgui 'nó'r' jial laco' já'- nilíng' dsea` do e iing~ Fidiéeb' quier' nifí' quiá'- jaléng' dsea`.

⁹ Dsu' i lüing~ i dsea` do ja` júi'r~ e júu^ do o'gui iin~ jái^- nilüin` cajo. Jo canaañ` fé'r' fí' quini` jaléng` dsea` jiéng` e gab` jalé' e júu^ do quiaí^- jial cúing` dsea` Dsea` Jmáang~. Jöba' Paa~ cajmihuüim~ 'ñaia'r' jee~ i dsea` góor` do, jogui cajéem`bre jaléng` dsea` quiaí^- Dsea` Jmáang~ i caguaiaang~ do, jo cangojéeng`neiñ' fí' cöo` escueel~ quiaí^- jaang` dseañu` i sii` Tirano, jo fí' job féiñ' i dsea` do júu^ quiaí^- Dsea` Jmáang~ lacöo` jmüi~ lacöo` jmüi~. <sup>10</sup> Jo lajob cajméer` lajee` tú~ jüing~, joba' jaléng` dsea` Israel cóo'~gui jaléng` dsea` i ja` lüing` dsea` Israel i neáang' fí' jalé' fii' e téé' li~ se' Asia canúur~ júu^ quiaí^- Fii'naa' Dsea` Jmáang~ e caguaia' i Paa~ do.

¹¹ Jo lajee` jo i Paa~ do jmóor` jalé' e quüi'r~ jmüi~ la'eáang' cóo'~ güea'^ e cangüiñ` e cacuoø` Fidiée`. <sup>12</sup> Jo seem` dsea` quier` jalé' paay~ quiaí^- ösi jalé' si'r' fí' quini` Paa~ e fa' jüi~ capíb'^ nijnúng~ dsea` do e 'mi' do, joba' i dsea` do nicóor` fí' quiaí^- fí' li~ seeng` i dsea` dsée'~ do, jo cóo'~ e jo nilleáam~ i dsea` dsée'~ do lajüi~ jmohüi' e lüiñ'. Jogui lajobi jaléng` dsea` i jée' i 'ling'^ quiaí^- dsihuüim~ jaléng` i quiaí^- jo 'láam~bre.

¹³ Jo ie~ jo, i lüing~ dsea` Israel i ngí' lacöo` fii' e jmicaañ` e iin~ uóñ` i 'ling'^ i jée' quiaí^- dsea`, jo iin~ nijöör~ su e jái^- e uøng` i 'ling'^ i jée' quiaí^- dsea` la'eáang' cóo'~ júu^ quiaí^- Fii'naa' Jesús. Jo lalab canaañ` si'r' jaléng` i 'ling'^ i jée' quiaí^- i dsea` do:

—iLa'eáang' cóo'~ júu^ quiaí^- Jesús e guia' i Paa~ do quiaí'~ ta~ e uøng`na' li~ teáang'~na' na!

¹⁴ Jo e jo cajmée` laji` guiáng~ jóo' jaang` dseañu` Israel i sii` Esceva i nilüing` jaang` fii~ jmidsea` quiaí^- dsea` Israel. <sup>15</sup> Dsu' cöo` née'~ lajee` ngir' ta~

jmóo` lajo, jo i `ling`^ i jée` quiá`- i dsea` do cañír`
quiáin`- do jo cajín`-:

—Cuím` jnea` Jesús, jogui ñi`bí i` i sii` Paa` do,
dsu` ja` ñii` i` `nú`.

16 Jo dsifí` ladob i` dsea` i` jée` i` `ling`^ quiá`- do
canaaiñ` quiém`bre lahuím` jaléng` i` jóo` Esceva
do, jo dseáng`- lajim`biñ` do calír`- caquiéin` co`
dsíng`- bíin`. Jo cangolíim` i` dsea` sihuíng` do fí`
quiá'r` mi` cangí` jo, dsu` ringúum`bre cangolíin`.

17 Jo lajing` i` dsea` Israel i` neáng` fí` Éfeso
cáo`gui` jaléng` dsea` i` ja` líng` dsea` Israel i` neáng`
fí` job` cajo, caliñi`bre jalé` e calí` do ie` jo, joba`
eáam` cafóin`. Jo lajob` ngóo` l'gøng` júu` quiá`-
Fí`naa` Jesús jee` jaléng` dsea`.

18 Jogui` fíim`bi` jaléng` dsea` i` já`- calíng` júu`
quiá`- Dsea` Jmáang`- ie` jo caguilíin` e róoiñ` dsee`-
quiá'r` fí` quini` jaléng` dsea` quiá`- jalé` e ga` e
nicajmээр` lamí` jéeng`gui. 19 Jogui` fíim`bi` jaléng`
dsea` i` nicajmée` ta` dsea` láang` lamí` jéeng`gui cajo
caguilíin` quier` jì` quiá'r` lí` too` jalé` e `li`^ e
jmitíin`, jo cajír` fí` quini` jaléng` dsea` i` teáng`- do
ie` jo. Jo mi` caguo`- júu` jial` tíi` `móo`~ téi` e jì`
do, jmiguiub` eáang` cagüi`íng`, lí`^ lí` cincuenta mil
cuteeb`. 20 Jo lajob` naang` ni`gui`júu` quiá`- Fí`naa`
Dsea` Jmáang`- fí` la fí` na, jogui` jmóo` e líñi` dsea`
cajo jial` tíi` `gøng` Fidié`.

21 Jo mi` cangí` e cangojée` jalé` e jo, joba` ca`f`
dsíi` i` Paa` do e nidsé`tur e nidsi`eer` jaléng` dsea`
quiá`- Dsea` Jmáang`- i` neáng` fí` lí` se` Macedonia
cáo`gui` fí` lí` se` Acaya, jo e mi` ningí` jo, ningíin`-
tí` Jerusalén. Jogui` fé`bir` cajo e mi` ningí` e dsér`- fí`
Jerusalén, dseáng`- `né`ba` e dsér`- tí` Roma.

22 Jo casíñ` gáng` dsea` quiá'r` fí` lí` se' Macedo-
nia, i do i sii` Timoteo jo jaang`gui i sii` Erasto, jo
lají` huáaiñ` do jmóor` ta` jmicóo'~ Paa`. Jo Paa` fí`
dobi` cajer` 'ñia'r` lajee` jo fí` lí` se' Asia.

Mi` caliseá` mii` fí` Éfeso

23 Jo ie` jo, eáam` cató'` dsea` mii` fí` Éfeso uii`
quiá'` e fíim` dsea` ca'uíng` dsea` quiá'` Dsea`
Jmáang`. 24 Jo e mii` jo ca'uíng` uii` jaang`
dseañu` i sii` Demetrio i nijmóo` ta` cóo'~ layaang`
cutee`. Jo i dsea` í` nijmóor` ta` jmiliing` guá'-jiu
e lí' cóo'~ cutee`, jo e job` guá'` quiá'` i diée` i
sii` Artemisa. Jo i Demetrio do jmiguiub` quír' e
'léeng` jaléng` i dsea` i jmóo` ta` cóo'r` do. 25 Jo cóo`
née'` caseáñ` dsea` i jmóo` ta` cóo'r` colíing`gui
cóo'~ jaléng` dsea` i jmóo` ta` e røøb`jiu cóo'~ e ta`
jmóo` ír` do cajo, jo lalab` casí'r` jaléng` i dsea` do:

—Dsea` rú'uu', niñíb` 'nú'` guíu` e la'eáang` e ta`
lab` joba` guíub` sea` jalé' e 'né` quí-ii'. 26 Dsu`
laco'gui la júu` sea` jogui` ne`naa' cajo e i Paa`
do ngír' fé'r` e jaléng` i diée` i jmáang` dsea` cóo'~
guóor` ja` líiñ` dseáng'` diée` já'`; jo lajob` nicalí'r` e
nicaligóng` jaléng` dsea` i seeng` fí` Éfeso la cóo'~gui
jaléng` dsea` i seeng` jie` ja` latøøm` lí` se' Asia.
27 Jo lajii` e júu` e ngí` i Paa` do fé'r`, dseáam`
quí-ii' fíng` ca'íng` lajii` ta` quí-ii' e sea`, jogui` la
quie'gui` guá'` quiá'` i diée` i sii` Artemisa do nitáb`
dsea` e jmicuír`, jogui` nitáb` dsea` e jmi'gór` lajii` e
'gøng` i diée` í`, dsuco'` latøøng` lí` se' Asia jmiféng`
dsea` ír`, jo jie` ja` latøøng` jmigüíb` cajo.

28 Jo mi` canúu` jaléng` i dsea` i caseáng'` fí` do
jalé' e jo, eáam` caliguiñ`, jo canaañ` óor` teá` jo
fé'r`:

—¡Eáang' 'gøng' diée~ Artemisa quí~ii' i jmiféng' jnea'^, dsea` Éfeso!

²⁹ Jø eáam' cangogáang` dsea` cóo~ jalé' e júu^ jø, jogui canaang` catá'r` mii~ latøøng~ e fii jø. Jø lajee` jø, lajim`bre casam'^ i dseañu" i sii` Gayo cóo~ Aristarco, gáng~ dseañu" i seeng` fí` Macedonia i nicóo~ Paa~. Jø cajñúung`neiñ' do cartí` caguiliñ~ fí` lí` tíng` dsea` e seáiñ' coliiing~ mi~ ee go jmóor`.

³⁰ Jø i Paa~ do cali'iiñ~ e ni'ír` e niféiñ' i dsea` fíing` do, dsu' jaléng' dsea` quía~ Dsea` Jmáang~ ja` cacuør` fí` lajø. ³¹ Jø jee~ i dseata~ dsea` féng' quía~ lí` se' Asia do niqúieeng` cóo` tú~ máng' dsea` i niseeng` røø` cóo~ Paa~, jø casíiñ` júu^ e sí`reiñ' e guiá~gui e ja` ni'í dsea` do e lí` teáang' i dsea` fíing` do.

³² Jø lajee` jø, jee~ i dsea` fii` do, i líing~ dsea` fé'r` cóo` júu^ jogui i líing~gui e jíe'gui, jø dsíng'~ tée~ mii~; jø fíim' i dsea` do jíi~ ja` ñír` e` uiing~ e caseáiñ'. ³³ Dsu' i líing~ i dsea` do casí'r~ jaang` dseañu" i sii` Jaang~ jalé' e calí~ ie~ jø, jø íbing' casíng` dsea` Israel fí` quini` i dsea` fíing` do laguid-seaang^. Jø mi~ caguiér~ fí` quini` i dsea` fíing` do, jø cajméer` lí` cóo~ guóor` e laco' nífé'r` uii~ quía~ jaléng' dsea` Israel fí` quini` jaléng' i dsea` fíing` do. ³⁴ Dsu' mi~ calilí'^ i dsea` fíing` do e i Jaang~ do líiñ' dsea` Israel, dsíng'~ caligúiiñ~ jø canaaiñ` óor` teá lajee` tú~ oor~ jø fé'r`:

—¡Eáang' 'gøng' diée~ Artemisa quí~ii' i jmiféng' jnea'^, dsea` Éfeso!

³⁵ Jø mi~ casóong~jiu e ta' dsea` mii~ do, i tijì quía~ e fí` Éfeso do canaaiñ` féiñ' jaléng' i dsea` do jø cajíñ'~:

—Dsea` rú`naa' i seeng` fí` Éfeso, jalém` dsea` seeng` fí` jmigüü` ñir` e i dsea` seeng` fí` la née` nír` guá'- quiá'- i diée` 'gøng' i sii` Artemisa la, jogui fí` yá'^ jmigüüb` li~ catóin` e lñiñ` dsea` cuu` jo catisñiñ` fí` la. <sup>36</sup> Jo jii~ jaang` dsea` ja` cuøøng` lí` jín'- e o' lajo e na, joba' catii~na' jo ja` e jmoo`na' jii~ coo` e ja` mí` ca'í` óo`na' røø. <sup>37</sup> Co' lajì` gáng- i dseañu` i nicajéeng` 'nú' fí` la ja` e mí` cajmeáiñ` jii~ coo` guá'- qui`-ii', o'gui mí` café'r` e ga` uii~ quiá'- i sengfí` qui`-ii' do cajo. <sup>38</sup> Jogui song i Demetrio do cóo~gui jaléng` dsea` i jmoo`ta` cóo'r` do nicadsé'r` dsee` quiá'- i dsea` na, dob neáang` jaléng` dsea` i quidsí` í` cóo~gui li~ 'nñiñ` dsea` fíng` ee go dsee` røøng` dsea`; jo fí` job li~ catíng- e nijmér` dsee` fí` quini` i dseata` í, jogui job li~ catíng- e nijmi'øng` yaaiñ` lajaang` lajaañ`. ³⁹ Jogui song sea`gui júu` quié`na' e jié`, dob cuøøng` lí` jmee`na' fí` ní` fiñ` mí` seáng` dsea` fñiñ`. ⁴⁰ Jogui cóo~jalé` e nicalí` na, eáam` dseáang` qui`-ii' fíng` ii` cajmée` dsee` qui`-ii' quiá'- jalé` e nicajmó`oo', co' ja` e uiing` sea` jii~ coo` e nijmi'øng` yee`naa' fíng` calingñi` e uiing` quiá'- e nicató` dsea` mñi~.

⁴¹ Jo mí` calí` fé` i tiji` do e júu` na, jo ca'ñi~bre júu` quiá'- jaléng` i dsea` siseáng` do jo cagüi'ñi~bre.

20

Mi~ cangó-tu Paa` fí` Macedonia cóo~Grecia

¹ Jo mí` casóong- e ta' dsea` mñi~ do, cató' i Paa` do jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- e laco' líng- ee` niféng` neiñ' do. Jo mí` cangí` jo, ca'ñi~bre júu` i dsea` í` jo cangób-tur fí` li~ se' Macedonia.

² Jo lacoo` lacoo` fiñ` e téel` fí` jo cangór- e dsi'eer-

jaléng' dseá' quiá'- Dseá' Jmáang- i neáang' fí jo, jo eáang' jmicóo'~rein' cóo'~ jalé' júu^ quiá'- Dseá' Jmáang-. Jo mi~ cangî jo caguié-tur fí li~ se' Grecia, ³ jo fí job cajer' gaang' si'.

Jo mi~ cangî jo, dseáang'- ni'iuuiñ- fí e nisó'r' móo' e nidsé-tur fí li~ se' Siria mi~ caliñir' e jaléng' i dseá' góor' dseá' Israel do nicasíiñ- røø' e liing~ ee' nijmeáiñ' i Paa- do. Joba' ca'f' dsíí' Paa- e caquim'~tur fí guóo'~ uó- jo cangíng'tur calé' catú- fí Macedonia. ⁴ Jo cóo'~bre jaléng' i dseá' la: jaang' i sii' Sópater dseá' i seeng' fí Berea, jóo' jaang' dseá' i sii' Pirro; jogui Aristarco, cóo'~ jaang'gui i sii' Segundo i seeng' fí Tesalónica; jogui jaang'gui i sii' Gayo i seeng' fí Derbe; jogui Timoteo, jogui lajobi Tíquico cóo'~ Trófimo, dseá' i seeng' fí li~ se' Asia. ⁵ Jo jaléng' i dseá' quiá'- Dseá' Jmáang- la jéem'bre cangoliñ', jo doguib cajéiñ' jnea'^ cartí oo- jmii li~ sii' Troas. ⁶ Jogui jnea~, Lucas, cají'- rú'naa' cóo'~ Paa- fí Filipos, jo fí job ca'uøø'-naa' cangó'-naa' e téé'~naa' dsíí' móo' mi~ cangî jmii~ e gø' dseá' iñí'^ e ja' quie'^ quiéeng'. Jo lajee' 'ñiá' jmii~guiba' caguié'-naa' cartí Troas, jo fí job cataang~naa' guié- jmii~; jogui fí job cajo cají'- rú'naa' cóo'~ i dseá' caguiaang- do.

Mi~ cateáang' Paa- fí Troas

⁷ Jo e jmii~ la'uii~ quiá'- semaan~ caseáng' rú'naa' jaléng' dseá' quiá'- Dseá' Jmáang- e quiá'- niquiee~naa' i'naa' colíing~ e laco' jmiguiéng' dsí'naa' Dseá' Jmáang-. Jo lajee' jo café' Paa- güi- quiá'r- fí quini~ dseá' i caseáng' e uøø' do. Jo co' iuung- Paa- fí e nigüi'f'bre mi~ nijneá' e uøø' jo, joba' cueeb' júu^ quiá'r- cajméer' cartí uøø'

guienúub'. ⁸ Jo fí job téé'~naa' lajii~naa' fí coo`'núú yá'^, jo fí job sea` jmiguiá' jì e jnea'. ⁹ Jo jee~ jaléng` ì dsea` do quiéeng` jaang` siming` ì sii` Eutico, jo ì siming` í` dob guiiñ~ otoo` e núur` júu^ guia' Paa~. Jo co' eáam' cuee` júu^ quiá'~ Paa~ e café'r, joba' cajá~ jaligüing` ì siming` do lajee` guiiñ~ do, jo caquiam'~bre e eáang`. Jo lajee` guiiing` ì siming` do e güüiñ` lanab, coo` catóm'~bre cartí' ni~ uó^'. Jo e otoo` tí' lí~ catóiiñ` do gui~ tí' lí~ catí' 'ní' fíng~ e 'núú' do. Jo mi~ cangoseáang`~neiñ' do ni'liim~biñ' do. <sup>10</sup> Joba' cajgáng~ Paa~ e lí~ iuuiñ~ guiar' güí~ do, jo cangoseáaiñ` ì siming` do, jo caróøng`neiñ' do jo cajíiñ'~ casí'r~ ì dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang~ caguaiang~ do:

—Ja` fóøng`~na', dsea` rú'~naa'! Co' jíb'tu ì siming` la.

¹¹ Jo mi~ cangí e caseang' Paa~ ì siming` do, cagóob~tur fí' lí~ iuuiñ~ guiar' júu^ fí' lí~ catí' 'ní' fíng~ e 'núú' do. Jo fí job cafiíñ` iñí'^, jo caquiee~naa' colíng~. Jo mi~ calí~ e jo, canaam`tur fé'r` júu^ quiá'r~ cartí' cajneaá~ e uóø` jo. Jo mi~ calí~ e jo, jo ngí joguiba' ca'ír~ fí' cangór~. <sup>12</sup> Jo mi~ cató~ dsea` sinúú^ quiá'~ ì siming` do fí' quiá'r~ e nicajíb'tuiñ', joba' eáam' calí'íang` dsíí' jaléng` ì dsea` do.

Mi~ cagüi'í' Paa~ fí' Troas jo cangór~ fí' Mileto

¹³ Jo mi~ cangí jo, jnea'^ cóo`~ ì dsea` caguaiang` gui do cangojéem`baa' quiá'~ Paa~ e téé'~naa' dsíí' móo' cartí' caguié~naa' tí' coo` fii` e sii` Aso. Jo fí joguib si'í^ e dsitee~naa' Paa~ laco' nicasi~naa' røø` jéeng`gui, co' 'ñia'r' cali'iiñ~ e cangór~ e ngír' la tóo` ni~ guóo'~ uó~. ¹⁴ Jo mi~

cají' rú'naa' cóo'r~ fí Aso, jo ca'í-bre dsí' móa' lí' téé'naa', jo cangó-baa' fí fi' lí' sií Mitilene.

15 Jo mi~ cangí jo, ca'uøø-baa' fí Mitilene, jo mi~ cajneá- e jmí~ coo'gui do, cangiing~naa' fí quini~ e fií e sií Quío. Jo mi~ catí tú- jmí~ lajo, cangiing~naa' coo' ni~ guóo'~ uó~jiu e néé' ni~ jmiñí'^ e sií Samos. Jo coo'gui jmí~ cali'íi~naa' e téé'naa' fí, joguiba' caguié-naa' fí Mileto.

16 Jo cajmó^naa' lajo, co' i Paa- do ja` cali'iiñ~ ngór- fí Éfeso ie~ do lí'^ laco' ja` niquiñ~ eáang' e dsér- fí lí' se' Asia, dsuco' iñ~ e niguieñí' lajmináb- fí Jerusalén e nidsitiñí~ jmí~ Pentecostés e tí' fí jo.

Júu^ güí- e cacuo' Paa- fí quini~ dsea` cóong~ i seeng' fí Éfeso

17 Jo lajee~ táang' Paa- fí Mileto, cató'r- jaléng' dsea` cóong'~ quiá'- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí Éfeso e nidsiliñí'- do fí lí' táaiñ fí Mileto.

18 Jo mi~ caguiling- jaléng' i dsea` cóong'~ do, jo casí'-reiñí' jo cajíñí'-:

—Ñíb^ 'nú' guiú- jial guiú- nica'ee- cóo'~ jaléng' 'nú' latí mi~ cagüén- n fí la fí lí' se' Asia. 19 Jogui contøøm- nicangíi jee~ 'nú' e jmóo'o lajii'~ e iing~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang-, jogui e ja` jmiféng' 'ñiá'a, jogui e jiuung~ dsi'baa cóo'~ jalé' e lamí~ iing~ dsea` góo'o dsea` Israel nijmeáíñ' jnea~ uí'~ e guiaa- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. 20 Dsu' ja` catúu e guiaa- jalé' e júu^ na, co' jmang'- jalé' júu^ e guiú- quí'ba' e nica'ée- e 'nú' lacaang' jee~ dsea` jogui cajó lacaang' sinúu^ quí'na'. 21 Jo eáang' nicafíi- i jaléng' 'nú', dsea` líng'na' dsea` góo'o dsea` Israel,

cóo'~gui dsea`i ja`língr dsea` Israel, e niqur'~ jíng'~ yaang`na' fí' quini` Fidiée` jogui e já'~ nilíng`na' júu` quiá'- Fí'naa' Dsea` Jmáang~. <sup>22</sup> Jogui lanagui nii`i fí' Jerusalén laco' ta` quiu' Jmiguí' quiá'- Fidiée` e jíi'~ ja` ñii- ee` nisijée` quié- e jogui ee` nidsingún~n fí' jo. ²³ Jo lajii'~ e ñii- e lacoo` fii` lí~ ní'i, jmab' jnea~ júu` Jmiguí' quiá'- Fidiée` e nisijée` 'nuñi` quié- e osi jalé' iihuí' e jié'gui é. ²⁴ Dsu' ja` e lí' quié- e e seen- tá'- e júun~n dsu' lifa' e jmiti~baa jalé' e ta` na e iáang` dsii-, lajii'~ ta` e ca'ín'~n quiá'- Fí'naa' Jesús e nijmiti~baa car` cató' cóo'~ jalé' ta` guia' júu` e Fidiéeb` dsea` nijmi'neáaiñ` jneaa~aa' nañi' fa' ja` catú-~naa' e jo.

²⁵ 'Jogui lana niñi`baa e jíi'~ jaang` 'nú' jo` nimáang`gui' jnea~ calé' catú- fí' jmigüí' la, dsu' lajee` táan`n cóo'~ 'nú' nicanúu`na' júu` e guiaa- quiá'- jial iing` Fidiée` quier' nifi' quiá'- jaléng' dsea` jmigüí'. <sup>26</sup> Joba' iin~n fii`i 'nú' lana, jaléng' dsea` cóong'~, e song seeng` 'nú' i ja` cajmicuíng` Dsea` Jmáang~, joba' o' dsee- quié- e song lajo. <sup>27</sup> Dsaco' lajib` júu` quiá'- Dsea` Jmáang~ e si'í' guiaa- jee~ 'nú' nicajmiti~baa, jo jíi'~ coo` fa' camé- e e ja` cajmitii-. ²⁸ Jo lajob eáang` 'né- ñiing` óo'na', jogui jmee- í' yaang`na' cóo'~gui lajaléng' dsea` i língr dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ lí' laco'gui ta` nicaquia' quí-~na' Jmiguí' quiá'- Fidiée` e nilíng`na' laco' dsea` jmóo` í' guí- jo'se' quiá'- . Jo lajob 'né- nijmee-~na' í' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~, co' la'eáang` cóo'~ jmi'øøiñ- 'ñia'r' dob e ca'uíng`na' dsea` quiá'r-. ²⁹ Jo niñib` jnea~ e mi~ ningí e ninín'~n do, nijalíng~ dsea` jíéng'gui i iing` nijmi'gøøong` 'nú', jo i dsea` í' líiñ' laco' ie'dsinúu`

ĩ ní^h oo⁻ ĩ iing[~] nijmigiéeng^h quiá^h- jaléng^h dsea^h e laco^h nitiúung⁻ dsea^h Dsea^h Jmáang⁻. ³⁰ Jo lajee^h yaam[~]bi^h nigüéang^h ĩ lüing[~] 'nú^h' ĩ ni'é⁻ júu[^] e o^h já^h- e laco^h nijmigóøng^hna^h dsea^h quiá^h- Dsea^h Jmáang⁻ e nijmitir[~] e júu[^] e o^h já^h- do. ³¹ Joba^h 'né⁻ e siñiim^h áá^hna^h contøøng⁻; jogui téé^h óó^hna^h e lajee^h 'ní^h jii^h e calisén^hn cóo^h~ 'nú^h', dseáng^h- ja^h catú^h e fõn^hn 'nú^h' jalé^h juguiá⁻ júu[^] røø^h cartí^h quí^h-baa uii[~] quí^h-na^h na.

³² Jogui lana, dsea^h rú^h'naa^h, nijáan^h'n 'nú^h' fí jaguó^h Fidiéé^h jogui cóo^h~ jalé^h júu[^] e iáang^h dsír^h quiá^hr⁻. Co^h jii^h~ íb^h dsea^h lí^hr^h e jmicóo^hr[~] 'nú^h' e laco^h nilicuíng^hgui^h Dsea^h Jmáang⁻, jogui nicuø^hr⁻ 'nú^h' jalé^h e sí^h^ nicuø^hr⁻ 'nú^h', dsea^h líng^hna^h dsea^h güéang^h quiá^hr⁻, lí^h^ laco^hgui jii^h~ júu[^] e nicacuø^hr⁻ jééng^hgui. ³³ Dsu^h ja^h e mí^h camí^h'i 'nú^h' jii^h~ cóo^h, o^hgui cuu⁻ o^hgui 'mí^h'. ³⁴ Jo ja^h cajmé⁻ e lajo, co^h niñíb⁻ 'nú^h' guiá⁻ e cajmé⁻ e ta^h cóo^h~ layaang[~] guóo^hbaa e laco^h sea^hba^h jalé^h e 'né⁻ quié⁻ e cóo^h~gui jaléng^h dsea^h ĩ ngí^h cóo^h~o cajo. ³⁵ Jo contøøm⁻ nica'éé⁻ e 'nú^h' e lajob^h 'né⁻ nijmee⁻na^h ta^h, jogui e jmicóo^h'na^h jaléng^h dsea^h 'né⁻ quiá^h- lajo, jo lajee^h jo jmiguiéng^h óó^hna^h lajii^h~ júu[^] e cajíng^h- Fí^h'naa^h Jesús lajee^h táaiñ^h fí jmi^hgü^h la mi^h cajíñ^h lala: “Juguiá⁻gui quiá^h- ĩ dsea^h ĩ lüing[~] ee^hgo cuø^hr⁻ dsea^h rúíñ^h laco^hgui ĩ dsea^h ĩ lüing[~] ee^hgo íng^h quiá^h- dsea^h rúíñ^h.”

³⁶ Jo mi^h cangí^h e cajíng^h- Paa⁻ jalé^h e júu[^] na, jo casí^hr^h uø⁻ jnir[~], jo caféíñ^h Fidiéé^h cóo^h~ jaléng^h ĩ dsea^h caguiaang⁻ do. ³⁷ Jo lajii^hm^h ĩ dsea^h do calijiuung[~] dsír^h jogui canaaiñ^h røøiñ^h Paa⁻ jogui casá^hr⁻ guoo^h dsea^h do, ³⁸ jogui eáam^hbi^h fí^h^ caliíñ⁻ cajo, co^h e cajíng^h- Paa⁻ e jo^h niníng⁻gui rúíñ^h cóoiñ^h~ do. Jo mi^h cangí^h jo, cangojeám^h ĩ dsea^h do

Paā cartí lí ca'í dsea` do fi' dsíí móó'.

21

Mī cangáng' tu Paā fi' Jerusalén

¹ Jo iē jo, dob ca'í^naa' júu^ jaléng' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang- ì seeng' fi' jo, jogui jnea'^ cangó-baa' condsee' fi' cōo` guóo'~ uó-jia e neé ni~ jmiñí'^ e sii` Cos e téel'naa' fi' dsíí móó'. Jo mī cajneá-lajo, caguié-naa' fi' Rodas. Jo fi' job ca'uøø-naa' e cangó-naa' fi' Pátara. ² Jo fi' job cajíng'naa' cōo` móó' e iā fi' ngóo' fi' lí se' Fenicia, joba' cōo'~ e job cangó-naa'. <sup>3</sup> Jo lajee~ ngóo'naa' ladob cane'naa' Chipre e neé ni~ jmiñí'^, jo cajé lí- lí guóo'naa' tuung~ mī cangüng~naa' fi' jo. Jo cangó-baa' cartí lí se' Siria. Jo cō' e móó' do ngóo' ngocá lee~ fi' cōo` oo- jmī lí siì Tiro e neé lí se' Fenicia, joba' cōo'~ e móó' job cangó-naa'.

⁴ Jo e fī job cajíng' rú'naa' cōo'~ jaléng' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang- ì neáng' fi' jo, jo cōo'~ íb` cajé^naa' lajee~ guié- jmī. Jo Jmiguí quiá^- Fidié~ n̄nicasí^- ì dsea` í e lacō' nijmeáiñ^- do júu^ Paā e ja` nidsé- dsea` do fi' Jerusalén cō' dseáam' quiá'r-.

⁵ Jo mī casúung- e guié- jmī do, ca'uøø-baa' colüng~ cōo'~ jaléng' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang- ì neáng' fi' jo, jo jeeiñ` latøøng- sinüa^ quiá^-bre cangojeaaiñ` jnea'^ fi' 'ni' jmiñí'^, dseañü' cōo'~ jaléng' dseam̄ quiá'r- jogui jaléng' jiuung~ quiá'r-, jo colǖm~ ca'uøø-naa' catí 'ni' fī do. Jo mī caguié-naa' fi' 'ni' jmiñí'^, lajalé'naa' do casí'naa' uó- jni'naa', jo caféng'naa' Fidié~. ⁶ Jo lí jo,

ca'íi'~ júu^ rú'náa', jò mífíng` casó^baa' dsíí' móo', jogui ì dsea` do caquim'-tur cangolíñ` fí' quiá'r`.

⁷ Jò mi~ ca'uøø-naa' fí' Tiro, jò caguié-naa' fí' Tolemaida. Jò fí' jòb cató' e ngí'naa' cóo'~ móo'. Jò fí' jòb cajo caféeng'-naa' jaléng` dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- ì neáang' fí' jò, jò cajé^baa' cóo'r~ coo`jmíi~.

⁸ Jò mi~ cajneá- lajo, ca'uøø-baa' fí' Tolemaida, jò caguié-naa' fí' Cesarea. Jò mi~ caguié-naa' fí' jò, cangó-naa' fí' quiá'- ì Lii~ do, dsea' ì guia' júu^ quiá'- Dsea' Jmáang- ì quíng'~ jee~ dsea' guíang- ì jmicóo'~ dsea' ì óo` ta~ quiá'- Fidié~, jò fí' jòb cajé^naa' cóo'r`. ⁹ Jò ì Lii~ do niseeng` quiúung- jóor' simí' ì nicangíng` e jmóor' ta~ fé' cuaiñ~ quiá'- Fidié~.

¹⁰ Jò níngóob'jiu jmií~ e taang~naa' fí' do mi~ caguié- jaang` dsea' Israel ì jáa' fí' Judea ì nisií' Agabo; jò ì dseañu' ì ní'óor` ta~ e fé'r' cuaiñ~ quiá'- Fidié~. ¹¹ Jò mi~ cangoquiéeng' ì dsea' do fí' quini~naa', jò catíiñ- e 'mi' e 'níúú' tu' Paa-, jò cóo'~ e jòb ca'ñú'r` guóor` cóo'~ tíir- jò cajíñ'-:

—Lalab nicajíng'- Jmiguí' quiá'- Fidié~ e ní'ñúng' dsea' góo'oo' dsea' Israel ì fii~ quiá'- e 'mi' 'níúú' tu' la, jogui nijáiñ' dsea' do jaguó` jaléng' dsea' ì ja` líng' dsea' Israel.

¹² Jò mi~ canú^naa' e júu^ na, jnea'^ colíing~ cóo'~ jaléng' dsea' quiá'- Dsea' Jmáang- ì neáang' fí' Cesarea, jò camíi~naa' Paa- jmi'ee' e laco' ja' ní'ír' fí' e nidsér- fí' Jerusalén.

¹³ Dsu' Paa- cañíir` jò cajíñ'-:

—¿Jialí' jiuung~ óo' 'nú' uii~ quié- jnea~, jogui jmáang~naa' jnea~ e lín-n fí'í'? Co' ja' e líí' quié- jnea~ e ní'ñúng' dsea' jnea~, co' ja' 'gó'o e cartí'

jngám'⁻bre jnea~ fí' Jerusalén song lajō uí'⁻ e jmóo`o ta~ guia' júu^ quia'⁻ Fí'naa' Jesús.

14 Jō cō' ja` calí'⁻guí' e ca'í' júung^ Paa⁻ fa' e ja` nidsér⁻ fí' Jerusalén, jō jí'⁻ e laba' casí'⁻guí'r:

—Güilíb` lají'⁻ e iing~ Fidiée` cōo'⁻ 'na`.

15 Jō mi~ cangí e jō, caguiá^baa' guia⁻ quí'naa', jō cangó⁻baa' colíing~ cōo'⁻ Paa⁻ fí' Jerusalén. 16 Jō cangolíim⁻bi cōo'⁻ jnea^ cōo` tú⁻ m'ing'~ dsea` quia'⁻ Dsea` Jmáang⁻ i neáang' fí' Cesarea.

Jō mi~ caguié⁻naa' fí' Jerusalén, jō cangojé^naa' fí' quia'⁻ jaang` dseañu' i nilíng' dsea` quia'⁻ Dsea` Jmáang⁻ lají'⁻ lí~, jō siir` Mnasón, jaang` dsea` i seeng` fí' lí~ se' Chipre.

Mi~ cango'ee` Paa⁻ i Tiáa~ do

17 Jō mi~ caguié⁻naa' fí' Jerusalén, jaléng'⁻ dsea` quia'⁻ Dsea` Jmáang⁻ i neáang' fí' jō ca'íñ' jnea^ e iáang` dsíir'.

18 Jō mi~ cajneá⁻ lajō, cangób⁻ Paa⁻ cōo'⁻ jnea^ e cango'ee`naa' i Tiáa~ i quie' nifí' quia'⁻ dsea` quia'⁻ Dsea` Jmáang⁻ fí' Jerusalén. Jogui ie~ jō, fí' jōb siseáng' jaléng'⁻ dsea` cōong'~ quia'⁻ Dsea` Jmáang⁻ cajo. 19 Jō mi~ caguié⁻naa' quia'⁻ i dsea` do, cacuø' Paa⁻ guicōo'⁻ jaléng'⁻ i dsea` siseáng' do. Jō mi~ cangí jō, casí'⁻ reiñ' la'uiing~ laná' jalé' e cajmée` Fidiée` cōo'⁻ ír` lajee` e caguiar' júu^ quia'⁻ Dsea` Jmáang⁻ jee~ jaléng'⁻ dsea` i ja` líng' dsea` Israel.

20 Jō mi~ canúu⁻ Tiáa~ cōo'⁻ jaléng'⁻ dsea` cōong'⁻ do jalé' e guia⁻ e cajmée` Paa⁻ la'eáang' cōo'⁻ güea^ quia'⁻ Fidiée` jō canaaiñ` jmiféiñ' Fidiée`. Jōba' casí'r⁻ Paa⁻ jō cajíñ'⁻:

—Lajōb lí', ruu'⁻. Niñíb^ 'na` e lajee` dsea` góo`oo' dsea` Israel, i lí' lí' milbing' i nijá' calíng⁻ júu^

quiá'- Dsea` Jmáang-, jò lajím` i dsea` í jmo'r' 'goo`
 jò fé'r' e dseáng'- guím`ba' 'né- e nijmití`b#i` jalé`
 júu` quiu' ta~ e casée' Moi~. <sup>21</sup> Jogui nicajméeb` i
 dsea` na júu` e 'nu` nica'éé~ jaléng` dsea` Israel i
 seeng` jee~ dsea` i ja` líng` dsea` Israel e jo` 'né-
 nijmitir~ lajii'~ júu` quiu' ta~ quiá'- Fidiée` e ca-
 jme' Moi~, jogui nicasí'~re e ja` 'né- tér- li` fí`
 ngúu` táang` jiuung~ siñuú` quiá'r- lí` laco' litáng`
 jaléng` jnea'^, dsea` líi#i' dsea` Israel, o'gui 'né-
 jmitir~ jalé' e tí`naa', dsea` líi`naa' dsea` Israel cajo.
²² Jo` ¿e`gui' nijmó`oo' jóng? Co' niliñib' jaléng`
 dsea` góo`naa' la e nicagüén'- fí' la. ²³ Jo` jii'~ má`
 laba' sea' e 'né- jmée'^ lala: Lana seeng` quiúung-
 dseañu` jee~ jneaa~aa' e iin~ nijmitir~ lajii'~ júu`
 e cacuø'r' Fidiée` lami~ jéeng`gui. ²⁴ Joba' gua~
 cóo' i dsea` í jò güijmee- jalé' e títng` dsea` na
 laco' niliguiún'- fí` quini` Fidiée` colíng~ cóo'r~.
 Jogui qui~ quiá'- jalé' e 'né- i dsea` quiúung-
 do e laco' niliti~ lajii'~ e sí'í` fí` quini` Fidiée`,
 jò lajjoba' cuøøng` e nihuí'` guir~ e laco' cuø` lí`
 e cajmitir~ e júu` do fí` quini` Fidiée`; jò lajjob
 niliñir' lajiiñ` e o' já'- jalé' e nicajíng'- dsea` góo`oo'
 dsea` Israel uii~ quí'- do, co' nicaliñí`bre e 'nu`
 núu`ba' lajii'~ júu` quiu' ta~ quiá'- Fidiée` e cajme'
 Moi` do. <sup>25</sup> Jogui nicasiing~naa' júu` e nicasii`naa'
 røø` jalé'naa', dsea` téé`naa' nifí` quiá'- dsea`
 quiá'- Dsea` Jmáang-, jò caguiéeng`~naa' júu` quiá'-
 jaléng` dsea` i ja` líng` dsea` Israel i nijá'- calíng-
 júu` quiá'- Dsea` Jmáang- e fé' lala: Ja` cuøøng`
 cø'na' ngúu` quiá'- jaléng` jó' i nicajíng` dsea`
 jíéng` fí` quini` diée~ quiá'r-, o'gui cuøøng` cø'^na'
 jmiøøng- jaléng` jó', o'gui ngu~ jaléng` jó' i

nisiyáang^v jmi'øøng⁻, o'gui cuøøng⁻ 'léer' e güiing⁻ dseañu[^] òsi dseamí còo^o dsea⁻ i o' quiá'r⁻.

Mi[~] casó⁻ tu dsea⁻ quiá⁻ Paa⁻ fi⁻ dsí⁻ guá⁻ fé[^] e si^{''} fi⁻ Jerusalén

²⁶ Jo lajòb cajmée⁻ Paa⁻, cangó⁻bre còo^o i dsea⁻ quiúung⁻ do mi[~] cajneá⁻ lajò, jò cajméer⁻ jalé[^] e caqui^u Moi[~] ta[~] laco^o cuøøng⁻ e niliguiúng⁻ dsea⁻ fi⁻ quini[~] Fidié^v. Jo mi[~] cangá⁻ jò, ca[^]í⁻bre e dsí⁻ sinú^u guá⁻ fé[^] e si^{''} fi⁻ Jerusalén do quiá⁻ e nijmér⁻ júu[^] còo^o i dsea⁻ quie⁻ nifi⁻ quiá⁻ guá⁻ do lí⁻ jmí[~] e i dsea⁻ quiúung⁻ do nijmité⁻r⁻ jalé[^] e ta[~] caqui^u Moi[~] do e laco^o cuøøng⁻ nidsicar⁻ jalé[^] e sí[^] e nicuø⁻r⁻ Fidié^v lajaang⁻ lajaaí[~].

²⁷ Jo mi[~] nijaquiéem⁻ba[^] e nidsíng⁻ e jmí[~] guié⁻ do mi[~] cangá⁻ i líng[~] dsea⁻ Israel i seeng⁻ fi⁻ lí⁻ se⁻ Asia e iuung⁻ Paa⁻ fi⁻ dsí⁻ sinú^u guá⁻ do. Jo dsifí⁻ lajòb canaaí[~] ta⁻r⁻ mí[~] jee⁻ jaléng[^] i dsea⁻ i teáng⁻ do, jò casai[~] dsea⁻ do, jò canaaí[~] fé⁻r⁻ teá⁻ jò cají[~]:

²⁸ —Jaléng[^] dsea⁻ rú⁻uu⁻ dsea⁻ Israel ñilíng⁻na⁻ ñijmicòo^ona⁻ jnea[^] fi⁻ la, cò^o lab sing⁻ i dseañu[^] dsea⁻ góo⁻oo⁻ i ngí⁻ ta[~] guia⁻ júu[^] e ja⁻ còøng⁻ røø⁻ còo^o lajii[~] e tí[~] fi⁻ góo⁻naa⁻, o'gui còøng⁻ røø⁻ còo^o júu[^] qui^u ta[~] quiá⁻ Fidié^v e cajme⁻ Moi[~] còo^o gui⁻ guá⁻ qui⁻ii⁻ cajo. Jo ja⁻ mí⁻ cajmi⁻gór⁻ guá⁻ güeang[^] qui⁻ii⁻, cò^o cajajéei[~] fi⁻ dsí⁻ sinú^u guá⁻ qui⁻ii⁻ dsea⁻ i ja⁻ líng⁻ dsea⁻ góo⁻oo⁻ dsea⁻ Israel.

²⁹ Jo café⁻ i dsea⁻ do lajò, cò^o cangár⁻ lamí⁻ jéeng⁻ gui e ngí⁻ jaang⁻ dseañu[^] i ja⁻ líng⁻ dsea⁻ Israel i seeng⁻ fi⁻ Éfeso i sii⁻ Trófimo còo^o Paa⁻ fi⁻ Jerusalén, jò líi[~] e caguijéeng⁻ i Paa⁻ do i Trófimo do fi⁻ dsí⁻ sinú^u guá⁻, dsu⁻ o' já⁻ e cajméer⁻ lajò.

30 Jo mi~ canúu- jaléng' dsea` i caseáng' ie~ jo jalé' e fé' i do uii~ quiá'- Paa-, jo sóong^ canaaíñ` ta'r' mii~. Jo dsifí lajob caguiliing- dsea` cuír' fí lí sing' Paa- dsu' núur` e téé~ mii~, jo caseáng' latøng- fii' fí lí taang~ i Paa- do. Jo jaléng' i dsea` do casam'-bre Paa- jo cajñúuiñ` dsea` do cartí caluu` e guá'- do, jøguí cajní'bre jn' quiá'- e sinúu^ guá'- do cajo. 31 Jo sí'í e tí nijngám'-bre i Paa- do mi~ caguié- júu^ fí quini~ fii' féng' quiá'- 'lée- romano e sóong^ ta' jaléng' i dsea` i seeng' fí Jerusalén do mii~. 32 Jo dsifí lajob cangoliñ- cuír' cóo~ i 'lée- quiá'r- cóo~ guí i quíu' ta~ jee~ ír' fí lí ta' i dsea` do mii~. Dsu' mi~ cangá- jaléng' i dsea` i siseáng' fí lí sing' Paa- do e ngolíng- i 'lée- romano do cóo~ guí fiir~, jo caquium'-bre e bõøiñ- i Paa- do dsifí lado. 33 Jo i fii' féng' quiá'- i 'lée- do cangoquíeeiñ' fí lí sing' Paa- jo casang'-neiñ', jo caquíu'r' ta~ e niñúuiñ' Paa- cóo~ tú- ñi^ cadena. Jo mi~ calí- e cañúuiñ' i Paa- do, jo canaaíñ` jmingí'r- i dsea` siseáng' do jo cajíñ'-:

—¿I~ guí i dsea` ná? ¿E~ guí e nicajméer'?

34 Jo teá'guí eáang' café' jaléng' i dsea` do. Jo i liing~ fé' e jié', joguí e jié' guí fé' i liing~, jo ja` calí'- i fii' 'lée- do fa' caliñir' e~ uuing~ e ta' i dsea` do mii~. Jo lí^ caquíu'r' ta~ e cangáng'- i Paa- do fí 'núu' quiá'- jaléng' i 'lée- do. 35 Jo mi~ caguiliing' i 'lée- i téé Paa- do fí lí téé~ jóo~ lí soo` dsea` e nidsitáaiñ` e fí dsí' sinúu^ quiá'- jaléng' i 'lée- do, jo cadsím'-bre i Paa- do fí yá^ 'nar~, co' dsíng'- ga` jmóo` jaléng' i dsea` i teáang- do e iin~ nijmeáiñ' ga` Paa-. 36 Jo lajüim' i dsea` do ngoliñ- ti'leáaiñ' laco' ngang' i Paa- do e jée' i 'lée- do, jo ta'r' mii~ jo fé'r':

—¡Jngang'na' i dseañu' ná!

Mi~ cajmi'ðng' Paa~ 'ñia'r' fí' quini~ jaléng' dsea` fñ'

³⁷ Jo tí lí~ nitám' i 'lée~ do Paa~ fí' dsíí' sinúú^
quiá'- jaléng' 'lée~ mi~ caféng' Paa~ i fii~ 'lée~ do
cóo'~ jmíí' griego jo casí'r~:

—¿Su cuøøng` nisiiing` teáa cóo'~ 'nu` cateá'?

Joba' cañíi' i fii~ 'lée~ do quiá'- Paa~:

—¿Su tiim'ba' fo'^ jmíí' griego? ³⁸ ¿Su o' 'nub`
i dsea` egipto i 'ní' níng~ jaléng' dseata~ cóo'~
jaléng' dsea` ie~ ja` mí' ngóo' na i calí'- caseáng'
quiú' mil dseañu' fí' jee~ mó', jo cangir' ta~ jngang'
dsea'?

³⁹ Jo cañíi' i Paa~ quiá'- i fii~ 'lée~ do:

—U~, o' í jnea~. Jnea~ lín'n jaang` dsea` Israel,
jo calisén`n fí' coo' fñ' niing~ e sii` Tarso e née' lí~
se' Cilicia. Jo car` uii~ diée~ cuøø'tea' jnea~ fí' e
nifón'^n jaléng' dsea` fñ' lana.

⁴⁰ Jo cacuøb' i fii~ 'lée~ do fí' e nifé' i Paa~ do. Jo guí
dob nisiñ' cartí' yá'^ jóo~ lí~ teáang~ dsea` fíing' do,
jo cóo'~ guóo`bre cajméer' lí~ e caquiung' i dsea` do
e ta'r' mii'~. Jo mi~ ca'ñi~ tii~, joguiba' canaang` Paa~
e féiñ' jaléng' i dsea` do cóo'~ jmíí' hebreo jo cajíñ'-
casí'-reiñ':

22

¹—Dsea` rú'uu', dsea` góo'o dsea` Israel, cóo'~ guí
jaléng' dsea` i líng' dsea` mogui~ quí-ii', núu~na'
júu^ quié~ e e nifá'a quiá'- jalé' e nicajmé~ e e laco'
ningáng'na' e o' já'- jalé' dsee~ e cuø'na' jnea~.

² Jo mi~ canúu~ jaléng' i dsea` Israel i teáang~ do e
fé' Paa~ cóo'~ jmíí' quiáñ'- do, eáang' guí tii~ cajer'.
Jo café' guí Paa~:

3 —Jnea~ lín'n dsea` Israel laco' 'nú', jogui calisén'n fí' coo' fí' e sii' Tarso lí' se' Cilicia. Dsa' fí' Jerusalén lab lí' cacuán~n, jogui cajmitín'n cóo'~ jaang` tifa' i niing~ qui'ii' i sii' Gamaliel. Jo fí' job cajmitín'n jalé' e títng` dsea` góo'naa' e jmóor` lajii'~ tí' malii~ jogui lati' lana. Jogui contøøm~ nicajmi'úun'n e nicajmitii~ jalé' júu^ quiu' ta' quía'~ Fidiée' car` ngocáng` dsii' laco'gui la jmoo' 'nú' lana cajo. 4 Jo lami~ jéeng'gui gab' cajmeáan'~n jaléng' dsea` teáang~ fí' guiá~ cóo'~ Dsea` Jmáang~, jogui ca'nún'nre, jogui catán'nre dsii' 'nuñí' coo' gui'náb'^, dseañu' dseamib', jo seem` i liing~ dsea` do cartí' cajúm~bre. 5 Jogui jaléng' i dsea` mogui~ quía'~ fii~ jmidsea` qui'ii' cóo'~gui jaléng' dsea` cóøng' qui'naa' ñi'bre guiá~ dseáng' e jáb'~ lajob cajmé~e. Dsuo' í'bing' i cacuø' jnea~ jalé' jì e quiee~ quía'~ dseata~ i neáang' fí' Damasco e laco' nicuø'r' jnea~ fí' e nijmán'^n dsea` quía'~ Dsea` Jmáang~ i seeng' fí' jo, jo nitøø~ re fí' Jerusalén, jogui nijmihuín'nre fí' jo cajo.

*Mi~ cajíng'~ Paa~ jial calicuíñ` Dsea` Jmáang~
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

6 'Dsa' ie~ jo, lajee' e iuun~ fí' ngóo'ó fí' Damasco, jo mi~ catí' í' e guieñí'~ joo', jo lajee' e nijaquieeíñ' niguiéé' e fí' Damasco, coo' cajném~ coo' jì e jì' eáang' e jáa' fí' yá'^ jmigüi, jo dsíng'~ cajneá~ lacúng' lajíng' lí' ngóo'naa'. 7 Jo dsifí' lajob caquín'~n fí' ni~ uø~, jo canú~u e liing~ ii' guicafé' fí' yá'^ jmigüi jo guicajíñ'~ sí'r' jnea~: "Saulo, Saulo, ¿jiali' ngi' jmáan'~ jnea~ ga?" 8 Joba' cangii~ quía'~ i guicafé' do jo cafá'~a: "¿I' 'nu, Fí'i?" Joba' cañi'tu i guicafé' do jo guicajíñ'~: "Jneab~ Jesús i caliséng'

fi' Nazaret i ngi' 'nu' jmaán' ga' lana." 9 Jogui jaléng' dsea' i ngolíng' cóo' jnea' ie' jo cangá' bre e ji' do joba' eáam' caføiñ', dsu' ja' canúur' luu' i guicafé' do i catø' jnea' do, jii' jneab' dsea' canú'u. 10 Jo cangii' jnea' quiá' i guicafé' do jo cafá'a: "¿E' 'né' nijmee'e, Fii'?" Jo cañi'tu i guicafé' do jo guicajín': "Ráan' jo gua' fi' iuun' fi' Damasco, jo fi' job nilijmeá' júu^ jalé' e 'né' nijmée'." 11 Jogui dsuco' tiuum' baa cajá'a uii' e ji' e ji' e cajnéng' do, joba' i dsea' i ngolíng' cóo' do, íbing' i cajéng' jnea' cartí' caguié' e tí Damasco.

12 Jo e fi' jo niseeng' jaang' dseañu' i nisii' Ananías i eáang' jmi'gó' Fidié' jogui eáam' núu'r' júu^ quiu' ta' quiá' Fidié' e cajme' Moi'. Jo jaléng' dsea' góo'oo' i seeng' e fi' Damasco do guiáb' fé'r' uii' quiá' i Ananías do. 13 Jo i Ananías do cangór' fi' li' cajá'a. Jo mi' caguié'r' fi' jo, jo casí'r' jnea': "Saulo ruu', güilijnéb'tu' calé' catú'." Jo dsifi' lajob calijné'túu, jo nicuøøm' jøøø calé' catú'. 14 Jo cajíng' gui i Ananías do casí'r' jnea': "Tiquí'ii' Fidié' nica'náaiñ' 'nu' e laco' niliñi' jalé' e iing' Fidié' e nijmée', jogui ca'náaiñ' 'nu' cajo e laco' nimáan' Dsea' Jmaang' i líng' Fidié' i ja' dsee' óo' jii' coo' jogui ninúu' jalé' e fé'r' dseáng' 'ñia'r'. 15 Co' nub' dsea' ni'uúin' dsea' quiá'r', jogui nijmée' dsea' júu^ la'úng' fi' jmi'güi' lajalé' e niñi' jogui lajalé' e ninúu' cajo cuaiñ' quiá' Dsea' Jmaang'. 16 Jogui lana, ¿e' e sijeeng' gui'? Sín' jo nisán' jmi' e laco' cuø' li' e ca'uúin' dsea' quiá' Dsea' Jmaang', jogui mii' dsea' do e ni'íiñ' dsee' qui'."

Mi' cajmée' Paa' júu^ jial mi' cango'eer' dsea' i ja'

lãng' dsea`Israel

17 'Jo mi~ caquin'-n e cagüean'-n fi' la fi' Jerusalén, jo cangó-o fi' guá'- fé' e cangofón'n Fidié~. Jo lajee~ jo camó-o lãng~ ee` camó-o lafa' mi~ qui' dsea`. 18 Jo camán-n Fíi'naa' Dsea` Jmáang- e jíñ'- sí'r' jnea~ lala: “Jmi'úung` quií'-, jo júu' lajminá- fi' na fi' Jerusalén co' ja` nijmijíi- jaléng' i dsea` i seeng` fi' na lajúi~ júu^ e guia' quié-e.” 19 Joba' jnea~ lalab cangüi- quiá'- dsea` na jo cafü-ire: “Fíi'i, ñib` i dsea` do guiá- e jnea~ ngüi- lacoo` lacoo` li` téé- guá'- quiá' dsea` góo'oo' e jmán'n jaléng' dsea` i cuíng` 'nã, jogui tøø-re fi' 'nãñi^ jogui jmihuñ`nre cajo. 20 Jogui ie~ do mi~ cajngang' dsea` i Téé~ do, jaang` dsea` i cajmée` lajúi~ e iing~ 'nã jogui caguiar` júu^ quií'- cajo, doo` síng' jnea~ ie~ jo e cuøø- júu^ quié-e e cajnga' dsea` quiá'- i Téé~ do. Jogui jnea~bi cajo dsea` cajmé-e í sí'^ i dsea` i cajnga' quiá'- i dsea` do lajee~ e cajngang'neiñ'.” 21 Jo dsu' cajíng'- Fíi'i Dsea` Jmáang- casí'r- jnea~: “Teáng' fi' uø', dsuco' lana nisñn^ñ 'nã fi' fi' li~ huíi^ li~ seeng` dsea` i ja` lãng' dsea` góo' dsea` Israel.”

Mi~ casüng- Paa- cóo~ jaang' fii~ 'lée-

22 Jo júi~ job júi~ caquiuiñ' núur` júu^ quiá'- Paa-, co' mi~ canúur- e nidsé- dsea` do e niguiar- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- jee~ jaléng' dsea` i ja` lãng' dsea` Israel, joba' canaañ` óo`túr jo fé'r': “¡Ja` 'né- e seeng` i dsea` na fi' jmigüi la! ¡Jngang' naiñ' na!” 23 Jogui ta`biguir mií~ jogui bó'r' 'lee` too~ sí'r^, jogui bír` 'lee` fi' yá'^ cóo~ jaguór` co' dsíng'- guíñ-. 24 Joba' i fii~ 'lée- do caquiur' ta~ e nitáñ' Paa- fi' dsíi' 'nã~ jaléng' i 'lée- do. Jogui caquiur' ta~ cajo e

nibóøng⁻ dsea` do cóo<sup>l</sup>~ loo` e laco^l dsea` do nijmér<sup>-</sup> júu<sup>^</sup> jialí<sup>l</sup> e ta<sup>l</sup> jaléng<sup>l</sup> dsea` m^hí~ uii~ quiá^r-. ²⁵ Dsu^l lajee[~] e nⁱñúum^l Paa⁻ røø` e lico<sup>l</sup> dsi'íng<sup>gui</sup> e nibóøm<sup>-</sup> breiñ<sup>l</sup> do, lajee<sup>~</sup> job cajmingí<sup>l</sup>- Paa<sup>-</sup> i dsea` n^uluu~ quiá^l- fii~ 'léé⁻ i si'í[^] nijmeáng^l ga` ír` do jo cajíñ^l- casí^l- reiñ^l:

—¿Su seab` fí<sup>l</sup> quíi<sup>-</sup> 'ná<sup>l</sup> e nijmihuúng<sup>na</sup> jaang<sup>l</sup> dsea` i caliséng^l fí^l lí~ quiu^l dsea` romano ta` e jii^l ja` mí calita<sup>~</sup> bi dsí<sup>l</sup> su dseáng<sup>l</sup>- óor` dsee⁻?

²⁶ Jo mi~ canúu⁻ i dsea` n^uluu~ quiá^l- i fii~ 'léé⁻ do e cajíng^l- i Paa⁻ do lajo, joba^l dsifí^l ladob cangáiñ^l- e cangojmée^r júu[^] i fii~ 'léé⁻ do quiá^r- jo casí^l- reiñ^l:

—¿E~ nijmée[^] 'n^u cóo^l i dseañ^u do, co^l dsea` caliséng<sup>l</sup> fí<sup>l</sup> lí~ quiu<sup>l</sup> dsea` romano tab` jíñ^l- e líiñ^l?

²⁷ Jo dsifib^l cangoquíéeng^l i fii~ 'léé⁻ do fí^l lí~ sing^l Paa⁻, jo cajmingí^l- reiñ^l do jo cajíñ^l-:

—¿Su jáb^l- e dsea` romanob líng^l 'n^u?

Jo cañí^l Paa⁻ quiá^l- i fii~ 'léé⁻ do jo cajíñ^l-:

—E jáb^l-, íb` jnea[~].

²⁸ Jo cañí^l tu i fii~ 'léé⁻ do quiá^l- Paa⁻ jo cajíñ^l-:

—Jial jnea[~] eáam^l cacáng⁻ cuu⁻ quié⁻ e e ca'uín⁻ⁿ dsea` romano.

Jo cañí^l tu Paa⁻ casí^r- i fii~ 'léé⁻ do:

—Dsu^l jnea[~] línⁿ dsea` romano lati^l mí cangáam^l-baa.

²⁹ Jo jaléng^l i dsea` i si'í<sup>^</sup> nijmihuúng<sup>l</sup> i Paa<sup>-</sup> do, caliúum<sup>l</sup> yaaiñ<sup>~</sup> fí<sup>l</sup> quini<sup>~</sup> dsea` do. Jo jí^lgui i fii~ 'léé⁻ do caliúum^l 'ñia^r cajo mi~ caliñir^l e dsea` romanob líng^l i Paa⁻ do; jogui ca'íb⁻ fø^l quiá^r- dsu^l e nica^lñúng^l neiñ^l jéeng^lgui.

Mi~ cangojéiñ` Paa- fí' quini` dsea` quie' nifi' quia'- dsea Israel

³⁰ Jo mi~ cajneá- e jmü~ jo, co' eáam' iing~ i fii~ 'lée- do e niliñir' røø' e~ uiing~ e dsee- e jmóo' dsea` Israel quia'- i Paa- do, jo cajé'bre e ñí^ cadena e 'ñúung'~ dsea` do, jo caquiur' ta~ e niseáng' jaléng' fii~ jmidsea` cóo'gui jaléng' dseata~ i quie' nifi' quia'- dsea` Israel e niseáiñ' do coling~ e quia'- nisíñ- uii~ quia'- i Paa- do. Jo mi~ nisiseáng' jaléng' i dsea` do, jo caquiur' ta~ e cagü'íib' i Paa- do fí' dsí' 'nñí^, jo cangojéeng'neiñ' fí' quini~ jaléng' i dsea` i caseáng' do.

23

¹ Joba' cajóøng- Paa- jaléng' i dsea` i quie' nifi' quia'- dsea` Israel i caseáng' do jo casí'- reiñ':

—Dsea` rú'uu', eáam' guiá- nica'ee- jnea~ fí' quini~ Fidié~ lati' lana, co' ñí'baa e jmang' e guiá-ba' nicajmé- e fí' quini~ dsea` do.

² Jo dsifí' lajob i dsea` mogui~ quia'- jaléng' fii~ jmidsea` i sii` Ananías caquiur' ta~ quia'- i dsea` i teáng- quia'- laco' sing' Paa- e nijnéiñ'- do moni~ Paa-.

³ Dsa' i Paa- do cañír` dsifí' lado, jo casí'r- i jmidsea` Ananías do jo cajíñ'-:

—iFidiéeb~ nibá' quí- 'nñ' cajo, dsea` jløng'^! Song 'nñ' guiin~ na lana quia'- niquidsi' í' lajii~ laco' júu^ quiur' ta~ quia'- Fidié~ e laco' sí'íb^, jo jjiáí' e 'nñ' quia' ta~ e nibóøng- dsea` jnea~? Co' fé' fí' ni~ júu^ quiur' ta~ quia'- Fidié~ e ja' cuóøng' jmé- dsea` lajo.

⁴ Joba' cañíi' i dsea` i teáng- do quia'- Paa- jo casí'- reiñ':

—¿Su lanab fi' dsea` mogui~ quiá'- jaléng' fii` jmidsea` quiá'- Fidiée`?

⁵ Joba' cañí'tu Paa- quiá'- i dsea` do jo cajíñ'- casí'-reiñ':

—Dsea` rú'uu', ja` ñi` jnea~ e i dsea` na líiñ' dsea` mogui~ quiá'- jaléng' fii` jmidsea`, joba' cafa'-a lajo, dsu' faco' ñi` jnea~ e lajo, ja` cafa'-a lajo jóng. Co' fi' ni` jì quiá'- Fidiée` e cajme' dsea` mali~ lalab fé': "Ja' fo'^ ga` quiá'- dsea` i quiu' ta` fi' góo'."

⁶ Jo mi~ calilí'^ Paa- e i líng~ i dseata~ quiá'- dsea` Israel i caseáng' do líiñ' dsea` saduceo, jogui i líng~guiñ' do quiñ'~ jee~ dsea` Israel i líng' dsea` fariseo, joba' cajíng'- Paa- casí'r- i dsea` do cóo' júu^ teá jo cajíñ'-:

—Dsea` rú'uu', dsea` fariseob líng' jnea~ cajo, jogui dsea` siju` dsea` íb` jnea~ cajo. Jogui i dsea` na 'ñiñ` jnea~ co' e já'- lín'n e jí'tu dsea` mi~ ningí e júuiñ`.

⁷ Dsu' mi~ cató' fé' Paa- e jo, jaléng' i dsea` i líng' fariseo do cóo'~gui jaléng' dsea` i líng' saduceo canaañ` e jmiquí'm'- dsí' ruiñ' lajee` yaaiñ~, jo ca'uíng- tú- 'lé' i dsea` i caseáng' do ie` jo. ⁸ Co' jaléng' i dsea` i líng' saduceo do fé'r' e jo` jí'tu dsea` mi~ ningí e nijúuiñ~, jogui fé'r' e ja` seeng` jaléng' ángeles o'gui sea` jalé' jmiguí quiá'- dsea`; dsu' jaléng'gui i dsea` i líng' fariseo do jáb'- líiñ` jalé' e júu^ jo. <sup>9</sup> Jo lajím' i dsea` do cató'r' mii' calé' catú-, jogui i líng~gui i tifa' quiá'- júu^ quiu' ta` quiá'- dsea` Israel i quíng'~ jee~ dsea` i líng' fariseo, íb` dsea` caróor- jo casíng' yaaiñ` jo cajíñ'-:

—I dseañu' la jíi'~ cóo' e ga` ja' e mi' cajméer'; lí'^ jangám- song nicasíiñ- cóo'~ jaang` dsea` guí o'si cóo'~ jaang` ángel é.

10 Dsu' eáang'gui ta' jaléng' i dsea` do mii~ lacoo` ya'. Jo i fii~ 'lée- do cafóm'bre fíng cajmée' i dsea` do cui'^ Paa-. Joba' cató'r- tú- 'ní máng'~ 'lée- quiá'r- e laco' niguíng-neiñ' lí~ iuuiñ-, jo nidsi-jeáang-neiñ' fí' 'nu~ jaléng' i 'lée- do calé' catú-.

11 Jo mi~ canuu` coo`gui jmi~ lajo, cajmijnéeng` 'ñia' Fí'naa' Dsea` Jmáang- fí' quini~ Paa- jo casí'-reiñ' jo cajíñ'-:

—Cuóø' bî uø', Paa-, co' laco' nicaguiá'^ júu` quié-e e fí' Jerusalén la, lajob 'né- guiá'^ júu` quié-e cajo fí' Roma.

Mi~ casíng- dsea` jial nijngáiñ'- Paa-

12 Jo mi~ cajneá- e jmi~ jo, i líng- i dsea` Israel do casíñ- røø' e nijngáiñ'- i Paa- do, jogui cacuø' júu` rúíñ' lajee~ yaaiñ~ do e dseáng'- ja` nidø'r- o'gui ni'í'r' jii~ coo` cartí' nilí'r' e nijngáiñ'- Paa-.

13 Jo jaléng' i dseaña' dsea` Israel i casíng- lajo tíir' lí'gui lí'- tuláiñ-. 14 Jo cangolíñ' fí' quini~ fii~ jmidsea` quiá'- dsea` góor' dsea` Israel coo`gui fí' quini~ dsea` cóøng'~ quiá'r- jo casí'-reiñ' lala:

—Jnea'^ nicacuó^naa' júu` quí-naa' lajee~ yee~naa' e ja` ni'né' niquiee~naa' jii~ coo` cartí' nilí'naa' nijngáng'^naa' Paa-. 15 Jogui 'nú' lana cóo`gui i dseata~ i quie' nifí' quí-ii' caguiang-gui na, nifí'^na' fii~ 'lée- e nijajeaaiñ- i Paa- do dsa'ó' fí' quini'na', jogui nijmee-na' e niligøøiñ` lico' nifí'^na'r e nijmingí'^na'r jalé' e dsee- e sea` quiá'r- la'uiing~ laná'. Jogui jnea'^, dsea` tuláng-naa', nijmeáang'~ guiá- yee~naa' e nijngáang'~naa'r guiá'^ fí' nú'-gui e nigüeaíñ' catí' la.

16 Dsa' jaang` siming`, joo` i dseam` rúng` Paa` do, nicaliñi`bre lajii` e guia` guiá` i dsea` do quiá` e nijngáin` i Paa` do. Joba' cangór` dsifi' lado fi' 'nu` jaléng` i 'lé` do fi' li` iuung` Paa` e cango-jmé`reiñ' júu`.

17 Jo mi` ca'ing` Paa` e júu` do, dsifi' lajob cató'r` jaang` dsea` nu`luu` quiá`- fii` 'lé` jo casí`-reiñ' jo cajín`-:

—Jéeng` i siming` la fi' quini` fii` quí`-, co' liing` ee` júu` quie`bre e catíng` í`.

18 Joba' i dsea` nu`luu` quiá`- i fii` 'lé` do cajéeiñ` i siming` do fi' quini` fii` quiá`r`, jo lalab casí`r` i fii` quiá`r` do:

—I dsea` sijníng` i sii` Paa` do cató'r` jnea~, jo camí`r` jnea~ e cagajéen`n i siming` la fi' quini`^, co' liing` ee` júu` quier` quí`-ba' jín`-.

19 Jo i fii` 'lé` do catíiñ` guoo` i siming` do, jo cajéeng`neiñ' fi' coo` li` ja` ii` dsea` núu, jo cajmingí`-reiñ' jo cajín`-:

—¿E` júu` quie`^ quie`-e, siming`?

20 Joba' cañi` i siming` do jo cajín`- casí`-reiñ`:

—Fím` dsea` góo`o dsea` Israel nicasiñiñ` røø` e nimí`r` 'nu` fi' e dsa'ó` niguiéen` Paa` calé` catú` fi' quini` jaléng` dseata` i quie` nifi' quí`-ii', dsea` lí`i dsea` Israel. Jo i dsea` í` niguiar` guiá` e nijmigóøiñ` 'nu` e laco' nisíng`-gui røø` cuaiñ` quiá`- dsee` e sea` quiá`- i Paa` do. Dsa' e jo nijmér` e lí`^ laco' 'nu` niguiém`-ba' dsea` do, jo lajob nilí`r` nijngáng`-neiñ'. 21 Dsa' ja` já`- güilín`, co' lí`gui tuláng` dsea` góo`o dsea` Israel nisijeeiñ` Paa` e ñng` guiá`^ fi' e iñ` nijngáng`-neiñ'. Jogui nicacuø' júu` rúin` lajee` yaaiñ` e ja` ni`í` nidó'r` júi` coo`

lajee˘ e nú˘-gui e nilí˘r` nijngáiñ˘- Paa˘. Jogui lana, guiáb˘ nineáaiñ˘ e lico˘ sije˘guir e niquiá˘˘ ˘nua˘ ta˘ lajob e niguiéeng˘˘na˘ i Paa˘ na fí˘ quini˘ i dsea˘ quidsí˘ í˘ do.

²² Joba˘ i fii˘ ˘lé˘- do casí˘r˘ i siming˘˘ do e ja˘ ii˘ nisíñ˘˘ do jii˘˘ jaang˘˘ lajii˘˘ júu˘ e casíñ˘˘- do. Jo mĩ˘ cangŕ˘ jo, ca˘í˘˘bre júu˘ i siming˘˘ do.

Mĩ˘ caguiéiñ˘˘ Paa˘ fí˘ quini˘ dseata˘ dsea˘ féng˘˘ i sii˘ Félix

²³ Jo dsifí˘ lajob i fii˘ ˘lé˘- do cató˘r˘ gáng˘- dsea˘ nu˘˘luu˘ quiá˘r˘ jo casí˘ reiñ˘˘ jo cajíñ˘˘-:

—Guieeng˘˘na˘ guiá˘ tú˘- ciento ˘lé˘- i ngí˘ tii˘-, jogui setenta i nigüeá˘ cuea˘, jogui tú˘- cientogui i nicá˘ ñisü˘˘, jo nidsé˘ee˘ fí˘ Cesarea la ii˘- ñú˘- e uóø˘ na.

²⁴ Jogui caquiá˘˘gui i fii˘ ˘lé˘- do ta˘ quiá˘˘- i dsea˘ nu˘˘luu˘ quiá˘r˘- do e niguiéiñ˘˘- do guiá˘- cuea˘ i nigüeá˘ i Paa˘ do. Jogui jaléng˘˘ i ˘lé˘- do nisínú˘r˘ júu˘ e nijáiñ˘˘ Paa˘ e guiúm˘-biñ˘˘ fí˘ quini˘ i dseata˘ dsea˘ féng˘˘ i sii˘ Félix i guing˘˘ líng˘˘ ta˘ fí˘ Cesarea.

²⁵ Jo i fii˘ ˘lé˘- do casíñ˘˘ cõõ˘ jì cõõ˘˘ dsea˘ quiá˘r˘- e catíng˘˘ i dseata˘ dsea˘ féng˘˘ do jo lalab fé˘˘ e jì do:

²⁶ “Jnea˘ Claudio Lisias, fii˘ ˘lé˘- quiá˘˘- dsea˘ Jerusalén. Jo nisín˘˘ e jì la e táng˘˘ ˘nua˘, Félix, dseata˘ dsea˘ féng˘˘ i jmi˘˘gõ˘ dsea˘ eáang˘˘ lí˘ quiá˘˘ ta˘ fí˘ na fí˘ Cesarea. Guicóõ˘˘ba˘. ²⁷ E laba˘ iin˘˘ fii˘˘ ˘nua˘, e jaléng˘˘ dsea˘ Israel i seeng˘˘ fí˘ la nicasaíñ˘˘- i dseañua˘ la i sii˘ Paa˘, jo sí˘˘ e nijngám˘-breiñ˘˘. Dsu˘ dsifí˘ mĩ˘ caliñi˘ jnea˘ e dsea˘ romanob líiñ˘˘, dsifí˘ ladob cangó˘-õ cõõ˘˘ ˘lé˘- quié˘- e jo calaam˘-baare.

²⁸ Jo cõõ˘˘ jnea˘ iin˘˘ e calidseáang˘˘ dsii˘- e˘ uing˘˘ e ˘niiñ˘˘ i dsea˘ do, joba˘ cajóø˘n˘- nre fí˘ quini˘ dseata˘ i quie˘ nifí˘ quiá˘˘- dsea˘ Israel. ²⁹ Jo job caguó˘˘-

júu[^] e ni'níiñ` dsea` do uí[~] e ja` jmiti~ Paa⁻ lajii[~]
 júu[^] quiu['] ta~ quiá[']- Fidiée[~] e laco['] tñng` ì dsea`
 góor` dsea` Israel do e jmóor`. Dsu<sup>'</sup> ja` e dsee⁻ sea`
 quiáiñ⁻ e eáang['] fa['] dsi[~] í['] e nijngáng[']- neiñ['] o[']gui
 e nitáng[']- neiñ['] fí['] dsi['] 'nuñí[^]. ³⁰ Dsu['] mi~ caliñii⁻ e ì
 dsea` Israel do niguiar['] guiú⁻ e nijngám[']-bre Paa⁻,
 joba['] fí['] nab niguiéen[']-n dsea` do cóo[~] 'nu[']. Jogui
 nicafii⁻ bí jaléng['] ì dsea` ì 'nñng` ír` do e nab nijmér⁻
 júu[^] cóo[~] 'nu['] e~ uiing[~] e jmóor` dsee<sup>-</sup> quiá<sup>'</sup>- dsea`
 do. Jo lanab jii[~] lí['] júu[^] quié⁻e, dseata~ Félix.
 Guicóo[~]'ba'."

³¹ Jo 'ñia['] e uóø` jo jaléng<sup>'</sup> ì 'lée<sup>-</sup> do cajéem`bre
 Paa⁻ fí['] e fii['] lí[~] sii['] Antípatris lí[^] laco['] ta~ caquiú[']
 ì fii[~] quiá[']r⁻ do. ³² Jo mi~ cajneá⁻ e jmii[~] cóo[~]gui
 do, jaléng['] ì 'lée⁻ ì cangolíng[^] e ngí['] do caquim[']-tur
 fí['] Jerusalén fí['] lí[~] si['] 'nu[~] do. Jogui jaléng['] ì 'lée⁻
 ì dsiing[~] cuea[~] do cangolíim⁻bre cóo[~] Paa⁻ cartí
 Cesarea.

³³ Jo mi~ caguilíng⁻ ì 'lée⁻ ì jéeng['] Paa⁻ do cartí
 Cesarea, jo cajú[']bre e jì['] do ì dseata~ dsea` féng['] ì
 guing[~] quiú['] ta~ fí['] jo, jogui cajám[']-bir Paa⁻ cajo.

³⁴ Jo mi~ calí⁻ í ì dseata~ Félix do e jì['] do, joba[']
 cajmingí[']r⁻ ì Paa⁻ do jie[~] fii['] lí[~] seeiñ[']. Jo mi~ caliñír[']
 e fí['] lí[~] se['] Ciliciab seeng['] ì Paa⁻ do, joba['] casí[']-reiñ[']
 do jo cajíñ[']-:

³⁵ —Mi~ nigüilíng⁻ jaléng['] ì dsea` ì jmóo` dsee⁻
 quí[']- do, joguib['] nisi[~]naa['] e~ uiing[~] e 'nñiñ['] 'nu['].

Jo mi~ cangí['] jo, caquiú[']r['] ta~ e jéeb['] dsea` quiá[']-
 ì Paa⁻ do, jo fí['] dob cajmée[']reiñ['] í[^] fí['] dsi['] 'núu['] lí[~]
 caquiú['] dseata~ Herodes ta~.

24

Mi~ cajmi'ðng' ñia' Paa- fi' quini~ dseata~ dsea` féng' i sii` Félix

¹ Jo mi~ cangî ñiá' jmi~ lajo, caguié- i dsea` mogui~ quiá'- jaléng' fii~ jmidsea` i sii` Ananías do fi' Cesarea coling~ cóo'~ coo' tú- máng'~ dsea` cóøng'~ quiá'- dsea` Israel cóo'~ gui jaang` dseañu` i tiing` féng'~ dsea` eáang' i sii` Tértulo. Jo jaléng' i dsea` la caguiliñ- fi' Cesarea do, jo caguiméer^ dsee- quiá'- Paa- fi' quini~ i dseata~ dsea` féng' i guing~ fi' jo.

² Jo mi~ cahuí' ta~ e caguijéiñ` Paa- fi' quini~ i dseata~ do e quiá'- e nisíng- e júu^ do, joba' canaang' i Tértulo do e ñiñ` Paa- fi' quini~ i dseata~ Félix do jo lalab cajíñ'-:

—Máam' ñu`, dseata~ dsea` féng' qui-ii', e la'eáang' ñu'ba' e see-naa' juguiá- júu^ røø. Jogui la'eáang' e eáam' tñn` cajo, jmiguiab' jalé' e guiá- nica'uíng- latøøng- góo'naa'. <sup>3</sup> Jo jaléb' e jo eáam' iáang` dsì jnea'^, dseata~ qui-ii' Félix; jo gui'máam'ba' quiá'- jalé' e jo. ⁴ Jo ja` iin~n e jmi'ing'guí ñu` eáang', fa' nijíéeb` o' e ninúu^ lajíi'~ júu^ qui-naa' cateá lajo. <sup>5</sup> Jo lana nicadsé'naa' jalé' e ga` e jmóo` i dseañu` na fi' latøøng- fi' jmigüi' e ñóor` mii~ quiá'- jaléng' dsea` Israel e laco' ni'náng` dsea` quiá'- rúñ'. Jogui líim'bir cajo dsea` mogui~ quiá'- coo' 'lé' dsea` Israel i sii` nazareno. <sup>6</sup> Jogui ja` jmi'gór' lajíi'~ e tñnaa' fi' guá'- fé' qui-ii' fi' Jerusalén; co' iñ~ nidsijéiñ` dsea` i ja` líng' dsea` Israel fi' dsí' sinúu^ guá'- qui-ii' do, jo uing~ e joba' e caséng'~naa're. ⁷ Jo lamí~ ii~naa' ni'í'naa' í' quiá'r- jíi'~ laco' fé'

júu^ quiu' ta~ qui'ii', dsu' dsifí lajob i fi~ 'lée- i sii` Lisias do caguíñ` dsea` do laguidseaang- fí jaguó`naa'. ⁸ Jo cajíñ'- e lajaléng^ jnea'^ dsea` cuøø`naa' dsee- catíng- e nija'níng'naa'r fí quini'^.

⁹ Jogui mi~ calí- fé" Tértulo e jo, jogui café'gui jaléng^ dsea` Israel i teáang-gui cóo'r~ do, jo jíñ'- e dseáng'- já`ba' jalé" e jmóo` i Paa- do, jo røøb` dseáng'- síiñ` cóo'~ i Tértulo do e jmóor` dsee- quía'- Paa-.

¹⁰ Jo mi~ cangi jo, i dseata~ Félix do cajméer` li` cóo'~ guóor` e sí'r` Paa- e cuøøm` nífé" dsea` do júu^ quía'r~. Joba' caróo- Paa- jo cajíñ'-:

—Eáam` íáang` dsii- e nijmi'óng" 'ñiá'a quini'^ 'nu', dseata~ qui'ii', cuaiñ~ quía'- jalé" dsee- e jmóo` i dsea` na quie-e. Co' ñi`baa guiá- e 'nub` dsea` i quidsí' í' røø` quía'- dsea` góo`naa' dsea` Israel lajii~ níngóob' eáang'. <sup>11</sup> Jo cuøøm` nilidseaang~ o' e nabi ngóo' guitu' jmii~ e caguié- e fí Jerusalén e jmifén'n Fidié~. ¹² Jo ja` cadsé" jaléng^ dsea` na jíi'~ cóo` dsee- e laco' ni'níñ- jnea~, fa' e sín'n jñn~n cóo'~ dsea`, o'gui tá'a mii~ jee~ jaléng^ dsea` fí sinúu^ guá'- fé" quía'- dsea` góo`o e si' fí jo, o'gui fí dsí' sinúu^ guá'- jiu quía'- dsea` góo`o cajo, o'gui lacaang` lí` jie" fí jee~ fii. <sup>13</sup> Jo jaléng^ i dsea` 'níng` jnea~ i teáang- la ja` niguié'r' jíi'~ cóo` dsee- quie-e e jmóor~, co' ja` e røøñ- jíi'~ cóo` laco'gui la fé'r`.

¹⁴ 'Dsu' e já'- e jmóo`o lajii'~ e iing~ Fidié~ i jmiféng' 'lii~ dsea` cøøng'~ quie-e, dsea` Israel, laco' cøøng` røø` cóo'~ fí guiá- quía'- Dsea` Jmáang-. Jo fé" i dsea` góo`o na e jnea~ ja` jmitii- lajii'~ júu^ quiu' ta~ quía'- Fidié~ e cajme' Moi~; dsu' o' já'- e lajo,

co' jnea~gui jáb'- lín'n jalé' e júu^ jo cóo'~gui jalé' e júu^ e cajme' dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée' malí~gui eáang'. <sup>15</sup> Jogui jáb'- lín'n røøb` laco'gui i dsea` í e jí'tu jaléng' 'líi~ la'eáang' cóo'~ Fidiée' nañí fa' líiñ' dsea` guiúng- osi i sitíng' e 'lée' é. ¹⁶ Joba' cuøø`bi dsii- e ee`e guiá' fí' quini' Fidiée' jogui fí' quini' dsea` rún'n dsea` jmigúí cajo.

¹⁷ 'Dsú' mi~ cangí tú- 'ní jii' e ngii- fí' lí' jié', joguiba' caquin'-túu fí' Jerusalén e ngocuøø-ø cuu- jaléng' dsea` tiñíng-, jogui ngocuøø-ø Fidiée' laco' litíng' dsea` góo`o dsea` Israel e cuø'r dsea` do. <sup>18-19</sup> Jo lajee' táan'n jmóo`o jalé' e jo e ningí e caliguiún-n fí' quini' Fidiée' laco'gui la fé' dsea` góo`o dsea` Israel, jo ie~ jo ja` 'ga' lí' siseáng' dsea` e jøør- quiá'- lajii'~ e lí' quié-e, o'gui míi~ tée'~ jii'~ capí' cajo. Jo job mi~ caguilíng- cóo' tú- máng' dsea` Israel i jalíng- fí' lí' se' Asia, jo cadséiñ' jnea~ fí' dsí' guá'- fé' e si' fí' Jerusalén do. Jo i dsea` íb` i catíng- e nigüilíng- fí' la e 'náiñ- jnea~ faco' sea` dsee- quié-e quini'. <sup>20</sup> Jogui co' ja` dsee- caliseá quié-e, joba' i dsea` i teáang- la lana cuøøm` nijmér- júu^ song cadsé'r` dsee- quié-e e líng~ ee` cajmé-e mi~ cajéeiñ' jnea~ fí' quini' dseata~ i quie' nifí' quí- jnea'^, dsea` lí'íi' dsea` Israel. ²¹ Co' lajii'~ e tóo` dsii- e café'-a cóo'~ júu^ teá' lajee' sín'n fí' quini' i dsea` quidsí' í' do jo café'-a: "Lana 'nú' cuø'na' jnea~ dsee- dsuco' e já'- lín'n e jí'tu jaléng' 'líi~ mi~ ningí e júuiñ-."

²² Jo co' niñib` i dseata~ Félix do guiá- jial jalé' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-, joba' mi~ canúur- jalé' júu^ e cajíng'- Paa- do, cajé'bi quiá'- e niquidsir' í' lajminá- quiá'- dsea` do jo casí'-reiñ':

—Mi~ nigüéeng~ i fii~ 'lée~ Lisias, înguïbing' ni-jmé~ júu^ røø` jnea~ cuaiñ~ quiá~ e dsee~ e sea` quií~ e 'nñing` jaléng` dsea` 'nñ`.

²³ Jõba' casí~ i dseata~ Félix do i dsea` nñ'luu~ quiá~ i fii~ 'lée~ do e güi'iuum~bî Paa~ sijnñiñ~ lajee` jø, lifa' cuøøm` e jaléng` dsea` i cúing` dsea` do nijmicóo~reiñ' lajee` iuuiñ~ do.

²⁴ Jø mi~ cangf`guí tú~ 'nî jmi~ lajõ, caguiéb~tu i dseata~ Félix coling~ cóo~ dseamf` quiá~r~ i sii` Drusila i lîng` dsea` Israel, jø caguiliñ~ fí lî` tidsi` í` quiá~ dsea`. Jø dsifí` lajõb caquiñ` i dseata~ do ta~ e nilité`^ Paa~ e fí lî` quidsir` í` do. Jø mi~ caguié~ Paa~ fí jø, jø canaaiñ` guiar` júu^ quiá~ dsea` Jmáang~ jial laco' nijáng` yaang~ dsea` fí jaguó` dsea` do. Jø canúub~ i dseata~ do jalé` e júu^ quiá~ Paa~ do. <sup>25</sup> Dñ' mi~ canaang` Paa~ e fé'r` jalé` júu^ quiá~ jial nisíng` yaang~ dsea` fí guiá~, jogui jial ja` nibeáng` dsea` dsee~ yaaiñ~, jogui jial mi~ nití` í` e niquidsi` Fidié` í` quiá~ lajaang` lajaang` dsea` jmigüî, jõba' mi~ canúu~ i dseata~ Félix do jalé` e júu^ quiá~ Paa~ do, jø caføm`bre jø cajíñ~ casí~r~ Paa~:

—Guøm`^tu' fí lî` iuun~ do lana. Nab nijmee~e júu^ lî` e jøøn~, joguiba' nitøø^túu` 'nñ` fí la.

²⁶ Jogui cajo i dseata~ Félix do cuub~ íing` dsir` e nicuó~ Paa~ ír` e laco' e nileaiñ~ dsea` do. Jø uing~ jõba' e tór` Paa~ sojié` e sñiñ` cóoiñ~. <sup>27</sup> Jø tú~ jî` cangocá` e jmóor` lajõ. Dñ' mi~ cangf` jø, cagüi`ñb` i Félix do e lñiñ` dseata~ dsea` féng`, jø ca'í~ jaang`gui dsea` cuaiñ~ quiá~r~ i sii` Porcio Festo. Jø co' i dseata~ Félix do iñ~ e guiáb~ nijér~ cóo~ dsea` Israel, jõba' caseám`bre Paa~ lado la sijnñim`biñ`.

25

*Mi~ caguié~ Paa~ fi' quini~ dseata~ dsea`féng' i sii`
Festo*

¹ Jo coob` mi~ catî í' e nilíng~ Festo dseata~ dsea`féng', jo mi~ cangî 'ní jmi~ lajo cagüi'í'bre fi' Cesarea jo cangór~ fi' Jerusalén. ² Jo mi~ caguié~ fi' jo, dsifi' lajob jaléng' fii~ jmidsea` cóo' gui jaléng' dsea` Israel i laniing~ i neáang' fi' Jerusalén ie~ jo caguiliñ~ e jmóor` dsee~ quía'~ Paa~ fi' quini~ i dseata~ Festo do. <sup>3</sup> Jo jaléng' i dsea` jmóo` dsee~ quía'~ Paa~ do camí'r' jmi'ee~ i dseata~ do e laco' niqúiá'~ dsea` do ta~ i Paa~ do e nidséng'~túr fi' Jerusalén e quía'~ nitidsi' í' quía'r~ fi' jo, dsu' iñ~ jmér~ lajo e lí' laco' nilí'r' e nijngáng'~neiñ' guiá' fi' e tu'í'b'. ⁴ Joba' cañí' i dseata~ Festo do quía'~ i dsea` jmóo` dsee~ quía'~ Paa~ do jo casí' reiñ' jo cajíñ'~:

—Fi' dob iuung~ Paa~ sijníñ' fi' Cesarea, jo 'ñiá'baa í' dsii~ ninín'^n fi' do e jo' jmi'íng' 'ñiá'a. ⁵ Jo jaléng' dseata~ quí'~na' 'né~ nidsilíñ~ cóo'~ jnea~ fi' Cesarea, jo song sea` dsee~ e nical'éé` i dseañu' do, joba' fi' job cuøøng` jmee~na' dsee~ quía'r~.

⁶ Jo caje'bi dseata~ Festo fi' Jerusalén jñiá~ si guí' jmi~gui. Jo mi~ cangî jo, joguiba' caquiñ'~ fi' Cesarea. Jo mi~ cajneá~ e jmi~ jo, jo cangó~bre fi' lí~ nigüear` e niquidsir' í'. Jo caquiá'r' ta~ e calité'^ Paa~ fi' jo. <sup>7</sup> Jo mi~ tí' lí' ca'í' Paa~ fi' jo, dob niteáang~ jaléng' dsea` Israel i jalíng~ tí' Jerusalén i jmóo` dsee~ quía'r~ do, jo cangoquíeeiñ' fi' quini~ i dseata~ do jo canaaiñ' jmóor` dsee~ quía'~ Paa~, jo iib` eáang' e dsee~ e cuø'reiñ' do, dsu' jí' coo' ja

e cadsér` fa' dseáng' e já' lajii~ e dsee e jmóor`
 quía' dsea` do.

⁸ Joba' cañi' i Paa` do fí' quini` i dseata` do cóo'`
 júu^ e jmi'ðng' ñia'r' jo cajíñ'`:

—Jii~ coo` e ga` ja` mí' cajmé` jnea~, o'gui fa'
 nica'fá'` a ga` uii~ quía'` jalé'` júu^ quia'` ta~ quía'`
 dsea` góo`o dsea` Israel, o'gui fa' nica'fá'` a ga` uii~
 quía'` guá'` fé'` quía'` dsea` î cajo, o'gui quía'`
 dseata~ dsea` féng'` i guing~ quia'` ta~ fí' Roma.

⁹ Jogui co' i dseata~ Festo do iin~ e jér` guiáb`
 cóo'` jaléng'` dsea` Israel, joba' cajming'`r` Paa` jo
 cajíñ'` casí'` reiñ'` lala:

—¿lin~ e guó'^ fí' Jerusalén, jo fí' job niquidsi'
 jnea` í'` quíi'` lajii~ e 'nñng` dsea` 'na'?

¹⁰ Joba' cañi'` Paa` quía'` i dseata~ Festo do jo
 cajíñ'`:

—Fí' lab iuun` fí' lí~ quidsi' dseata~ dsea` féng'`
 dsea` guing~ fí' Roma í', joba' fí' lab lí~ catíng` e
 nitidsi' í'` quie` e. Jogui guiáb` ñi'` 'na' cajo, dseata~
 quí`ii', e jii~ coo` e ga` ja` mí' cajmé` e quía'` jaléng'`
 dsea` góo`o. ¹¹ Jogui song nica'ee` dsee e lahuíng'
 e dsi` í'` e nijngáng'^na' jnea~, cuøm` lí' jmee`na'
 lajo, jo ja` e fá'a jii~ coo`. Dsa' song ja`gui sea` jii~
 coo` dsee` quie` e laco' jii~ e 'nñng` dsea` jnea~, jii~
 jaang` dsea` sea` fí' quía'r` e nijáin'` jnea` fí' quini`
 dsea` i 'ní'` ní'` quie` e. Joba' mii` e 'ñiab'` i dseata~
 dsea` féng'` i quia'` ta~ fí' Roma niquidsir' í'` quie` e.

¹² Jo mi~ cangî jo, i dseata~ Festo do casíin~ cóo'`
 jaléng'` i dseata~ ruiñ'` caguaang`gui do. Jo lí' jo
 cajíñ'` casí'r` Paa`:

—Lí' laco' nicamí' 'nua' uø' e i dseata~ dsea' féng' dsea' quiu' ta' fí' Roma do, í'bing' niquidsí' í' quí' , jo cóo' íb' niguó' lana.

Mi' casíng' dseata~ Festo cóo' jaang' dseata~ dsea' féng' i sii' Agripa

¹³ Jo mi' cangí' tú' 'ní' jmíi' lajo, i dseata~ dsea' féng' i sii' Agripa do cólíng' cóo' i dseamí' rúíñ' i sii' Berenice cangolíñ' fí' Cesarea e cango'eer' i dseata~ Festo do. ¹⁴ Jo huøøb' jia cajer' cóoiñ' do fí' Cesarea. Joba' lajee' jo, i dseata~ Festo do casí'r' i dseata~ dsea' féng' Agripa do lajii' e lí' quíá' i dsea' i sii' Paa' do, jo cajíñ' casí'reiñ' :

—Lana lab iuung' jaang' dseañu' i sijníng' i caseáng' dseata~ Félix mi' cagüí'ír'. ¹⁵ Jogui mi' cataan'n cateá' fí' Jerusalén, jaléng' fii' jmidsea' quíá' dsea' Israel cóo'gui jaléng' dsea' cóøng' quíá'r' caguiliñ' 'níiñ' i dseañu' i sii' Paa' do fí' quinií' , jogui camí'r' jnea' e fa' niquíá' ta' e nijúum' dsea' do. ¹⁶ Joba' cangíi' quíá' jaléng' i dsea' i jmóo' dsee' quíá' Paa' do e ja' lajo tíng' dseata~ dsea' féng' i guíng' fí' Roma fa' e quiu'r' ta' e dseáng' nijúung' dsea' lajee' ná'gui e niquidsí' í' quíá' i dsea' røøng' dsee' do jogui e nisíñ' cóo' i dsea' i 'níng' ír' cajo e laco' nijmí'øng' yaaiñ' cóo' jalé' e dsee' e 'níng' dsea' ír' do. ¹⁷ Joba' mi' cagüí'íng' i dsea' i jmóo' dsee' quíá' Paa' do fí' la, jo' e cajmí'íng' 'níá'a, co' dsifí' mi' cajnea' e jmíi' cóo'gui do cangó'baa' fí' lí' niquidsii' í' , jo caquíá' ta' e calitéb' i Paa' do fí' lí' iuiñ' . ¹⁸ Dsu' jaléng' i dsea' i caseáng' i 'níng' ír' do ja' canú'u fa' e fé'r' uii' quíá' i Paa' do laco' jii' e lamí' í' dsí' jnea' . ¹⁹ Co' lajii' dsee' e jmóor'

quiáañ' e quiá' lajii' júu^ e já' l'iiñ' quiá' Fidiéé' quiá'r-, jogui quiá' jaang` dseañu' i sii` Jesús i nicajúng` do jogui fé'r` e jí'biñ' do. ²⁰ Jo co' jo` ñi` jnea` ee` nijmee` e cóo'r` quiá' jalé' e dsee` e jmóo` dsea` quiá'r` do, joba' cajmingí'ire e song iñ` e nidsér` fi' Jerusalén e nitidsi' í' quiá'r` fi' jo. <sup>21</sup> Dsu' ñia'r' cajíñ' e ja` iñ` dsér-, jogui nicamir' e i dseata` dsea` féng' i guing` fi' Romabing' i niquidsi' í' quiá'r-. Joba' caquiá'-u ta` quiá'r` e lami` iuum`bir sijñiñ` cartí' niguiéen`nre fi' quini` i dseata` dsea` féng' do.

²² Joba' cañi' i dseata` Agripa do quiá' dseata` Festo jo cajíñ':

—im`bi` jnea` nuu`u júu^ quiá' i dseañu' do cajo.

Joba' cañi' dseata` Festo quiá' i dseata` dsea` féng' do jo casí'-reiñ':

—Dsa'ób` ninúu'^ lajii' júu^ quiá'r-.

Mi` caguié` Paa` fi' quini` dseata` dsea` féng' Agripa

²³ Jo mi` cajneá` cóo`gui jmiñ` lajo, i dseata` dsea` féng' Agripa do cóo`gui i Berenice do caguiliñ` cangotáañ' lacó' dsea` 'goo` fi' sinúu` li` tidsi' í' quiá' jaléng' dsea` jo jée' jaléng' fii` 'lée` quiá'r` cóo`gui jaléng' dsea` niing` i jalíng` cóo'r-. Jo mi` caseáng' jaléng' i dsea` do fi' do, i dseata` Festo do caquiá'r' ta` e cangoté` 'lée` i Paa` do jo cangojéng`neiñ' fi' li` nisiseáng' dsea` do. ²⁴ Jo mi` caguiér` fi' jo, lalab cajíng' i dseata` Festo do:

—Dseata` dsea` féng' Agripa cóo`gui lajiiñg` dsea` i siseáng' la lana cóo` jneaa`aa', nab nisíng' i dseañu' do lana. Jo lajím` dsea` Israel

nīcājacōor` dsee` quíá'- ñ dseañu` na lajee` cataan`n fí Jerusalén jogui fí la fí Cesarea cajo, jogui dsíng'- ta'r` mii` e mi'r` jnea` fa' e niquiá'`u ta` e nijúum`-biñ' na. ²⁵ Dsu' jnea`gui lín`n e ja` e mi' léer' jii` cōo` fa' e dsi` í' e nijúuiñ`. Jo 'ñia'guir nīcamir' e ñ dseata` dsea` féng' dsea` guing` fí Romabing' ñ niquidsí' í' quíá'r`, joba' nīca'f` dsii` e fí job niguiéen`nre. <sup>26</sup> Jo cō' ja` ñnguá e` dseáng' e nifíi` ñ dseata` dsea` féng' do cuaiñ` quíá'- ñ dseañu` na, joba' catóø-øre la'uii` fí quini'`'nū, dseata` dsea` féng' Agripa, e laco' niquidsí' í' quíá'r`. Jo lajoba' sea` e nitōo` jnea` fí ni` jì e niguiéen`n quíá'- dseata` dsea` féng' ñ guing` fí Roma. <sup>27</sup> Cō' gab'jiu lí' lín`n e niguiéen`n jaang` dsea` ñ sijníng` jogui ja` ñii` e` nitōo`o fí ni` jì quíá'- lajii` e 'náng` dsea` ír` do.

26

Mi` café' Paa` fí quini` dseata` dsea` féng' Agripa

¹ Jo mi` cangf` e café' dseata` Festo júu` quíá'r`, joba' casí'- dseata` dsea` féng' Agripa ñ Paa` do jo cajíñ`-:

—Cuøøm` fo`^ júu` quíi'- lana.

Jo dsifí ladob cajmée` Paa` li` cōo`~ guóor` e quíá'- nifér` jo lalab canaiñ` fér`:

²—Dseata` Agripa, eáam' íáng` dsii` e nifá'`a júu` quíé` e fí quini'` 'nū` lana e nijmi'óng` 'ñiá'`a quíá'- jalé'` dsee` e nīcājacā` dsea` góo`oo' dsea` Israel quíé`-e. <sup>3</sup> Jo cō' cuíib` 'nū` jalé'` e t́ng` jnea'`, dsea` líi'` dsea` Israel, cōo`~gui jalé'` júu` quí`-ii' e sii`naa', joba' mii` jmi'ee` quini'`^ lana e ninúu`^ jalé'` júu` quíé`-e e nifíi`^ 'nū` car` niteám'`baa.

Jial seeng` Paa` nú`-gui e calicuíñ` Dsea` Jmáang`
 4 `Lajim` dsea` góoo' dsea` Israel ñir` jial calisen`n jee` ír` fí` góoo' jogui fí` Jerusalén lati` jii` le'eáam`baa. 5 Jogui ñi`bi guiá` jaléng` i dsea` î e dsea` fariseob líng` jnea` lati` jii` mali~, jogui cuøøm` nijíñ`- lajo song iin~. Jogui lajee` jaléng` jnea`, dsea` líi` dsea` Israel, dsea` fariseo i lajang`-gui jmiti~ lajii` júu` quiu` ta` qui`-ii' quiá`- jial 'né` nijmiféng` dsea` Fidiée`. 6 Jogui lanagui nicajéeiñ` jnea` fí` la e quiá`- nitidsi` í` quié`e, dsuco' e jnea` jáb`- lín`n lajii` júu` quiá`- Fidiée` e casée' `lii~ dsea` áang` qui`-ii' e jí`tu jaléng` dsea` mi` ningî e júuiñ`. 7 Jo e lab júu` e cacuø' Fidiée' `lii~ dsea` áang` qui`-ii' do, jo laji` guitu` `lé` dsea` góoo' dsea` Israel sijeem`bre i dsea` i cajíng`- Fidiée` i nisíñ` fí` jmigüi` la. Joba' uøø` jmii` ja` tã dsea` góoo' e jmiféiñ` Fidiée` jogui e jmóor` lajii` e iing~ dsea` do. Jo uii` e já`- lín`n e nicagüéng` i dsea` i sijeeng`naa' do, joba' cuø' dsea` góoo' dsea` Israel jnea` dsee` lana, dseata` qui`-ii' Agripa. 8 Joba' ¿jiali' ja` iing~ `nú`, dsea` góoo' dsea` Israel, já`- líng`na' e Fidiée` cajméer` e cají`tu Jesús jee` jaléng` `lii~ mi~ cangî e cajúiiñ`?

Mi` cajíng`- Paa` jial cajmeáiñ` ga` jaléng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`

9 `Dsu' e já`-ba' e ca'î dsii` ie~ lamii` jéeng`gui do e cajmeáan`n ga` jaléng` dsea` quiá`- Jesús i seeng` fí` Nazaret. 10 Jo lajob cajmé` e fí` jee` fiñ` Jerusalén, e cangomii` júu` fí` quini` jaléng` fiñ` jmidsea` e catán`n fíng` dsea` quiá`- Dsea` Jmáang` fí` dsii' `nuñí`. Jogui mi~ huí' ta` e júung` jaléng` i dsea` î, dob sín`n e cuøø` júu` quié`- e cajo. 11 Jogui

jmiguiúung` née'`bi cajmeáan'`nre e laco' nitár`
lajúi'` júu^ e já'` líiñ` quiá'` Dsea` Jmáang` do. Jo
jalé' e na cajmé`e fí' laco` sinúu^ guá'` qui`ii',
dsea` lí'íi' dsea` Israel. Jogui dseáng'` eáam'` ní'
camán`nre lajaléiñ'` do, co'` jì'gui ngíi` e jmáan'`nre
ga` cartí' doñí'` jìé'` fí' seem`bre. Lajob cajmé`e
lajee` ná'` gui e calicuín`n Dsea` Jmáang`.

*Mi` cajíng'` gui Paa` júu^ quiá'` mi` calicuíiñ` Dsea`
Jmáang`*

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Jo coo` ya'`, lajee` e iuun` fí' ngóo'`o fí' Damasco
cuaiñ` quiá'` e jmáan'`n ga` jaléng'` dsea` quiá'`
Dsea` Jmáang` i seeng` fí' do, jo ie` jo nìngóo'`o
quiee` ta` cóo'`gui júu^ quiá'` jaléng'` fi` jmidsea`
quiá'` dsea` góo'`oo' dsea` Israel e nijmeáan'`n ga`
jaléng'` dsea` cúing` Dsea` Jmáang`. ¹³ Jo lajob
fíi`guíi'` 'nu', dseata` Agripa, e lajee` gui'ná'^ iuun`
fí' e ngóo'`o fí' Damascob, í'` e ngóo'` guieñí'` jóob`
camó`o coo` jì' e jì'` jlo'^ e eáang'`gui jíing` jì'` laco'`gui
jì'` iee`. Jo e jì'` do jáa'` fí' yú'^ jmigúí', jo ca-
jneá'` fí' lacúng'` lajíing` lí'` ngóo'`naa'` do lajee` e
téé'`naa'` fí' ngóo'`naa'` fí' Damasco. ¹⁴ Jo dsifí'` mi`
cangí'` e cajneá'` e jì'` do, lajii`-baa'` la'ó'` ngóo'`naa'`
do caquíng'`-naa'` fí' ni` uó`. Jo canú'` jnea` e
líing` iì'` guicafé'` cóo'` jmi'` hebreo e tó'r` jnea` jo
guicajíiñ'` lala: “Saulo, Saulo, ¿jali'` jmáan'` jnea`
ga? Co'` jalé'` e jmoo'` na e jmáang'` uóø'`ba'` na,
laco'`gui dsingíng` jaang` güitá'` mi` iá'` fi`re'` sii`
su'` mo'uóø're'` song ja` núu'`re'`.”

¹⁵ Jo cangíi` quiá'` i guicafé'` do jo cafá'`-a: “¿I`
'nu', Fí'i'?” Jo cañí'tu i guicafé'` do jo guicajíiñ'`:
“Jneab` Jesús i ngí'` 'nu'` jmáan'` ga` lana. ¹⁶ Jo

lana, ráan' - jo jmee - sín' - , dsuco' lana cajmijnéeng' 'ñiá'a fí' quini' e laco' nijme' lajii' e iin' jogui niguiá' júu' quié' e fí' quini' jaléng' dsea' quiá' jalé' e nicañi' la lana jogui cóo' jalé' e nabi niliñi' quié' e cajo. ¹⁷ Jogui lana nilaam - baa 'nu' jee' jaléng' dsea' góo' dsea' Israel i 'ní' níng' 'nu' cóo' gui jee' dsea' i ja' líng' dsea' Israel cajo. Jogui jneab' nisín' 'nu' jee' jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel. ¹⁸ Jo ta' lajoba' nisín' 'nu' e laco' güi'ée' dsea' jial laco' ninea' moguir, jogui e jo' niliseeng' guir e dsee' quiá'r' quiu' ta' ír', co' lí' lí' 'né' e niqui' jing' yaaiñ' fí' quini' baa, jo lajoba' jo' niliseeñ' e quiu' gui fii' i 'ling' i sii' Satanás ta' quiá'r', jo ninaiñ' e jnea' dsea' nicaa' nifi' quiá'r'. Jo nisín' 'nu' jee' jaléng' dsea' i ja' líng' dsea' Israel lajo e laco' já' nilíng' i dsea' í' lajii' júu' quié' e, joba' niñiñ' e ni'ling' jalé' dsee' quiá'r', jogui ni'íñ' lajii' e catíng' e cuøø' jaléng' dsea' quié' e, dsea' i caguíng' Fidié' e laco' ni'uíng' dsea' güeang' quiá'r'."

Mi' cajmée' Paa' nuu'r' quiá' lajii' e cangár' do

¹⁹ Jo lajob líí', dseata' Agripa, cajmé' baa nuu' lajii' e camó'o jogui canú'u e jáa' fí' yú' jmigüí. ²⁰ Jo la'uii' canaan' e jmóo'o ta' guia' júu' quiá' Dsea' Jmáang' fí' jee' jaléng' dsea' seeng' fí' Damasco, jogui mi' cangí jo fí' jee' jaléng' dsea' seeng' fí' Jerusalén, lí' latøøng' lí' se' Judea. Jogui lajobi fí' jee' dsea' góo'oo' dsea' Israel e fii' ire e nijáng' yaaiñ' fí' jaguó' Dsea' Jmáang' jogui e niqui' nijíng' yaaiñ' fí' quini' Fidié', jogui e 'né' ni'ér' jmang' e guiáb' e laco' cuø' lí' e nicaqu' jím' yaaiñ' fí' quini' Fidié'. ²¹ Jo uí' jalé' e júu' e

guiaa- dob, casang'- jaléng' dsea` góo'oo' dsea` Israel jnea~ fí siguí' quíá'- guá'- quí-ii', jō jì'guì lamí~ iiñ~ e nijngám'-bre jnea~. ²² Ds_u' Fidiéé' eáam' jmicóo'r~ jnea~, jōba' guiáb- seen- latí' lana. Jogui dseáng'- ja` jmitúng^ dsii- e guia'b<sub>ii</sub> júu^ quíá'- Dsea` Jmáang- fí jee~ laj_{ii}ng` dsea~, jiuuiñ~ tá'- e cóo<sub>ii</sub>ñ~. Jogui ja` fá'a jíí' cōo` júu^ e ja` cóo_{ng} røø` cóo'~ jalé' e café' ì dsea` ì café' cuaiñ~ quíá'- Fidiéé' malii~gui eáang', fa' la Moi~ e caséer' júu^ e la guím' 'né- niliti~ fa' la e fé' lala ²³ e dseáng'- nisí'í'ba' e nijúung- Dsea` Jmáang-, ds<sub>u</sub>' mi~ ningí' e nijúuiñ- do, íbre dsea` la'uii~ nijí''tur jee~ jaléng' 'lii~. Jogui íbre dsea` niguiár- júu^ jee~ jaléng' dsea` góo'oo' dsea` Israel jial nileáng` jaléng' dsea` í jee~ dsee- quíá'r- jogui cajo jial nileáng` jaléng' dsea` ì ja` líng' dsea` Israel jee~ dsee- quíá'r-. Jō e júu^ e niguiá- Dsea` Jmáang- do líí' la líí' cōo` jì' e jnea' e jmicóo'~ jaléng' ì dsea` í.

Mi~ caféng' Paa- dseata~ Agripa jial ni'uíng- dsea` do dsea` quíá'- Dsea` Jmáang-

²⁴ Jō mi~ calí- fé' Paa- e júu^ jō e jmi'ó_{ng}' ñia'r', jō dsifí' lajōb café' ì dseata~ Festo do cóo'~ júu^ teá' jō cajíñ'-:

—jNgaam`'n_u, Paa-, nica'léeb' quíi'- e nicajmitín' eáang', jō cóo'~ e jō nica'uíng- e nicalicaam~ba'!

²⁵ Jōba' cañí' ì Paa- do quíá'- dseata~ Festo jō cajíñ'- casí'-reiñ':

—Ja` ngaang~ jnea~, dseata~ quí-ii' Festo, ds<sub>u</sub>' n<sub>u</sub> í' o' l'í- rijíim`, cō' lajalé' e fá' jnea~ la jmang'- júu^ guiáb- jogui jmang'- júu^ jáb'- cajo. ²⁶ Nab guiing~ dseata~ dsea` féng' Agripa, jō ñi'bre la'uiing~ jalé' e júu^ na. Jō ja` 'gó'o e fá'a fí' quinir', cō' ñi'baa røø'

e ñi'bre la'uiing~ laná'~ cajo jalé' e guiá'~ e cajmée' Jesús fí' jmigüi' la, dsuco' jalé' e jo o' e calí' lí' ja' ii' jøø' osi lí' ja' jnéeng' é. ²⁷ Jøgui 'nu', dseata~ dsea`féng' Agripa, niñib`jnea~ e jáb'~ líng' 'nu` jalé' júu^ e cagua' i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'~ Fidiée~ malii~ gui eáang'.

²⁸ Jøba' cañii' i dseata~ Agripa do quiá'~ Paa~ jo cajíñ'~:

—Jiiu~ba' ja` mi' cali' jnea~ e ni'uúin~n dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang'.

²⁹ Jøba' cañii'tu Paa~ quiá'~ dseata~ Agripa jo casí'~reiñ':

—Nañi' si jiiu~ osi jmiguiu'bi é ja` mi' cali' i 'nu', dsu' iing~ Fidiée~ e lajim` 'nú' ni'uúing~na' dsea` quiá'~ Dsea` Jmáang' laco'gui la líng' jnea~; jo dsu' o' laco' jnea~ lana e ñúun'~n cóo'~ ñi' cadena.

³⁰ Jo mi~ cangí' e cajíng'~ Paa~ e júu^ jo, jo caróob~ i dseata~ dsea` féng' Agripa do cóo'~gui i dseata~ Festo do colíng~ cóo'~ i rúin' dsea` ngáang'~ cóo'r~ i sii' Berenice lí' lajiiing~ i dsea` i neáang' do ie~ jo.

³¹ Jo mi~ cangí' jo, ca'uøøm`bre e cangosiñ~ e júu^ do lajee~ yaaiñ~ fí' lí' jié'. Jo lalab siiiñ` lajee~ yaaiñ~ jo fé'r':

—I dseañu' la ja` e mi' ca'léer' jii'~ cóo' fa' dsi~ í' e nijúuiñ~ o'gui e sijñing~guir fí' dsí' 'nuñi'.

³² Jøgui cañii' i dseata~ dsea` féng' Agripa do quiá'~ dseata~ Festo jo casí'~reiñ':

—Cuøøm`nileáng' i dseañu' la lana faco' mi~ ja` mi' camir' 'ña'r' jéeng'gui e niquidsí' i dseata~ dsea` féng' i guing~ fí' Roma do í' quiá'r~ lajii'~ e lí' quiá'r'.

27

Mi casiiñ Paa fí Roma

¹ Jo mi catigua júu quiá'r- e niguiéiñ' jaléng' jnea' fí Roma li se' Italia, joba' Paa cóo' i dsea' sijníng' caguaiang- gui do cangoliñ' e jée' jaang' fií 'lée- i sii Julio; jo i dsea' í iuuiñ- jee cóo' íng' 'lée- quiá'- dseata dsea' féng' i guing' fí Roma.

² Jo jnea' Lucas cangó-oo' colíng' cóo' Paa-. Jo cangó-naa' e téé-naa' fí dsí' cóo' móo' e jáa' fí cóo' fií e sii Adramitio e nisi' tí li' nigüi'í' e nidsé- fí lacaang' oo- jmí' quiá'- li se' Asia. Jogui ngóo'bi colíng' cóo' jnea' jaang' dseañu' i sii Aristarco i seeng' fí Tesalónica, cóo' fií li' se' Macedonia.

³ Jo mi cajneá- e jmí' jo, caguié-naa' fí cóo' gui oo- jmí' e sii Sidón. Jo fí job i fií 'lée- i sii Julio i jmóo' í Paa- do cacuø'r' fí Paa- e nidsi'eeiñ- jaléng' dsea' cuiñ', jo lajob i dsea' í nijmícóo'r' dsea' do cóo' jalé' e 'né- quiáñ'-.

⁴ Jo mi cangí jo, ca'uøø-naa' fí oo- jmí' e sii Sidón do e quíng'-naa' guí, joba' cangiing'-naa' fí lí' lí' ca' fí cóo' guóo' uø- e néé ni' jmiñí'^ e sii Chipre fí lí' ja' 'ga' lí' bá' e guí do, dsuco' eáang' jna' lacó' ngóo-naa'. ⁵ Jo cangiing'-naa' fí 'ni' jmiñí'^ la tóo' li' se' Cilicia cóo' gui li' se' Panfilia cartí caguié-naa' fí cóo' fií e sii Mira, cóo' fií li' se' Licia.

⁶ Jo fí job i fií 'lée- i sii Julio do cangár- cóo' móo' quiá'- fií e sii Alejandria, jo iu' fí ngóo' fí li' se' Italia. Jo fí dsí' móo' job cangotóo'-naa' e quiá'- cangó-naa' fí lí' sí' ngóo-naa'. ⁷ Jo jmiguiab' jmí' ngocá' e ngí-naa' tá'-jiu lado. Jo e quie' ta' e eám' caguié-naa' fí cóo' fií li' sii Gnido. Jo eám'bi

íí e guí do laco' ngóónaa', joba' cayee'naa' fí quini' coo' fii e sii Salmón, jo cangiing'naa' lí' lí 'ni' e uó' e sii Creta e née' ni' jmiñí'^. ⁸ Jo cangim'baa' guidseaang' lado lacuee' 'ni' jmiñí'^ cartí' caguié'naa' coo' lí' sii Buenos Puertos, e née' quiá' coo' fii lí' sii Lasea.

⁹ Jo jmiguiab' jmiñ' nicangoca' e téé'naa' fí lado la tóo' ni' jmiñí'^, jogui ningóo' lidseáam' cajo e téé'naa' dsíí' móo', co' ie' jo nijaquiéeng' jii' güib', joba' eáam' nidseáang'. Joba' cajíng' Paa' casí'r' i dsea' i ngolíng' dsíí' e móo' do ie' jo, jo cajíñ'':

¹⁰ —Dsea' rú'uu', móo' jnea' e eáam' nidseáang' quí'ii' laco' ngóónaa' la. Jo dseáang' ni'íing' quí'naa' e móo' la cóo'gui jalé' lee' e quie', jogui la quie' tí' jneaa' aab' dseáang' quí'ii' e ni'íing'naa' cajo.

¹¹ Jo dsu' i fii' 'lée' do, eáang'gui cajmi'gór' dsea' fii' e móo' do cóo'gui fii' i quie' e móo' do laco'gui e cajmi'gór' Paa'. ¹² Jo co' e oo' jmiñ' e sii Buenos Puertos do ja' 'goo' fa' e fí' jo ningíñ' lajee' jii' güí', joba' lajiiñ' la'ó' ngolíñ' do ca'í' dsíir' e guiá'gui e ni'uóm'bre e fí' oo' jmiñ' jo, jo nijmér' quijí' jial nigüíñ' fí' coo'gui oo' jmiñ' lí' sii Fenice, coo' oo' jmiñ' e née' lí' se' Creta e jøøng' lí' lí' guiéel' cóo'gui lí' lí' ée' guóo' uó'. Joba' ja' dseáang' fa' mi' cajer' fí' jo lajee' jii' güí', co' fí' job lamí' í' dsíir' nijér' lajee' jii' jo.

Mi' caróo' jmiñí'^ e eáang'

¹³ Jo mi' canaang' e uáam'jiu e guí e jáa' fí' lí' lí' huóø' do, joba' ca'í' dsíir' e nitam' tuj' fí'. Jo ca'uøøm'bre e fí' oo' jmiñ' do e teáaiñ' dsíí' móo', jo cangiñ' quiáb' e 'ni' Creta do. ¹⁴ Dsu' jo huóø'

cali'hi~ ca'hi~ guí e teá eáang' e jáa lí' lí ñíi' laco' ngóo' e móo' do, jo fí lí jieb' canaang' cá e móo' do. ¹⁵ Jo canaang' øøng' fí lí^ jieb' fí lí í' guí. Jo dsuco' jo lí'naa' fa' e nidsé-gui røø' e móo' do laco' í' guí, joba' lí' ngó-naa' jie' fí ta~ quiu' guíb'. ¹⁶ Jo cangiing~naa' lí' caluu' coo' guoo' uø~jiu e sii' Cauda e née' ni~ jmiñí'^, co' fí job ja'gui í' guí e teá eáang'. Jogui eáam' cacá~ jaléng' i dsea' i quie' e móo' do ta~ e casitír' e móo'jiu e ngí fí caluu' móo' fé' quiá'r~ e laco' nileáng'naa' fíng lí cali'ne~ lajo. ¹⁷ Jo mi~ cangi e caséer' e la fí ni~ móo' quiá'r~, jo cajmeáiñ' ta' 'nii~ e mi~ quiá' e ni'ñá'r' e móo' fé' do laco' nicuø~ bí quiá'-. Jogui dsuco' 'gó'bir fíng cacung'~ móo' quiá'r~ jee~ cuu' too' fí lí sii' Sirte, joba' cabír' fí ni~ jmiñí'^ coo' 'majii~ e ii' eáang' jogui neaang' rúng' cóo'~ móo' laco' ja' ningí~ jminá-. Jo cangolímbre laco' jii'~ ta~ quiu' guí. ¹⁸ Joba' mi~ cajneá~ e jmi~ jo, eáang'gui huíng' ni'í' guí jogui eáang'gui niróo~ jmi~ cajo, joba' canaaiñ' uø'r' e lee~ e tée'~ dsíí' e móo' do jo cabír' fí é' jmiñí'^. ¹⁹ Jo mi~ catí' 'ní' jmi~ lajo, canaaiñ' uø'bre cóo'~ layaang~ guoor' jalé' 'nii~ e guiquíng'^ 'mi' quiá'~ e móo' do. ²⁰ Jo jmiguiab' jmi~ cangocá' e jii'~ iee' ja' jnéeng' o'gui jnéeng' jaléng' núu' mi~ canuu' cajo. Jo co' ja' niquiúm'~ bi e í' guí cóo'~gui e røo~ jmi~, joba' dseáng'~ ni'í' dsi'naa' e jo nití'~baa'.

²¹ Jogui co' jmiguiab' jmi~ ningóo' e ja' quiee~naa' i'naa', joba' caróo~ Paa~ jee~ jaléng' i dsea' do jo cajíñ'~ casí'~reiñ':

—Dsea' rú'uu', guíá~gui'b ca'uíng~ quí~ii' fa' mi~ cajmee~na' núu'~na' lajii'~ júu' quie~e e ja' ca'uøø~naa' fí oo~ jmi~ Buenos Puertos fí lí se'

Creta, jo ja` cangonghí-naa' e lana, o'gui ca'ing-
 jíí~ coo` quí-ii' faco' mi~ canáa'~na' júu^ quié'e.
 22 Jogui lana fhí-i 'nú' e ja` jmitúng^ óo'na' jíí~ coo`,
 co' jíí~ jaang` 'nú' ja` nijúung-na'; jíí~ móo'ba'
 e ni'ling-. 23 Co' dsi'lóo^bi cajnéng- jaang` ángel
 quiá'- Fidiéé` quié-e i jmóo` lajíí~ ta~ quia' dsea`
 do, 24 jo cajíñ'- casí'r- jnea~ lala: "Ja` f00n~, Paa-,
 co' dseáng'- 'néb- e niguie' fí quini` dseata~ dsea`
 féng' i guing~ fí Roma. Jo la'eáang` cóo'~ 'nub` cajo
 Fidiéé` nileáañ- lajiing` dsea` i teáang~ cóo'~na' fí
 dsí' móo' na." 25 Jo lajob` h́, dsea` rú'naa', cu00~
 bí yaang~na', co' jalé'ba' e jing'- Fidiéé` dseáng'-
 jmiti~bre, jogui nitab~ dsii- e dseáng'- nilitib~ laco'
 jíí~ e cajíng'- i ángel do casí'r- jnea~. 26 Joba' fí
 coo` ni~ guoo'~ u0- e néé' ni~ jmiñí^, fí job` 'né-
 nidsítíng~naa', co' nifim- móo' jéeng'gui.

27 Jo coo` u00, mi~ cangí tú- seamaan~ e téé'~naa'
 fí lado, jo caguié-naa' fí jmiñí^ lí sii` Adriático;
 jo dseáng'- lamí~ r0o-bi jmi~, joba' fí la fí nab
 dsée' móo' lí téé'~naa' cóo'~ e guí e íí do. Jo
 u00` guienáa' quiá'- e jmi~ jo mi~ calilí^ i dsea`
 quie' e móo' do e nijaquíém' nitíng'naa' u0` quíé.
 28 Joba' caguiar' í' jial tí' a'gui e jmi~ do, jo calilí'r^
 e ni'a'gui jíí~ guigui' dsí jñáa- metros. Jo mi~
 caguilíñ- tí doguijia, jo caguia'tur í' calé' catú-,
 jo calilí'r^ e a'gui jíí~ guieguiéé' metros. 29 Jo co'
 'g0'bre fíng casic00ng- e móo' do cóo'~ cuu~ 'loo',
 joba' cabír' quíé' 'lo^ ní^ k'- caluu` e móo' do e laco'
 jo` ningí-gui e móo' do. Jo lajee` jo féíñ' Fidiéé' e jo`
 güilí'hí-gui e nijnea`.

30 Jo dsu' i dsea` i quie' e móo' do ca'f dsír' e
 nicuí-bre jo nitá-bre e móo' do. Joba' canaaiñ`

jiée-bre e móo' pí^ e téel~ dsíí' móo' fé' do e laco' nijmi'ðng^ yaaiñ~ ni~ jmii. Jo jmóor` lafa' e nibír` 'lo^ ñí^ e sea` fí' quini^ e móo' do. <sup>31</sup> Jo dsifí' mi~ calilí'^ Paa~ e jmóo` i dsea` do lado, joba' casí'r~ i fií~ 'léé- do cóo`~ gui jaléng^ 'léé- quiá'r~ jo casí'-reiñ' jo cajíñ'-:

—Song ja` nijé- jaléng^ i dsea` na dsíí' e móo' la, ja` lí^ 'nú^ leáng'na' cajo.

³² Joba' i 'léé- i ngolíng- dsíí' e móo' do caquiur' 'nii~ e ñúu~ e móo' pí^ do, jo cató' fí' ni~ jmiñí'^.

³³ Jo lajee~ e nú- gui e nijneá' ie~ jo, Paa~ caquiur' ta~ quiá'- jaléng^ i dsea` i ngolíng- do e nidø'r- capí'^jiu jo casí'-reiñ':

—Lana ningóo' tú- semaan~ e í dsi'naa' e ne~duu' e~ nidsijéé' quí'-ii', jo jíí~ i'naa' ja` mí' caquiee~naa' laco' jíí~ e quí'- tii'naa'. <sup>34</sup> Joba' fíi- i 'nú^ lana e 'né-ba' cøb'^jiu' í'na', co' la guím' 'né' quí'-na' lajo, co' cóo`~ e joba' cuø' bí' quí'-na' e seeng'na'; jo jneaa~aa' jíí~ cóo` ja` e nilí'-ii', jíí~ camí'^ jñu' guí'naa' ja` ni'íing-.

³⁵ Jo mi~ cangí~ e fé' Paa~ lajo, jo catíiñ- cóo` iñí'^ jo cacuø'r' guí'máang'^ Fidiéé' fí' quini~ jaléng^ i dsea` do. Jo lí- jo cafíiñ' e iñí'^ do jo canaaíñ' gø'bre.

³⁶ Jo lajii~ i dsea` do cangotáaiñ- e cagø'bre cajo.

³⁷ Jo lajii~naa' la'ó' ngóo'naa' dsíí' e móo' do tí'baa' tú- ciento dsí' setenta y seis dsea`. <sup>38</sup> Jo mi~ cangí~ caquiee~naa' guíu- lajii~naa' do, cabíb' i dsea` do e micui'iee` e téel~ dsíí' e móo' do e laco' jo'gui ii` e móo' do.

Mi~ cango'ang' móo'

³⁹ Jo mi~ cajneá- e uøø' jo, jaléng^ i dsea` i quie' e móo' do ja` ñir' jial sii` e uø- quíu' e tí' lí' tíiñ'- do,

dsu' cangá-bre coo` lí~ cuøøng` e nijé- e móo' do lí~ ja` téé'~ cuu~ eáang', joba' fí job ca'f' dsír' e nitíiñ' cóo'~ e móo' do. <sup>40</sup> Jo caquiur' e 'nii~ e guineaang` 'lo'^ ní^ do, jo dob cajiur' fí é'~ jmiñ. Jogui cajléiñ' e 'ma` e íng^ ta~ e quia' ta~ quía'- fí e móo' do. Jo mi~ cangî jo, caséer` fí yá'^ e 'mi' e íí fí quini~ e móo' do, jo cacá- guí e laco' cuøøng` ngí- jminá-gui e móo' do. Jo lajoguib canaang` dsiquiéeng` e móo' do fí 'ni' lí~ nilí' guóo'~ uó-. <sup>41</sup> Dsu' nú'-gui e nitíng' uó- quiú e móo' do, fí jee~ cuu~ tóob'~ nú'- jmiñ'í'^ ca'í-, jo fí job cacú'- . Jo latøøm- fí quini~ quía'- cacú'- fí jee~ cuu~ tóo'~ e jii'~ jo` cuøøng` lí jó^ . Jogui lí'^ lí caluu~ e móo' do canaang` licuíb'~ cóo'~ bí quía'- e jmiñ e róo- do.

⁴² Jo jaléng' i 'lée- i teáang'~ dsí' e móo' do cali'iiñ~ e nijngám'-bre jaléng' i dsea` i téer` 'ñúung'~ do e laco' ja` nileáng- yaaiñ'~ do e nicuir' fí 'ni' jmiñ mi~ nináiñ' e nitér- jmiñ. <sup>43</sup> Dsu' i fi~ quía'- i 'lée- do ja` cacuør' fí lajo fa' e i 'lée- do cajméer` lajo, co' la guím` 'né- nijáiñ' jaléng' i dsea` i téer` 'ñúung'~ do fí quini~ dseata~ . Jo lí'^ caquiur' ta~ quía'- jaléng' i dsea` do e ii` jaléng' i tíng` té- jmiñ güidsitáam'~ bre dsifí' lado, jo nitíiñ' jminá^gui fí lí~ nilí' guóo'~ uó- . ⁴⁴ Jogui jaléng' i caguiaang-gui do nitér- jmiñ cóo'~ 'majii- osi ni~ cuí'~ 'majmá' quía'- e móo' do é. Jo lajob catí'naa' cóo'~ e guiú- fí lí~ nilí' guóo'~ uó- lajalé'naa' do.

28

Mi~ caguié- Paa- cóo'~gui i dsea` caguiaang-gui do fí Malta

¹ Jo mi~ nicaláang~naa' lajii~naa' do fi' ni~ jmiñi'^, joguiba' caline~naa' e nisii` Malta fi' ni~ guóo'~ uó~ li~ cati'^naa' do. <sup>2</sup> Jo i dsea` i seeng` fi' do eáam' guiá~ ca'éer` cóo'~ jnea'^ lajii~naa' do. Jo co' jmiñi' tuu` ie~ jo, jogui dsing'~ güi~ cajo, joba' i dsea` seeng` fi' do caji'r' jì e fe' jo cató'r~ jnea'^ e nidsiquiéeng`naa' e fi' ca' jì do. ³ Jo ie~ jo i Paa~ do cangoquier` cóo` seang' cui~ quiu` jo cató'r' fi' ni~ jì; dsu' lajee` job cagüi'fi' jaang` mi' i guíng~ fi' jee~ e cui~ do mi~ calili'^re' e guí~ jì, jo cacu're' luguoo` Paa~. ⁴ Jo mi~ cangá~ i dsea` i seeng` fi' do e cacu' i mi' do luguoo` Paa~, joba' canaang` sí' rúñ' lajee` la'ó' teáañ~ do jo jíñ'~:

—Lí' fíng o' jaang` dsea` 'mób~ i dseañu' na, co' caláam~bre fi' ni~ jmiñi'^, dsu' cóo'~ e calíñ~ nagu' jo` cuóøng` ii` nileáng~ ír, co' jo` catíng~ e seeñ` quiá'~ Fidié~.

⁵ Jo dsu' Paa~ dsifi' ladob cabó'r` guóor` fi' ni~ jì, jo catóm' i mi' do, jo jíi'~ cóo` ja` e calíñ~. ⁶ Jo lajii'm` i dsea` i seeng` fi' do sije` fa' e niliyee` lí~ cacu' i mi' do guoo` Paa~ o'si e nijúum~bir lajee` jo é. Jo ngoca`bjiu e sije` i dsea` do su líng~ ee' nilíng~ Paa~, dsu' ja` e calíng~ dsea` do jíi'~ cóo`. Joba' dsifib' cajmisíng~ i dsea` do e í dsíur', jo canaaiñ` fé'r` e i Paa~ do líiñ' jaang` dié~.

⁷ Jo quiá'~ e fi' lí~ téé~naa' ca' jì do nisea` tú~ 'ní jmaáng~ uó~ quiá'~ jaang` dseata~ dsea` féng' i niseeng` fi' Malta i sii` Publio. Jo í eáam' guiá~ ca'íñ' jnea'^ jogui cajmicóo'r~ jnea'^ lajee` 'ní jmiñi' e cajé'naa' fi' do. ⁸ Jo ie~ jo tiquiá'^ i Publio do niráañ` dséer~ e líiñ' jmohuí' e iu~ guíñ'^ jogui e eáang` siuiñ'. Joba' cangó~ Paa~ e cango'eer` dsea`

do. Jo mi~ caguiér- fí jo, cami'r Fidié~ uii~ quía'- dsea` do. Jo lí- jo, caquidsir' guóor` fí mogui~ dsea` do, jo lajob cajmi'leáaiñ- dsea` do. ⁹ Jo mi~ caliñí jaléng'gui dsea` dsée'~ i niseeng` e fí do e ca'láang- i tiquiá'^ Publio do, jo cangolíim-bre fí lí- táang` i Paa- do e laco' dsea` do nijmi'leáang-neiñ' lajii'- jmohuí' e líiñ'. Jo lajalém'biñ' do ca'láaiñ- ie~ jo. ¹⁰ Jo lajiing` i dsea` do eáam' cali'íáang` dsíir' cóo'~ jnea'^, jogui cajmicóo'r~ jnea'^ cajo lajee~ gaang` si' e cataang~naa' fí Malta do. Jo mi~ cangî jo, mi~ cangotóo'~túu' fí calé' catú-, cajmicóo'~bre jnea'^ cajo cóo'~ jalé' e 'né- quí-naa' guiá'^ fí lajee~ e téé'~naa' fí ngóo'naa' fí Roma.

Mi~ caguié- Paa- fí Roma

¹¹ Jo mi~ cangó-naa' fí jo, téé'~naa' fí cóo` móo' e jié' e nicaje' fí Malta lajee~ jii` güí-; jo e móo' do nijáa' fí cóo` oo- jmii` e sii` Alejandría. Jo jéeng` gáng- diéé~ dsea` suung~ i lí~, jaang` i sii` Cástor jogui jaang`gui i sii` Pólux. <sup>12</sup> Jo ca'uøø-baa' fí Malta, jo cato'-túu' fí e ngóo'naa' fí Roma. Jo mi~ cangî jo, caguié-naa' fí cóo` fií lí- sii` Siracusa, jo fí job cajá-naa' 'ní jmii~. <sup>13</sup> Jo fí job ca'uøø-túu' e téé'~naa' dsíí' móo', jo cangó-naa' la tóo` 'ní' jmiñí'^ cartí caguié-naa' fí cóo` fií e sii` Regio. Jo mi~ cajneá- e jmii~ jo, có' lí'^ lí' uøøb- jó' guí, jo mi~ cajneá- cóo'gui jmii~ lajob caguié-naa' cóo'gui oo- jmii~ lí~ sii` Puteoli. <sup>14</sup> Jo fí job cají'- rú'naa' cóo'~ jaang` gáng- dsea` quía'- Dsea` Jmáang-. Jo íb` cató'- jnea'^ e cajé-naa' cóo'r~ fí jo lajee~ cóo` semaan~. Jo tá'-jiu lajob caguié-naa' cartí Roma. ¹⁵ Jo jaléng' dsea` quía'- Dsea` Jmáang- i neáang' fí Roma niñí-bre júu^ quí-naa' e téé'~naa' fí. Joba'

cangoliñ^ e cangojmijñ' jnea^ cartí coo` fñ` li~ sii Foro de Apio jogui fí coo`gui li~ sii Las Tres Tabernas. Jo mi~ caneeng~ rú`naa', dsifí ladob cacuø' Paa- gui'máang~ Fidié~, jogui eáam' cali'iaang` dsíir' cajo. <sup>16</sup> Jo mi~ caguié- naa' fí Roma, cacuøb' i 'lée- do fí e nigüea` Paa- quiá'- dsea` jiéng', jogui e jaam` 'lée- i nijmé- gui í^ ír`.

Lajee` táang` Paa- fí Roma

¹⁷ Jo mi~ cangí 'ní jmi~ lajo e caguié- Paa- fí Roma, joba' camir' fí e calité^ jaléng' dsea` quie` nifí quiá'- dsea` Israel i neáang' fí Roma do. Jo mi~ tí li~ caseáng' í lajññ` fí jo, joba' lalab casí- Paa- jaléng' í:

—Dsea` góo'naa', ja` e mí jmé- jnea~ jñi~ coo` e ga` uii~ quiá'- dsea` góo'oo' dsea` Israel o'gui cóo`~ jalé` e tíng` jaléng' 'ñi~ yáa~ quí-ii'. Dsa' fí Jerusalén cajáng' dsea` góo'oo' dsea` Israel jnea~ fí jaguó` dsea` romano, <sup>18</sup> jo mi~ cangí e cajmingí- i dsea` romano do jnea~ jalé` e 'nñng` dsea` góo'oo' jnea~, cali'iiñ~ fa' mi~ caleáam`bre jnea~ co' ja` e uing~ sea` quie` e fa' dsí- í' e nijmeáñ` jnea~ cartí nijúun- n.

¹⁹ Jo co' dsea` góo'oo' ja` cali'iiñ~ fa' e caleángtu i dsea` romano do jnea~ e júu^ røø, joba' cali'iing~ jnea~ 'ñiá'a e i dseata~ dsea` féng' i guing~ fí Romabing' i niquidsí í' quie` e, nañí fa' ja` e dsee- sea`re' quie` e jñi~ coo`, o'gui sea` jñi~ coo` dsee- fa' e ni'nñng~ jnea~ dsea` góo'oo' cajo cuaiñ~ quiá'- jalé` e júu^ jo. <sup>20</sup> Jo uing~ e joba' e catóø-ø 'nú' fí la e laco' niliñí`na' jogui nisñ~naa' colñng~ e~ uing~ e 'ñúun~ n la lana, co' uing~ e já'- lín`n e nicagüéng- i sii Dsea` Jmáang- do fí jmigüi la, jo íb` dsea` i sijeeng~ jaléng' dsea` góo'oo'.

21 Jo cañíi` i dsea` do quiá'- Paa- jo cajíñ'- casí'- reiñ':

—Jíi~ coo` jì ja` mí ca'ling~ jnea^ e jáa' fí Judea fa' e fé' uii~ quíi'-, o'gui jíi~ jaang` dsea` rú'naa' dsea` Israel i nigüilíng~ fí' la fa' nicajíñ'- júu^ ga` uii~ quíi'- cajo. 22 Dsü' ii~naa' nú^naa' júu^ quíi'- lana quiá'- jalé' e í' o', co' ne~baa' guiá- doñi' jíéb' fé' dsea` ga` quiá'- jaléng' 'nú', dsea` cúing'na' Dsea` Jmáang~.

23 Jo lajob cajméer`, catéer` coo` jmü~ lí~ niseáng' jaléng' dsea` Israel e fí' lí~ guing~ Paa-. Jo mi~ tí' lí~ nisiseáng' lajiing` dsea` fí' do, joba' canaang` Paa- e guiar` júu^ fí' jee~ i dsea` do quiá'- jial iing~ Fidiée~ nicár` nifí' quiá'- lajaang` lajaang` dsea` jmigüf. Jo guia' Paa- e júu^ do tí' la'eeb` jo cartí' ca'lóo-. Jo sí'r` i dsea` do e laco' já'- nilíñ` júu^ quiá'- Jesús la'eáang' cóo~ júu^ quiá' ta~ quiá'- dsea` Israel e cajme' Moi~ cóo~gui jalé' e fé' fí' nì' jì' quiá'- i dsea` i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée~ malii~gui eáang'.

24 Jo i líng~ i dsea` do jáb'- calíñ- e júu^ e guia' Paa- do, jogui calisémbi cajo i ja` calíjii~ e júu^ jo.

25 Jo co' ja` røø` síng` i dsea` do laca'ling~ ca'íiñ'- quiá'- lajii~ e júu^ e guia' Paa- do, joba' canaiñ` dsilím`bre. Jo lalab casí'- Paa- i dsea` do:

—Lanab dseáng'- cajíng'- Jmiguí' quiá'- Fidiée~ casí'r- 'líi~ dsea` cóøng~ quí-naa' la'eáang' cóo~ jaang` dsea` féng' i café' cuaiñ~ quiá'- Fidiée~ malii~gui eáang' i sii' Saíi^ mi~ cajíñ'- lala:

26 Gua~ jo güisíi~ jaléng' dsea` Israel e nañi' fa' jialgui e ninúr- dsü' ja` iñ~ ningáiñ' jíi~ coo`;
jogui nañi' fa' jialgui e nijøør-, dsü' ja` iñ~ ninír' jíi~ coo`.

27 Co' dsing' ja` iing` jmiting` jaléng' i dsea` í
 jogui ja` lír' í dsír' røø`
 jogui jnir' loguar` cóo' gui jminir` cajo e laco'
 ja` lír' núur` o'gui jøør` o'gui lír' ningáin`
 cajo.

Jø lajob ja` lír' niquí' jing' yaaiñ` fí quinií`
 e laco' jnea` qui' jmi` nijmi'leáan` nre jóng.
 Jø lanab lí' júu` quiá' Saií` e cajme'r' malií` gui
 eáang'. 28 Jogui güiliñib` 'nú' guiá` e latí lanab
 ninaan` niguiaa` júu` quiá' Dsea` Jmáang` jee`
 jaléng' dsea` i ja` líng' dsea` góo'oo' dsea` Israel
 quiá' jial nileáng` Fidiéé` ír` jee` jalé' dsee`
 quiá'r` , jø i dsea` í iim`bre núr` e júu` jø.

29 Jø mi` cangí` e cajíng' Paa` e júu` jø, gui'nang'í`
 uøøm`bi i dsea` Israel do e jmiguíng` rúin` lajee`
 yaaiñ` , co' ja` røø` síin`.

30 Jø mi` cangí` jø, caje`bi Paa` tú` jing`gui e fí
 'núu' lí` quír' do e sí' fí Roma. Jø fí job ín' jaléng'
 dsea` i dsilíng` i dsí'ee` ír`. 31 Jø dseáng' eáam' ja`
 'gó'r' guiar' e júu` do quiá' jial iing` Fidiéé` nicár`
 nifí quiá' lajaang` lajaang` dsea` jmigüí. Jogui
 e'guir jaléng' i dsea` i guilíng` do cajo jalé' júu`
 quiá' Fí'naa' Dsea` Jmáang`. Jø jíi` jaang` dsea` ja`
 ii` jning` quiá'r` fa' ja` cuøøng` jmér` lajo.

Jø lanab jíi' lí' júu` e cajme' Lucas e catíng`
 Teófilo.

Júu 'má e cacuo fidiée
New Testament in Chinantec, Comaltepec
(MX:cco:Chinantec, Comaltepec)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Comaltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Comaltepec [cco], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Comaltepec

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

30c6f873-0dee-5863-8883-ba3c5eaa988c